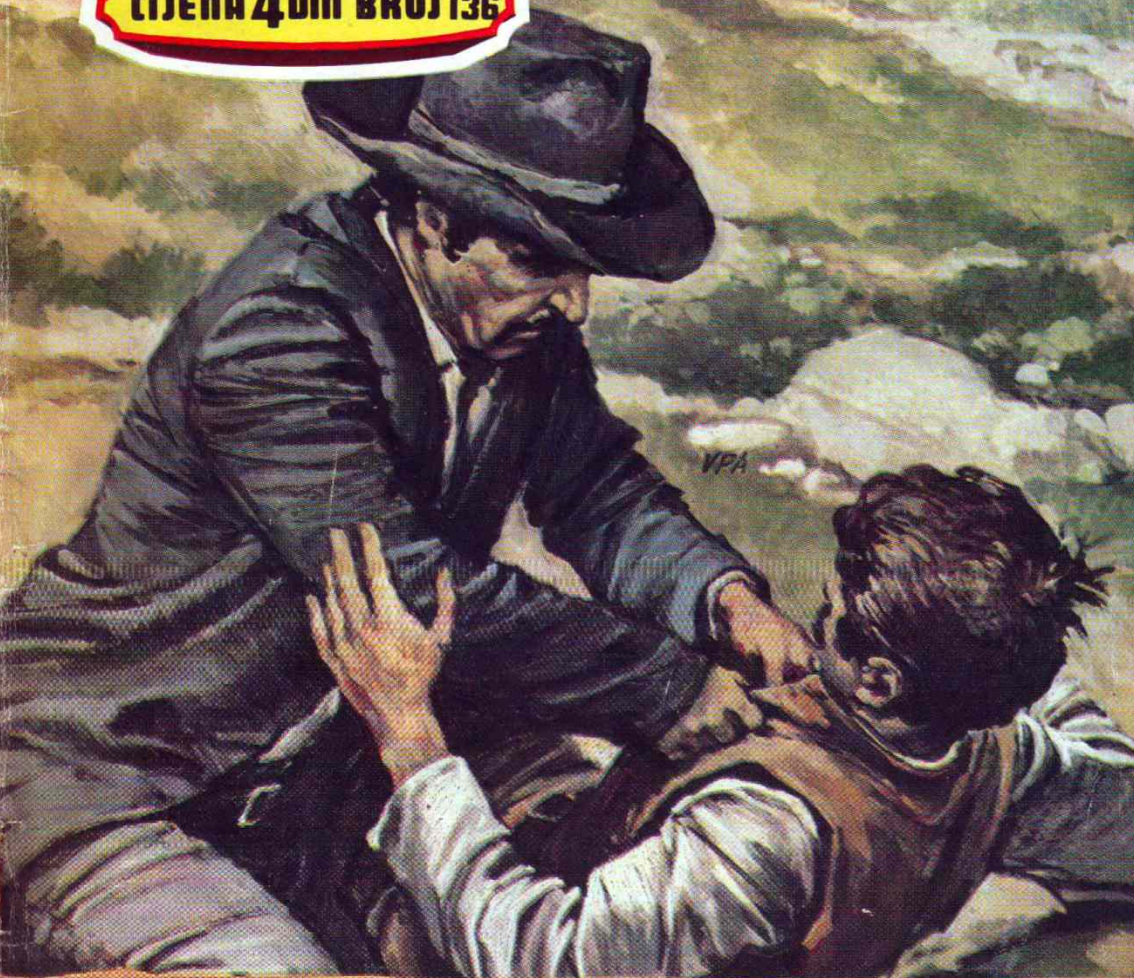

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 4 DIN BROJ 136

SREBRNI KANJON

LOUIS L'AMOUR

SREBRNI KANJON

»Laso« Nova serija 1976.

Louis L'Amour: SREBRNI KANJON

Naslov originala: SIVER CANYON

(Copyright: Louis L'Amour)

Recenzija: Lidiya Krleža, profesorica

Prijevod: Boren Rašpica, prevodilac

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja NIŠP »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak: OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1976.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo DM 1.60, ASCH 8, SFRS 1.60, Hfl 1.30

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 — 1973 od 26. XI 1973.

I

Uopće ne žureći konja sišao sam s visokih plavih bregova u Hattan Point, surovu jazbinu raštrkanu po krševitoj padini visoka brijega.

Bio je to kraj za pravog muškarca, zemlja u kojoj vrijedi odrasti, u kojoj svatko stoji na vlastitim nogama, a još neotkrivena bogatstva leže mu nadohvat ruke.

Kako je to lijep osjećaj kad si mlad i uporan, kad te nešto neprekidno tjera naprijed, kad su ti mišice snažne a ruke brze.

Baš tako sam osjećao kad sam u Hattan Pointu sjahao s umorna konja. Svaki novi grad predstavlja nov izazov i ako se nekom prohtije da provjeri kako brzo izvlačim kolt, doživjet će to zadovoljstvo, do vraga!

Gurnuo sam vrata najbližeg saluna, prišao šanku, naručio viski i ispio ga nadušak. Letimično sam pogledao ljude za stolovima i pokraj šanka.

Snažni sjedokosi rančer tvrda pogleda, koji se zacijelo smatrao »glavnim« u tom šarolikom društvu, sjedio je uz mršava čovjeka oštih očiju. U ovome sam pak odmah prepoznao revolveraša brza poput zmije u napadu.

Bilo je tu tipova kakvi se redovno susreću na Zapadu. Svi se oni trude da se dočepaju bogatstva i svaki bi na svoj način mogao biti opasan.

Sjećam se što mi je nekoć u brdima rekao moj stari kad sam prvi put kušao kolač od kukuruza:

— Pogledaj ga dobro, dečko, i nauži ga se. Takvog više nećeš jesti. Nikada.

Obišao je Zapad u doba Bridgesa i Carsona, bio traper a poslije lovac na bizone, a doživio je i dolazak velikih stada. Poslao me na put kao dječaka da tako odrastem i razvijem se u muškarca.

Sjedokosi čovjek mi se okrene kao što bi veliki smeđi medvjed zaškiljio na vjevericu.

— Tko te je pozvao?

U glasu sam osjetio izazov čovjeka navikla da zapovijeda i osvaja, i u sebi sam se nasmijao. Sličnih sam prizora doživio na desetke u gradovima kojima sam prolazio.

— Nitko me nije pozvao. — U glas sam unio malo drskosti. — Jašem kuda me volja, i zaustavljam se gdje god mi se prohtije.

Rančer je zacijelo bio navikao da se s njim razgovara s doličnim štovanjem, i moj ga je odgovor besumnje iznenadio i uvrijedio. U očima mu zasja nešto prijetee. Međutim, još me nije dobro ocijenio: držao me za obična hvalisavca.

— Eh, pa nastavi put — reče odrješito. — U Hattan Pointu nisi poželjan.

— Žao mi je prijatelju, ovdje mi se sviđa — nastavio sam nakon kratke stanke. — Ako ti je do igre, samo reci. Izaberi koju god hoćeš, rado ću ti se pridružiti.

Rančer pocrvenje, ali prije nego što je smislio odgovor, u razgovor se umiješa neki visoki svjetlokosi mladić.

— Htio vam je reći da su u nas izbile nepravilike i svatko se opredijelio. Čovjek po strani svačiji je neprijatelj.

— Možda se i ja opredijelim. Borbu nisam nikad izbjegavao.

Mršavi čovjek me je pažljivo promatrao i, moram priznati, znao je ocijeniti čovjeka.

— Prije nego što odlučiš, svrati do mene da porazgovaramo — naglasi.

— S tobom... ili s nekim drugim.

Izidoh. Ulica je bila obasjana suncem. Kad sam protekle noći spavao pod nagnutom stijenom, bilo mi je hladno i ta mi se hladnoća dugo zadržala u kostima. A sad me sunce ugodno grijalo svojim zrakama.

Oni unutra zacijelo nagađaju što ću učiniti, pomislih. Izazvao sam ih iz čiste objesti, onako za šalu. Nije me bilo briga ni za što, ali — odjednom se sve promijenilo.

Ona je stajala preda mnom na nogostupu, vitka, uspravna i dražesna, blago zaobljena tijela i prekrasnih očiju. Kosa joj je bila tamna, put lako opaljena suncem a usnice pune obećanja.

A hlače na meni bile su prašnjave i iznošene, siva košulja natopljena znojem. Lice mi je bilo mršavo i neobrijano, a pod šeširom ravna oboda, kosa, crna poput njezine, bila je raskuštrana. Takav joj nisam smio prići, ali... tog sam trenutka znao da je to djevojka za mene. Ona i nijedna druga.

Netko će možda reći da se takvo što ne događa. Događa se, a i dogodilo se. Imao sam dosta ljubavnih veza. bila su to laka poznanstva i bezbolni rastanci. Ali kad sam pogledao u oči ove djevojke, znao sam da ovaj put neću otići. Ni sutra ni iduće godine, ni za deset godina. Osim, naravno, ako i ona pođe sa mnom.

Prišao sam joj dva koraka.

Imam samo konja i koltove — rekao sam ne razmišljajući mnogo — i svjestan sam da svojom pojavom ne mogu pobuditi zanimanje, a kamoli ljubav. Pa ipak mislim da je kucnuo pravi trenutak da upoznate čovjeka za kojeg ćete poći. Ime mu je Mathieu Brennan.

Gledala me zapanjeno prije nego što je sročila riječi, ljutite riječi:

— Čujete... od svih egoista koje...

— To su ljubazne riječi! Mnoge prave ljubavi započele su baš tako. A sad oprostite, moram otići.

Okrenuo sam se, na glavu stavio šešir, prebacio se preko ograde i uzjahao.

Ona se nije pomakla s mjesta piljeći za mnom još uvijek raskolačenih očiju. S jednom razlikom: u pogledu joj je sad bilo više znatiželje nego srdžbe.

— Do viđenja! — podigao sam šešir. — Posjetit ću vas uskoro.

Bilo je vrijeme da odem. Da sam bio nametljiv, ne bih uradio ništa. A ovako sam je vraški zainteresirao, a znatiželja je za muškarce najdragocjnija ženska osobina.

Konjušnica je bila velika ruševna baraka na rubu gradića. Lopaticom sam iz drvene posude zagrabio zobi i dao je konju. I dok je on, sluteći teške dane koji ga čekaju, bio zabavljen žvakanjem, ja sam ga marljivo timario.

Zveckanje ostruga me upozori da mi netko prilazi. Nagnut naprijed virnuo sam između nogu i ugledao čovjeka naslonjena o drveni stup. Još sam neko vrijeme nastavio trljati konja polako se uspravljajući. Čovjek je bio odjeven otrcano, ali su mu o boku bila dva kolta. U gradu je samo još onaj mršavko u salunu nosio dva kolta. I ovaj je revolveraš bio visok i mršav, a izraz oko njegovih usta nimalo mi se nije svidao.

— Čuo sam da si naletio na Ruda Maclarena?

— Prošlo je bez nepravilika.

— Canaval ti je ponudio posao.

Canaval? To je zacijelo onaj s dva kolta. A Rud Maclaren me je pokušao otjerati iz grada. Mirno sam saslušao obavijest i suzdržao se od komentara.

— Ja sam Jim Pinder sa CP ranča. Nudim ti sedamdeset dolara mjesečno i municije koliko želiš.

Tada sam mu preko ramena ugledao dvojicu šćućurenih u tamnom pregratku. Zacijelo su došli s Pinderom.

Što ako dobijem ponudu? Je li to bila zasjeda, za slučaj da ga odbijem?

Naglo sam Pindera gurnuo u stranu i skočio u sredinu konjušnice.

— Vas dvojica! — odjeknulo je velikom praznom prostorijom. — Izidite na otvoreno ili povucite koltove!

Prste sam raširio nad koltovima spreman za borbu. Obuzeo me neki davo, neobuzdani peticaaj da se borim. Nisam bio ljut niti me išta tjeralo da ubijem. Bilo je to nešto što sam u sebi osjećao još od dječake dobi.

Na trenutak nisam vjerovao da će izići, čak sam to i poželio. Pinder se našao u neobranom grožđu. On bi bio prvi na udaru.

Napokon su izišli držeći ruke daleko od koltova. Jedan je bio crnokos, a drugi imao plosnato indijansko lice.

— A da smo pripucali? — ogłosi se crnokosi.

— Zakopali bi vas prije večeri — rekao sam osmjehujući se. — Ako ne vjeruješ, pokušaj!

Nisu me poznavali, pa nisu mogli ocijeniti da li blefiram.

— Zacijelo povlačiš brzo — reče Pinder. — Što bi bilo da sam se i ja umiješao?

— I na to sam bio spreman. — Moj osmijeh ga je očito počeo ljutiti. — Ti bi bio prvi na redu, zatim Crni, a na kraju Apaš. On bi mi zadao najviše muke.

Pinderu se to nije sviđalo, ni ja mu se u cjelini nisam dopao. Vrlo važno, to je njegov problem.

— Nešto sam ti ponudio?

— Ne prihvaćam.

On stisne usnice, a ja još ni u čijem pogledu nisam vidio toliko mržnje. Ponizio sam ga pred njegovim ljudima.

— U redu. Ako priđeš Maclarenu, čeka te smrt.

Mladost i obijest idu ruku pod ruku, a ja sam bio i mlad i obijestan. Znao sam da bi za mene bilo bolje da držim jezik za zubima, ali me nešto neobuzdano tjeralo da im i dalje prkosim.

— Što čekate? — izazivao sam ih. — Maclarenu neću prići, ali ako vam je do pucnjave, samo povucite!

— Nećeš dugo živjeti — procijedi revolveraš.

— Ma nemoj! Slutim da ću biti prisutan kad te budu spuštali u grob.

Zakoračio sam u stranu i pogledao Pindera. Protekle su dvije-tri sekunde. Revolveraš se okrene i izide, a njegovi pratiloci za njim.

Moram priznati da sam odahnuo. S trojicom ne bih bio izišao na kraj.

Krenuo sam ulicom i ugledao primamljiv natpis: **KUHINJA MAME O'HARA.**

Kad sam gurnuo vrata, za stolovima je bilo samo nekoliko gostiju; za večeru je još bilo prerano. Tada sam ugledao svijetlokosoga mladića, a uz njega — djevojku u koju sam se bio zaljubio.

Blagovaonica je bila duga, uska i niska. Stolovi su bili uredno postavljeni, posuđe čisto, a hrana, sudeći po mirisu, zacijelo ukusna. Djevojka me ugleda i u očima joj bljesne. Odgovorio sam joj naklonom i osmijehom.

Mladić me iznenađeno pogleda, zatim se okrene djevojci koja je bila porumenjela.

Iz kuhinje uto izide krupna žena, pogleda mene, pa onaj par, i na usne izmami osmijeh. Pogodio sam, to je bila Mama O'Hara. Djevojka se bez riječi prihvati jela.

— Znači, vi ste na ulici oslovili gospođicu Maclaren? — upita me mladić oštro.

Maclaren!

— Kako se uzme. Formalno je doduše nisam upoznao, ali po glavi mi se vrti već godinama. — Bila je prilika da pridobijem saveznika. — Nikakvo čudo kad je tako zgodna. Ako se hrani ovdje...

— To miriše na laskanje — presiječe me Mama O'Hara suho. — Ako ste gladni, sjednite.

Sjeo sam na praznu klupu nasuprot paru. Djevojka ne podiže pogled s jela, ali mi mladić preko stola pruži ruku.

— Ja sam Key Chapin. A ovo je, da se upoznate i formalno, Moira Maclaren.

— Ja sam Brennan. Matt Brennan.

Prašnjavi čovjek s drugog kraja stola pogleda me iskosa.

— Matt Brennan iz Mobeetija, revolveraš Brennan?

Na sebi sam osjetio poglede prisutnih. Ime mi je bilo poznato nadaleko i

naširoko. Bilo je moje, a i ugled povezan s njim. Okrenuo sam se čovjeku s kraja stola.

— Vi me poznajete?

On klimne.

— Hm, ipak ste odbili Maclarenovu ponudu.

— I Pinderovu.

Osjetio sam kako me pažljivo proučavaju. Chapin se oglasi nakon kratke šutnje:

— Mislio sam da ćete prihvatiti jedno ili drugo.

— Radim za svoj račun — rekao sam nehaljno. — A koltove ne iznajmljujem.

II

Vlasnica restorana poslužila me hranom i ja sam se svojski prihvatio jela prepustivši onima oko sebe da čekaju i misle svoje. Nikad me dosad nije brinulo što drugi o meni misle. Bio sam lutilica i povlačio se od grada do grada.

Ali sad je bilo drukčije, i sve to zbog te djevojke zelenih očiju i tamne kose koja mi je sjedila sučelice. Ono što sam joj kanio ponuditi nije se moglo kupiti revolveraškom plaćom...

Hrana je bila izvrsna i ja sam se najeo do grla. Čini se da su se oni oko mene pozabavili kavom duže nego obično. A onda sam napokon i ja odložio šalicu i uzeo cigaretu.

— Zbog čega se tu ratuje? — upitao sam Chapina.

— Kao obično, zbog pašnjaka, goveda, ovaca... ili pak vode. Ovaj put ponajviše zbog vode. Istočno oдавде proteže se duga dolina, Cottonwood Wash, a iz nje se odvaja kanjon Two-Bar. Kanjonom i dolinom protječe potok u kojem uvijek ima dovoljno vode da se napoje tisuće goveda i navodne livade. Potok je potreban i Maclarenu i ranču CP.

— Čija je dolina?

— Vlasnik joj je neki Ball. Čovjek je miroljubiv, a nema novaca da unajmi revolveraše. Maclarena mrzi, a s Pinderom se neće upuštati u posao.

— Znači, našao se između dvije zaraćene strane.

Chapin odloži šalicu i dohvati lulu da je napuni duhanom.

— Ljudi se već klade da se neće održati trideset dana, a neki su čvrsto uvjereni da će biti ubijen za najmanje deset.

Ponovila se stara priča. borba rančera za vodu. Dvojica hoće proširiti svoje posjede, a u tome ih sprečava taj Ball.

Čovjek nije borac, ali ima dobre živce.

No o tome dosta, pomislih. Djevojka će se osjetiti zapostavljena.

— Požurite s vjenčanom opremom. Nemate mnogo vremena.

Ona me pogleda hladno.

— Baš me briga. Na Boot Hillu neće biti nikakve svadbe.

Svi u restoranu prasnu u smijeh. Podnio sam ga uvjeravajući se: polako... još ne. Podigao sam prst i zagledao joj se u oči.

— Čujte me, kćeri Maclaranova. Možda će na Boot Hillu sve završiti, ali prije nego što se ondje skrasimo, predosjećam da ćemo već imati sinove i kćeri. Uz šest visokih sinova sjećat ćete se lijepih godina koje smo provekli zajedno.

Za mnom netko tresnu vratima i to me prene iz zanosa. Zaboga, napričao sam se budalaština! Možda i nisam?

Iza ograde se oglasi Mama O'Hara.

— Ipak se pozabavi svadbénom opremom, Moira Maclaren. Momak zna što hoće!

Djevojka odmahne glavom.

— Sve su to prazne riječi.

Nije se doimala uvjerljivo i na tome je ostalo. Čekao me važniji posao.

Bio sam mlad, ali sam u tih nekoliko godina doživio mnogo toga: tjerao stoku, borio se s Komančima i kradljivcima i često posezao za koltom.

Maloprije sam se raspričao poput nekog razmetljivca. To nije bilo teško. Ali gdje su mi kuća i prag da preko njega prenesem buduću? Ta me misao zaokupi prvi put u životu...

Stajao sam na ulici dok je večernji povjetarac strujao s planina a tama se sve više zavljučila među kuće Hattan Pointa.

Rješenju sam se dosjetio odjednom. Krv mi je odmah življe potekla žilama, a na usnama mi se pojavio široki osmijeh. Sve mi je odjednom bilo jasno: kako da dođem do novaca i doma, do svega što će mi biti potrebno kako bih se oženio Moirrom Maclaren.

Okrenuo sam se i pošao prema konjušnici. Odjednom sam stao ugledavši pred sobom čovjeka. Bio je visok i krupan, vjerojatno teži od sto kilograma. Iz njega je izbijala sirova snaga, nešto neukrotivo i surovo. Stajao je preda mnom ni dva metra daleko.

— Ti si Brennan?

— Jesam, zašto?

Udarilo me svom snagom. Nešto me tresnulo po bradi poput drške sjekire. Dok sam padao, udario me još jednom tako snažno da sam se u padu okrenuo oko osi.

Na zemlji mi je ruke priklještilo koljenima udarajući me bezobzirno po glavi i licu. Naposljetku ustane, tresnuvši me nogom u rebra.

— Čuj me, ako si pri svijesti. Ja sam Morgan Park i ja sam taj koji će se oženiti Moirrom Maclaren.

Usne su mi bile natečene i okrvavljene, a u glavi mi se mutilo.

— Lažeš! — procijedio sam.

Udarilo me nogom još jednom, okrenuo se i otišao.

Otpuzao sam s ulice i naslonio se na zid poštanske postaje. Tako sam mirovao neko vrijeme dok mi je u glavi strahovito, bubnjalo, a krv mi još tekla s lica i usana.

Nitko me nije tako istukao otkad sam prestao biti dječak. Pesnice su mu bile poput hrastovih čvorova a ruke poput grana.

Pri svakom udisaju čulo se cvile-nje. Zacijelo mi je slomio rebro! Pa ipak, bilo je vrijeme da se izgubim.

Nakon one govorancije u restoranu ne bi bilo zgodno da me Moira zatekne u ovakvu stanju.

Dohvatio sam izbočenu dasku na uglu kuće i ustao. Posrćući sam krenuo držeći se za zid. Najzad sam se domogao konjušnice i krajnjim naporom osedlao konja. Uzjahao sam ga obasjan svjetiljkom koja se njihala na vjetru.

Uto se otvore vrata restorana i na njima se pojavi Moira Maclaren. Side

stubama i pođe prema meni. Zagleda mi se u okrvljavljeno lice.

— Znači, našao vas je. Uvijek sazna kad mi se netko pokuša udvarati. Uvjerili ste se, Matt, da nije tako jednostavno oženiti Moiru Maclaren.

Osjetio sam joj prizvuk sućuti u glasu.

— Vi zacijelo odlazite?

— Vratit ću se... da mu vratim milo za drago.

— Ne hvalite se toliko — reče djevojka hladno prezirno me pogledavši. — Samo pričate i dobivate batine.

Nacerio sam se i to mi je zacijelo još više nagrdilo lice.

— Započeli smo loše, zar ne?

Dok sam odlazio ulicom otpratila me pogledom...

Te sam noći jahao divljinom poput izudarana psa koji traži rupu u kojoj će lipsati. Ali meni se po glavi vrzlo nešto drugo: da živim i ponovo sretnem Morgana Parka.

Visoki zidovi kanjona uzdizali su se oko mene i među njima sam našao osvježenje. Poslije sam izbio na visoravan na kojoj je vjetar u dugim zamazima fujkao procijepima, povijajući nisko raslinje.

Nejasno sam naslutio da sam zašao u pust, rijetko naseljen kraj u kojem se zacijelo nisu radovali neznancima.

Zora me zatekla u dugačkom kanjonu u kojemu su rasli visoki borovi. Negdje pod njima ugodno je mrmorio potok, i ja sam skrenuo sa staze i potjerao konja prema borovima. Jahao sam kroz visoku, mirisnu travu punu cvijeća, osjetivši veliko olakšanje i zadovoljstvo: bio sam u divljini — izvoru svake snage.

Ulogorio sam se po kraj potoka. Ležaj sam namjestio pola na suncu, pola u sjeni. Zatim sam kočicama privezao konja, uvukao se u pokrivače i zaspa.

Kad sam ponovo otvorio oči, bilo je poslijepodne. Čulo se samo žuborenje vode i šuštanje visokih borova kroz koje je vjetar izvodio nekakvu čudesnu melodiju. Nizvodno je u vodu bućnuo dabar, a visoko na grani svraka se porječkala s vjevericom.

Bio sam sâm. Od suhog granja naložio sam malu vatru i na njoj ugrijao vodu. Njome sam oprezno isprao lice i

pri tom su mi se misli stalno vraćale čovjeku koji me je bio istukao.

Istina, zatekao me je nespremna i udario bez ikakve opomene. Zatim me prikovao uza tlo svom težinom i onemogućio mi da se branim.

Vratit ću mu milo za drago. Na koltove nisam ni pomišljao. Izudarati ću ga šakama.

Ali, bilo je i prećih stvari. Ranč »Two-Bar«, na primjer, On je bio ključ problema. Zašto da ne udružim snage s Ballom, tvrdoglavi osobenjakom koji se smiono suprotstavio opasnosti, čak s dvije strane? Oduvijek me nešto guralo da stane na stranu »izgubljenih slučajeva«, a volio sam i ljude koji bi u borbi istrajali sami. Brinulo me samo hoće li Ball prihvatiti moju pomoć?

Pažljivo sam razgledao okoliš. Na zapadu, na kraju prostrane sočne livade obrubljene drvećem, uzdizala se strma stijena. Prema istoku se probijao potok a borovi na njegovoj obali ustupali sve više mjesta hrastu.

Dvaput sam kroz drveće ugledao srne. Legao sam u zasjedu i nakon čekanja od dva sata hicem oborio mladog srndača.

Dva sam dana proveo ne radeći ništa. Samo sam jeo i spavao izvaljen na obali potoka. Ozlijeđeno rebro više me nije boljelo, osim kad bih ga dotakao. Masnice i otekline na licu postupno su nestajale, i ja poslije dva dana mirovanja više nisam mogao izdržati. Uzjahao sam konja i potjerao ga prema »Two-Baru«.

Podnevno sunce je zapeklo a sivčeva dlaka potamnijela od znoja kad sam skrenuo prema Cottonwood Washu.

Posvuda je bilo sočne trave, drveća i vode. Putem sam naišao i na dobro uhranjena goveda.

Polako sam jahao cijeli sat osjećajući kako mi sunce grije ramena, udišući usput miris svježeg trave. Idilu je odjednom prekinuo natpis na ulazu u ranč:

»RANČ TWO-BAR — NA DOMETU SPENCERA 56

Unutar toga dometa došljak se izvirgava opasnosti, i nitko neće moći reći da nije bio upozoren»

Kuću sam ugledao na vrhu brežuljka. Podigao sam se u stremenu i široko mahnulo šesiro. Istoga je časa metak proširao pokraj mene, tek zatim je odjeknuo pucanj.

To je bila opomena, ali ja sam ponovo zamahnuo šesiro.

Metak je ovaj put prohujaao bliže. Objema sam se rukama zgrabio za grudni, kao da sam ranjen, i spustio se s konja ublaživši pad koliko je to bilo moguće. Zatim sam se otkrili iz ovelog kamena. Skinuo sam šešir i bacio ga konju pod noge, zatim sam skinuo jednu čizmu i malo je gurnuo prema konju tako da ju je onaj na ranču jasno mogao vidjeti. Samo čizmu.

Hoće li nasjesti i pomisliti da me je ranio?

Potom sam otpuzao u grmlje odakle sam ulaz imao na nišanu.

I dalje je bilo mirno. Znoj mi se slijevao niz lice, a grudni boljelo od pada. O hlače sam obrisao znojne dlane i čekao.

Tada se pojavi Ball. Bio je to visok čovjek s prosijedim brkovima i ostrim očima kojima je zirkao na sve strane ne bi li na vrijeme otkrio opasnost.

Situacija mu se očito nije svidjela. Zastao je oklijevajući, zatim sumnjičavo pogledao žig na mom konju i kalifornijsko sedlo. Najzad otvorio ulazna vrata i izađe okrenuvši mi leđa.

— Ne miči se, Ball! Imam te na nišanu!

Stao je kao ukopan.

— Tko ste vi? Što hoćete?

— Da porazgovaramo i ništa više.

— Nemamo o čemu razgovarati.

— O poslu, Ball. Ja sam Mat Brennan. Imao sam neprilika s Pinderom i Maclarenom. A i Morgan Park me propisno isprašio.

Ranč zakikota.

— Doista ste se uvalili u nepriliku. Smijem li se okrenuti?

— Naravno.

Izišao sam iz grmlja. Odmakao se nekoliko koraka da pogleda čizmu iz kamena.

— Drugi put vam neće upaliti.

Sjeo sam i navukao čizmu.

III

Ustao sam i pokupio šešir. Nije me pustio s očiju ni jednog trenutka.

— Zaigrali ste na pogrešnu kartu — pogledao sam ga iskosa. — Oni u Hattan Pointu nude visoke uloge da neće te pozivjeti trideset dana.

— Znam.

Bio je to tvrdokoran starac, pa ipak mu se po borama oko očiju vidjelo da je neispravan i zabrinut. Ali uplašen nije bio.

— Dojadila mi je skitnja. Odlučio sam negdje pustiti korijenje i oko mi je palo na jedan ranč.

Proučavao me je podbočen o kukeve. Bio sam siguran da će se na moj prvi sumnjivi pokret mašiti za kolt.

— Što ste naumili sa mnom?

— Pođimo u kuću i u miru porazgovarajmo o svemu.

— Razgovarat ćemo ovdje.

— U redu. — Iskašljao sam se. — Postoje dva načina.

— Koji je prvi?

— Da se uortačimo. U borbi i u poslu. A drugi je u tome da mi prodate ranč.

— Imate li novaca?

— Nemam. Platit ću vam kad uzmogmem.

Promatrao me je pažljivo. Opazio je tragove borbe na mom licu, a i ono o sukobu s Pinderom i Maclarenom značilo mu je nešto.

— Pođimo!

Pošao je za mnom vodeći za uzdu sivca. Starac mi se dopao otrprve.

Znao sam da me neće odbiti, da me ne može odbiti. Zar je mogao stražariti noć na noć, a valjalo je i raditi ili ponekad otići u grad u kupnju. Ovako udvoje bit će mu lakše.

Sporazumjeli smo se tek poslije dva sata: postali smo ortaci. Jedan ne bi uspio, a dvojica smo ipak imali nekakve izgleda.

Ballovu ranču pripadao je veći dio Coltonwood Washa. Na istoku je bila pustinja s vrlo malo trave. Rančevi dvojice suparnika graničili su s »Two-Barom« na zapadu, potisnuvši Ballovu stoku s pašnjaka.

— Stoke mi je sve manje. Zacijelo mi je krađu i označuju svojim žigovima.

— Tko ih krađe?

— Obje momčadi, ali uglavnom Pinderovi momci. Među njima ima opasnih revolveraša. Neki su jahali s Quantrillom. Jim je izuzetno brz, ali Mileru nema premca.

U svitanje sam krenuo na put s tri tovarne mule. Odlučio sam građu prići sa suprotne strane.

Nadziru li ranč? Pažljivo sam promatrao oko sebe. Zacijelo se osjećaju suviše sigurnim i ne pada im na pamet da bi Ballu netko mogao priskočiti u pomoć. Čekaju samo da ode u grad pa da mu zauzmu ranč.

Nakon nekoliko milja izišao sam iz doline i udario prečacem, izbjegavajući uzvisine na kojima bih se izložio pogledima.

Jutro je bilo vedro i sve je nagovještalo topao dan. U daljini sam na trenutak ugledao jahače.

U grad sam ujahao sa suprotne strane, primakavši mu se zaklonjen šupama iza konjušnice. Mule sam privezao za ogradu oboja pokraj trgovine.

Krenuo sam ulicom pušeći cigaretu i zirkajući na sve strane. Činilo se kao da me nitko ne zapaža. Od Maclarena, Canavala i Moire nije bilo ni traga.

Natovarao sam kupljenu robu oznovjivši se vlaški. Sunce je pripeklo, a i rebro me još boljelo. Kad sam bio gotov, odvukao sam natovarene mule u šumarak na kraju gradića i ondje ih privezao. Zatim sam otišao u restoran da se najedem i saznam novosti.

Key Chapin i Canaval znatiželjno su podigli poglede. U očima svjetlosoga mladića osjetio sam tračak simpatije.

— Ona ponuda još vrijedi — oglaš se Canaval.

— Hvala! — Odrično sam potresao glavom. Opet mi neki vrag nije dao mira. — Pokušat ću sâm uzgajati malo stado.

Odmah sam požalio što mi se to omaklo. Trebalo je da to što duže ostane tajnom. Spremao sam se da grešku pokušam ispraviti, kad se i za mene otvore vrata. Prepoznao sam je po laku koraku i parfemu.

Možda sam radi nje navratio u resotran!

Otkako sam je prvi put ugledao, neko me neobjašnjivo čulo uvijek upozoravalo na njenu prisutnost.

Zašto sam zapravo došao ovdamo? Da joj dokažem da nisam pobjegao? Da sam počeo graditi našu budućnost kao što sam joj bio obećao?

— Vlastito stado? — iznenadi se Chapin.

Canaval nije prozborio ni riječi, ali sam mu u pogledu pročitao da me je prozreo.

— Da, osnovat ću ranč.

Ustao sam i okrenuo se djevojci. Ponudio sam joj mjesto do sebe.

— Gospođice Maclaren? Učinite mi zadovoljstvo.

Mało je oklijevala, a zatim je lako potresla glavom, zaobišla stol i sjela do Canavala, predradnika na očevu ranču.

— Zar u okolici postoji slobodan ranč? — upita me Canaval podigavši obrve.

— Postoji, istočno odavde. Ranč »Two-Bar«.

— Tko to govori o »Two-Baru«?

Na vratima se pojavio Rud Maclaren. — Zaustavio se iza Moirina stolca i hladno me pogledao.

S pladnja sam uzeo šalicu i u nju natočio kavu. Djevojka podigne pogled prema ocu.

— Gospodin Brennan nam je upravo rekao da je preuzeo »Two-Bar«.

— Štooo?

Rančer se doimao kao da ga je netko pljusnuo.

— Ballu je potrebna pomoć, a meni se ranč sviđa. Sad smo ortaci. — Zatim sam s osmijehom na usnama pogledao Moiru. — Zaljubljeni nikad ne odlaze daleko od djevojke kojom se hoće oženiti.

— O čemu to govorite? — iznenadi se rančer.

— Zar nisi dobro čuo, oče? — U djevočinim očima zaigra nešto obijesno. — Gospodin Brennan je upravo rekao da će se sa mnom oženiti.

— Ako ga prije toga ne pošaljem u pakao! — Rančer se zapilji u me. — Mladi čovječe, ne izgovaraj više ime moje kćeri ili ćeš sa mnom imati posla.

— Ni ja to ne želim. Zbog mira u obitelji.

Podigao sam šalicu i otpio gutljaj.

— Nikom nije više nego meni stalo do njezina ugleda. Pa... ona će mi biti žena...

Maclaren porumenje od bijesa. Canaval se nasmijulji, a i Moiru je prizor očito zabavljao.

Key Chapin se umiješa da smiri situaciju.

— Nešto ti je promaklo, Rud. Ako je Brennan Ballov ortak, možda nam proda ranč.

Rančer se zamisli. Po njegovu sam pogledu osjetio da ma se pomisao dopala, i sad me je gledao s novim zanimanjem.

— Imaš pravo, naravno. Kako bi bilo da sklopimo posao, mladi čovječe?

— Mogli bismo, ali ipak nećemo. Postao sam ortak pod uvjetom da ne prodam ranč. Sutra počinjem graditi kuću. Još nešto, na našem ranču ima i vaše stoke. Trebat će vam tjedan dana da je otjerate. Obavijestit ću i Pindera da svoju otjera u istom roku.

Maclaren je zaustio da nešto kaže, ali se predomislio. Ispio sam kavu i ustao. Na stolu sam ostavio kovani novac i izišao, zatvorivši tiho za sobom vrata baš u trenutku kad je rančer počeo govoriti.

Sve u svoje vrijeme, a ovo je bio pravi trenutak da odem.

Zaobišao sam restoran i naglo se zaustavio Pinderov crnokosi revolveraš stajao je pokraj moje mule. U ruci je imao kolt a u očima mu blistala prijetnja.

— Suvije brbljaš — dobaci mi. — Saznao sam da si se uortačio s Ballom.

— Saznao si istinu.

— U redu. Jim je obećao posebni dodatak za tvoju kožu.

Podigao je revolver a ja sam se bacio u stranu, istodobno vadeći kolt. Sve se dogodilo nevjerovatno brzo. Bilo je to nagonski postupak vješta revolveraša.

Povukao sam obarač dva puta, a između ta dva pucnja prasnulo je i iz njegova kolta i taj mi je metak okrznuo vrat.

Crnokosi se okrene kao da će otići u suprotnom smjeru, zatim se sruši, grče-

vito zagrabiivši prstima pregršt zemlje.

— Ja sam sve vidio! — poviče nizak čovjek koji je u pokrajnjoj uličici uprezao konja. — Blekie ga je dočekao s izvučenim koltom.

Canaval me pogleda hladno i klimne.

— S izvučenim koltom! Zacijelo si bio strahovito brz, čovječe!

Maclaren me odmjeri pažljivo. Tek sad se zacijelo uvjerio da pred sobom nema hvalisava žutokljunca, a to je u mnogome mijenjao njegove planove. Na »Two-Baru« više nije bio samo osamljeni starac, već i mladić koji izvanredno rukuje koltom, puca brzo i točno.

Izvukao sam se iz gužve, poveo konja na ulicu i onda ga uzjahao. Pogled mi se zaustavi na Molri koja me promatrala s nogostupa. Pozdravio sam je podigavši šešir i odjahao prema šumarku u kojem sam ostavio mule...

Ball me dočekao na ulazu uzdahnuvši s olakšanjem.

— Je li bilo gužve?

Ispricao sam mu ukratko što se dogodilo. Nisam volio ubijati.

— Jedan više ili manje — rekao je namrgođeno.

Sjetio sam se djevojčina lica dok me ispraćala pogledom. Znala je da sam ubio čovjeka. Kako će to primiti? Kakav ću odsad biti u njenim očima?

IV

Iduća dva dana proveo sam u sedlu, obilazeći ranč. Bilo je bolje nego što sam očekivao, i sad mi je tek bilo jasno zašto su dva susjedna rančera bacila oko na taj komad zemlje.

Dolina je bila pokrivena sočnom travom, a bilo je i dosta vode. Osim toga, trave je bilo i na dijelu koji je graničio s pustinjom, pa je tu bilo mjesta podesnih za ispašu.

Bio je to dobar ranč, s nekoliko izvora i pojišta, ne računajući potok koji je protjecao dolinom. Rančevi od kojih je prijetila opasnost, bili su zapadno. Samo je odande mogla doći tuđa stoka i miješati se s našom.

Stoka je bila u dobrom stanju i sad je bilo pravo vrijeme da je prodamo i nabavimo mlada goveda. Ali kako?

Ball je žalosno potresao glavom.

— Bojim se da od toga neće biti ništa. Klopka je zatvorena i ja sam prije tvoga dolaska već razmišljao da svē pošaljem do đavola.

— A da stoku otjeramo brdima preko Organ Rocka?

Ball se trgne.

— Zaboravio sam ti reći da izbjegaš taj kraj.

— Zar je nastanjen?

Starac klimne.

— Kloni se Benarasovih i njihova ranča »Bar B«. Oni se ni s kim ne družē, a sva šestorica izvršni su strijelci.

Neko je vrijeme otpuhivao dim, a ja sam se trudio da smislim nešto pametno. Vremena nije bilo mnogo. Odmah je trebalo podizati novo stado.

Razmišljanje je naposljetku urodilo plodom. Uzjahao sam i krenuo na jug.

Kraj prema Organ Rocku bio je pust i surov. Sunce, vjetar i kiša mijenjali su ga tisućljećima, sve je bilo razbacano u najčudnijim oblicima kao da je to učinio neki pomahnitai div. Milje pusta i kršovita tla tek bi tu i tamo osvježile oaze zelenila.

Ponekad bih u toj pustinji naišao na vodu oko koje je bilo trave i drveća. Uz njih bih svagda zatekao i po nekoliko dobro uhranjenih goveda.

Jedva primjetljiva staza vodila je prema brdima. Na tlu sam opazio malo tragova kopita, što me je učvrstilo u uvjerenju da momci s »B Bara« rijetko zalaze u ovaj kraj.

Pojahao sam uzbrdo i zastao. Vjetar je tiho šušкао granjem omorika. Oko mene je bilo mirno, pa ipak sam netasno osjećao da me netko promatra. Pažljivo sam osluškivao, ali mi ništa ne privuče pozornost.

Prepustio sam konju da se povede za nagonom. Put nas uskoro dovede na širu stazu na kojoj je bilo više tragova.

Čulo se samo udaranje kopita o kamen. Škripanje sedla, i ponekad iz visine kliktaš orla. Preko puta pretrči stokor nalik na gumenu leptu.

Kamenitoj visoravni uskoro dođe kraj i preda mnom se prostre dolina poput Cottonwood Washa, samo mno-

go krševitija. U nju se ulazilo tamnim kanjonom, a silazak je bio vrlo težak. Valjalo je paziti na svaki korak.

U daljini sam dvaput ugledao antilopu, a jednom srnu. Divljina prema istoku pružala je izuzetan prizor: pravi labirint vijugavih klanaca, uspravnih kamenih kula i masivnih tvorevina različitih oblika. Bila je to divlja i neistražena zemlja, pravi izazov i napast za strana istraživača.

Klik! Odmah sam zaustavio konja.

— Nekamo si krenuo, neznatče?

Glas je dolazio iz skupine kamenja na rubu livade, ali čovjeka nisam ugledao.

— Tražim gazdu »B. Bara«.

— Zašto?

— Da porazgovaramo o poslu. Dolazim kao prijatelj.

Sakriveni se zacereka.

— Otkad to ljudi oboružani s dva spencera dolaze kao prijatelji?... Za koga zapravo jašeš?

— Ja sam Matt Brennan, ortak na ranču »Two-Bar«.

— Možda lažeš?

— Hoćeš li me pustiti gazdi?

— Hoću.

Iza stijene izađe vitak mladić koji se za svoju dob doimao muževno. Spencer mu je visio o boku kao da je s njime srastao. Glavom je mahnuo prema ulazu u kanjon.

Dok mi je za uzdu poveo konja kroz kanjon, za njim su odjekivali laki koraci. Nijednom se nije okrenuo pazeći da mi njegove ruke uvijek budu pred očima.

Glavu obitelji zatekli smo pred kamenom kućom koja je nalikovala na pravu tvrđavu. Visok čovjek, okružen sinovima, bio je uspravan poput ravna bora.

Lijevo i desno, sve do uspravna stijenja, bile su gospodarske zgrade. Izgažena zemlja uokolo bila je čista, konji su se doimali istimareno, i sve su zgrade bile u dobrom stanju. Benarasima kao radnicima doista nije bilo prigovora.

Na starčevu licu ništa nije odavalo što toga trenutka misli. Iz usta izvadi lulu.

— Sjaši i sjedni.

Kuća je i iznutra bila uredna kao i izvana. Pod je bio izriban. I kuću i

pokućstvo napravile su marljive ruke s mnogo vještine i ljubavi.

Kršna žena, pravi tip domaćice i majke, naliže u šalice kavu. Djevojka u urednoj i čistoj pamučnoj haljini donese na stol kruh i maslac, oboje djelo ukućana, a onda i čup s medom.

— Od naših pčela — reče stari Bob Benaras mjereći me ispod gustih obrva. Bio je slika i prilika patrijarha iz biblije.

Mirno je pušio ne skidajući s mene pogleda. Uzeo sam krišku kruha i ne štedeći premazao je maslacem i medom. To ga je očito udobrovoljilo, a djevojka na stol stavi i čašu punu gustog mlijeka.

— Imamo dobro ugojena goveda — započeo sam progutavši posljednji zalogaj — ali ih ne možemo otjerati na prodaju. Došao sam da vam ponudim posao.

— Kakav?

— Da se zamijenimo: mi vama krupnu, uzgojenu stoku, a vi nama junice.

Ispio sam pola čaše mlijeka i stavio je na stol.

— Vi je možete otjerati i prodati — nastavio sam obrisavši nadlanicom usta. — Ne gubite ništa, a susjedima činite uslugu.

Promatrao me je oštro. Činilo se da sam izabrao prave riječi. Taj starac, nezavisan i ponosan, zacijelo je mnogo držao do obitelji i susjeda.

— Slažem se. — Iz kule je kucanjem istresao pepeo. — Momci će vam pomoći da okupite stado i da mi ga dotjerate.

— Neće biti potrebno. Zašto da se miješate u moj sukob?

On me prostrijeli svojim plavim očima.

— Ja kupujem krave i nitko me neće spriječiti da ih dotjeram na ranč. — Zatim se okrene plavokosom mladiću. — Nick, pođi po Zeba. Poći ćete s ovim čovjekom i slušajte njegova naređenja. Ne zapodijevajte kavgu, niti se miješajte u sukob ako bi izbio. Jasno?

Nick klimne i izađe. Benaras se okrene ženi.

— Mama, pristavi stol. Imamo gosta. — Zatim me pogleda radoznalo. — Već ste se sukobili s Pinderom, ha?

Ispričao sam mu sve o razgovoru u konjušnici i borbi s Blackijem. Momci su izmijenili poglede, a stari počne lulu trpati duhanom.

Sve im je bilo jasno. Ako me je revolveraš dočekao s koltom u ruci, a ja sam još živ, onaj drugi zacijelo nije. Zaokupilo ih je i ono drugo: vjerojatno sam nevjerojatno brz.

Jelo je bilo vrlo ukusno: krumpir, govedina, divljač i nekoliko vrsti povrća. Svi su momci bili visoki i vitki, očeva slika i prilika.

Nerado sam ustao da se oprostim; u njihovu sam se društvu osjećao ugodno. Starac me otprati do konja. Ruku mu stavi na vrat i klimne.

— Jahač se pozna je po konju... ili koltu. Po tome što je izabrao i kako se o njima brine. Navrati, sinko, kad god zaželiš.

Krenuli smo u sumrak, polako i oprezno, znajući da nas neprilike mogu zadesiti prije nego stignemo na »Two-Bar«. Teško da je moj odlazak ostao nezapažen, ali me odmah utješilo da će se Ball znati pobrinuti za sebe ako prigusti.

Izišao je mjesec i pojavile se zvijezde. Na krševitoj visoravni smo ubrzali da što prije stignemo na ranč.

Odjednom nam se učini da smo u daljini nešto čuli. Zaustavili smo se i napeto osluškivali. Ništa.

Kod ulaza sam sjahao, otvorio vrata, spreman da se suprotstavim svakoj prijetnji.

— Stanite! — šapne Nick.

Čuo se konjski topot, zatim su se na rubu Washa pojavila dva jahača, ni pedesetak metara od nas. Čekali smo s puškama u ruci, ali su jahači nakon kratka zastoja odjahali prema gradu.

Prošli smo kroz ulaz, zatvorivši za sobom vrata.

— Nick! — oglasi se Zeb.

Stali smo pretvorivši se u uho.

— Što je, Zeb?

— Dim...

Strah me presiječe poput vruće oštrice. Podbo sam umorna konja i potjerao ga u galop. Mladići su se poveli za mnom.

Tada sam ugledao plamen, pa još jedan. Naglo sam povukao uzde.

Pred nama je bilo zgarište. Samo je još nekoliko plamičaka treperilo na

povjetarcu. Ni od šupe nije ostalo ništa. Obor je bio srušen.

— Ball! — povikao sam obuzet panikom.

Kroz pucketanje vatre čuo se slab jecaj.

Moj ortak se bio sakrio u udubinu u stijenju, i bilo je pravo čudo što je još živ da mi ispriča što se dogodilo. Bio je doslovno izrešetan mecima, odjeća mu je bila nagorjela, a noge opečene. Već na prvi pogled mi je jasno da starcu nema spasa.

Čuo sam kako iza mene Nick uzdiše a Zeb psuje kroza zube.

— Ne daj im... ranč... — Ball me molećivo gledao gorućim očima. — Nikada...

Zatim pogledom obuhvati moje pratice.

— Vi ste svjedoci... sve ostavljam Mattu Brennanu.

Neka nikad ne proda... neka ustraje...

— Tko je to bio?

Klekao sam pored starca. Zavolio sam ga u tih nekoliko dana koje smo bili proveli zajedno. Obuzela me divlja želja da ubijam.

Ruka mi je od uzbuđenja zadrhtala. Tako sam poželio da laznim krivce, da su mi na oči izbile suze.

— Pinder... — šapnuo je Ball zagrcnuvši se. — Rollie Pinder. Bio je odjeven... poput tebe. Pustio sam ga... i onda...

Načas je zatvorio oči kao da skuplja snagu.

— Čudno...

Primaćao sam mu se bliže.

— Što je čudno?

— Učinilo mi se da sam vidio i Parka.

Morgana Parka!

Micao je usnama da izgovori još jednu riječ, ali uzalud. Pogledao me, osmjehnuo se i izdahnuo.

Ustao sam i okrenuo se dvojici mladića.

— I vi ste čuli što je rekao: Park je bio među napadačima!

Zeb Benaras slegne ramenima.

— Doista čudno, gotovo nevjerojatno. Park je uz Maclarena.

— Možda je Ball ipak pogriješio i u sumraku ga zamijenio s nekim drugim. — Ipak sam odlučio da se propi-

tam gdje je Morgan Park bio u to vrijeme. Vatra se sasvim ugasi. Samo bi još koja iskra vrcnula uvis.

Ranč je bio moj, ali sam izgubio prijatelja. Preda mnom je bio dug i opasan put koji ću morati proći s kohtom u ruci.

V

Udišući dim sa zgarišta, zakleo sam se da ću krivcima presuditi sam ako se za to ne pobrine zakon. A zakona u ovom kraju nije bilo. Ubit ću Rollija i Jima i svakoga tko bude na njihovoj strani. Okajat će ovaj dan.

Rekao sam to i momcima. Klimnuli su, puni razumijevanja za ono što sam osjećao. Premda su još bili mladi, odrasli su u kraju u kojemu se cijenilo prijateljstvo i gajila mržnja.

— Bio je dobar čovjek — reče Zeb. — Tata ga je volio...

Puna dva dana pretraživali smo jauruge, klanice i grmlje, skupivši svega tri stotine grla. Kradljivci s dvaju ranča vidno su smanjili Ballovo stado.

Stoku smo okupili na kraju Cottonwood Washa, tamo gdje je bilo dovoljno vode i ispaše. Ondje smo ih lako držali na oku.

— Ujutro krećemo.

Nick me pogleda zabrinuto.

— Zar ćete im prepustiti ranč?

— Ako dođu — rekao sam — morat će i otići, ili na njemu ostaviti kosti.

Kretanje kanjonom olakšalo je tjeraње stoke. Trebao nam je cijeli dan da je otjeramo na Organ Rock, zaobišavši brdo kojim sam jahao prilikom prvog posjeta starom Benarasu.

Bol u grudima je popustila, ali me je zato iznutra nešto izjedalo: mržnja prema zlotvorima.

Ubili su čovjeka kojemu je bilo samo do mira, koji je htio samo jedno: da uživa u ranču koji je podigao iz ničega. Bio je to već star čovjek željan mirnih večeri, svježih jutara i udobna stolca na trijemu. I taj je starac završio život pod gorućim gredama, izrešetana mećima.

Sve smo ispričali Bobu Benarasu, a njemu se lice ukočilo od srdžbe.

Jeli smo za istim stolom kao i prije nekoliko dana. Nismo razgovarali o onom što nam predstoji; takvi smo bili ljudi.

Osvrnuvši se u mislima na vrijeme nakon dolaska u Hattan Point, zapazio sam da sam se mnogo izmijenio.

Mladosti pripada pravo da bude vesela i ponosna. Mladi bikovi uvijek iskušavaju svoju snagu. To je neprekidano niz ispita snage i mladosti. Ali kad muškarac sretne pravu ženu, sve se mijenja. Ja sam upoznao svoju, a sad sam vidio kako u mukama umire jedan starac. To je bilo dovoljno da od mladića postane ozbiljan čovjek.

Došao je i dan da mi braća Jolly i Jonathan pomognu otjerati stado junica na moj pašnjak. Benaras mi je dao dvadesetak grla stoke više nego što sam tražio, ali i goveda koja sam ja njemu dognao bila su vrijedna svoje cijene.

Jolly je bio u Hattanu kad je vijest o napadu na »Two-Bar« stigla u grad. U napadu su sudjelovala petorica: Apaš, Bunt Wilson, Corby Kitehen i još dvojica.

— Je li itko spomenuo Morgana Parka?

— Nije. Možda je to bio Parkov jahlač Lyell?

Ball je na samrti zacijelo htio reći da je i Parkov čovjek sudjelovao u napadu.

Jonathan, koji je jahao na čelu, dojaše do nas.

— Na ranču su ljudi, dvojica ili trojica.

Osjetih kako me obuzima bijes.

— Pripazite na stoku. Ja ću odjahati naprijed.

Jabučica na Jonathanovu vratu poskoči.

— Jolly i ja odavno se nismo pozabavili. Da pođemo i mi?

Nećeg se dosjetih.

— Gdje im je logor?

— Na podnožju brijega, na mjestu na kojemu je nekoć bila kuća. Podigli su šator.

Otjerat ćemo stado... ravno na šator!

Jonathan se osmijehne bratu.

— Braći će biti krivo što nisu s nama.

Goveda su bila mlada i rado su potlačala kasom čim smo ih izveli iz kanjo-

na. Snažno sam povikao, opalio nekoliko puta u zrak, a žedna stoka nanjušila je vodu. U trku je trbusima gotovo doticala tlo.

Ugledali smo uljeze kako su se uzmuvali. Jedan je dohvatio pušku, drugi nešto povikao mašući rukama, ali stoka je već bila nahrupila u punom trku.

Jedan kauboj pokuša dohvatiti konja i ispruži se koliko je dug i širok. Drugi se u posljednji čas skloni na pećinu ispod koje odmah zatim protutnjala stado...

Satora je nestalo, posude i oprema bili su razbacani posvuda. Stado je jednim dijelom potrčalo uzbrdo i tamo se zaustavilo, druga goveda su ga zaobišla. Jedini čovjek koji se pravodobno dokopao sedla, okrene konja i potjera ga prema nama. Bio je crvenokos i sav je kipio od bijesa.

— Što to znači, do đavola?

Na konju sam mu opazio — M, žig Maclarenova ranča. Momci su zacijelo potisli Pendera i njegove ljude, odmah sam pomislio.

Dojahao sam uz bok njegova konja.

— Ja sam Matt Brennan, vlasnik ovog ranča. To mogu potvrditi i svjedoci. Na tuđoj ste zemlji i nosite se do đavola!

— Hoću vraga...

Šakom sam ga dohvatio po zubima. Tresnuo je sa sedla, a ja sam naglo zaokrenuo sivca i skočio na zemlju. Ponovo sam ga oborio, a kad se podigao, bacio mi se glavom među noge. Skočio sam u stranu, a on je zaplivaio u prašinu. Zgrabio sam ga za kosu i glavu mu podigao uvis. Tresnuo sam ga u prsa, zatim objema rukama po licu. Skljokao se i više se ne pomače.

Jonathan i Jolly dotjerali su ostalu dvojicu.

Jedan je bio mršav, surovih crta lica, tip kakvih sam se dovoljno nagledao na Zapadu. Drugi je bio krupniji i s ožiljkom preko lica.

— Uništili ste nam logor — zarežao je prijeteći. — Jeste li poludjeli?

— Neprilike se ne mogu izbjeći kad se jaše u društvu najmlenih revolveraša. Vratite se i javite Maclarenu da mi ubuduće ne šalje dječake.

Mlađi se naceri.

— A ako ponovo pošalje mene? — Rukama se nehajno podbočio. — Da u toj gužvi nisam izgubio kolt, pojeli biste sve što ste sad rekli.

— Jolly, daj mi svoj kolt!

Benaras me poslušao bez ijedne riječi.

U očima vitkog kauboja pojavi se izraz zabrinutosti. Bojao se da će ga iznenaditi nekim trčkom, ali nije znao kakvim.

Kolt sam uzeo za cijev i prišao izazivaču.

— Evo ti prilike koju tražiš. Pokušaj, ali ma što uradio, ja ću te ubiti.

Njemu se to nije svidjelo. Zabuljio se u me, pa u kolt. Jezikom je oblizao suhe usne. Kolt mu je bio nadomak, a moj još u koricama.

Bio je dovoljno beščutan da postane revolveraš-ubojica, ali kad se našao licem u lice sa smrću, odjednom se ozbiljno zabrinuo.

Zacijelo je mislio: momak se izlaže pogibelji! Nitko se tome ne bi izložio osim ako... ili je možda lud.

— Spremaš mi neku podvalu — rekao je podmuklo. — Nisi takva budala.

To je prevršilo mjeru i ja sam pobijesnio.

— Ti jeftina, umišljena imitacija revolveraša! Znaš li što? Prisloni mi cijev na trbuh, a ja ću svoj kolt na tvoje! Ako ti se umire, da pokušamo. Hajde, sapadalo jedno. Pokušaj!

Ništa luđe nisam mogao izmisliti, ali mi je bilo svejedno. Momak je pobijedio, a oči mu se užarile od želje da zgrabi kolt.

Ali... licem u lice! Obojica ćemo poginuti! Nije se moglo promašiti!

— Ne... ne...

Potresao je glavom ukočena pogleda.

Brzo sam podigao kolt i drškom ga lupio po glavi. Srušio se na zemlju i ostao ležati. Okrenuo sam se onoj dvojici.

— Pokupite ga i nosite se!

Onaj krupniji se namršteno počeo iza uha.

— A naređenja koja smo dobili?

Slegao sam remenima.

— Možete napustiti posao, zar ne?

Čovjek se zagleda u revolveraša na zemlji.

— Nećeš poživjeti dugo. Znaš li koga si oborio? Bodie Millera!

Ime mi je bilo poznato. Mladić je već ubio dvojicu. Bio je jedan od najokorjelijih revolveraša.

Kauboji su podigli onesviještena mladića i prebacili ga preko sedla. Pojahali su konje i polako se udaljili.

O stoci se nisam morao brinuti. Neće otići dalje od doline i okolnih kanjona.

Kad su braća krenula kući, obuzele su me druge brige: Maclaren će se vratiti, a i Pinder.

A ja sam ostao sam!

Sam više nisam mogao braniti »Two-Bar«, pa sam odlučio da privremeno potražim sklonište u koje bih se na prvi znak opasnosti mogao povući.

S Ballom sam prije njegove smrti razgovarao o našem eventualnom posljednjem uporištu: napuštenoj kolibi u kanjonu. U nju smo već bili odvezli nešto hrane, a sad sam u ruševinama iščepkao nešto konzervi koje odvezoh do kolibe, te ih sakrih u obližnjem stijenju.

Putem sam razmišljao o svom položaju. Benarasovi su mi bili jedini prijatelji, ali ovo je bila moja borba, a ne njihova.

Na istoku je bila gotovo bezvodna pustinja ispresijecana kanjonima, u kojoj je sunce nemilosrdno žarilo sve pod sobom te je u njoj mogao opstati samo čovjek koji dobro zna gdje može naći vode.

Na zapadu bijahu rančevi CP i »Bo-xed M«.

Da se sve to dogodilo prije nekoliko tjedana, bila bi me obuzela samo jedna želja: da pronađem čovjeka koji mi je ubio ortaka. Međutim, trebalo je uraditi nešto drugo: zadržati ranč, a za to je bilo potrebno da ostanem živ i da o svemu dobro razmislim.

Mlada goveda na mom ranču dobro će uspijevati na bogatoj paši. Ali, valjalo je podići novu kuću i obore, duboko pustiti korijenje. A to je za mene bilo pešto novo.

Maclaren će prije ili kasnije pokušati da me zakonski istjera s ranča. Pinder to ne može, ali je i on podjednako opasan.

Već sam bio osjetio da su mi neki ljudi u gradu naklonjeni, ili mi bar nisu otvoreni prijatelji, a njihovu dobru volju valja sačuvati. Među njih sam ubraja Keya Chalina i Mamu O'Hara.

Na šerifa Tharpa nisam se mogao osloniti. On se nerado miješao u sukobe među stočarima. Ipak je valjalo paziti da mu se ne zamjerim. Budem li morao pripucati, neka to uvijek bude u samoobrani.

Idućih sam dana raskršćivao zgarište i podizao nove obore, zvjerkajući uokolo da me netko ne iznenadi. Prilikom napada na ranč neki su se konji razbježali, pa sam ih morao pronaći i dotjerati u nove obore. Zatim sam očistio izvor nedaleko od kuće i napravio nekoliko puškarnica. Popodne sam se popeo na osmatračnicu pažljivo motreći sve oko sebe, ali nisam opazio ništa sumnjivo.

Obilazeći dolinu, otkrio sam nekoliko mjesta izuzetno pogodnih za obranu, a budući da sam uvijek bio praktičan, pronašao sam i put kojim bih u slučaju potrebe najsigurnije uzmakao.

VI

Spavao sam u zaklonu blizu izvora, a u zoru smotao pokrivače i osedlao konja.

Jutro je bilo hladno. Sunce će tek za sat-dva ugrijati brežuljke. Uzjahao sam i zaobišavši jednu stijenu ugledao jahače. Bilo ih je desetak.

Podbo sam sivca i pojurio prema najbližem kanjonu. Jedan metak prozvižda mi pored uha. Skrenuh u kanjon i krenuh prema visoravni.

Jahači su najprije projurili mimo ulaza u kanjon. Zatim netko poviče i svi se vrate. Dok su se na ulazu u kanjon okrenuli ja sam se već bio popeo na uzvisinu.

Bili su to Pinderovi momci, žedni krvi.

Brzo sam sjahao i s vinčesterkom u ruci skočio u zaklon. Udahnuo sam, zadržao dah i povukao obarač.

Jedan konj posrne i zbaci jahača preko glave. Ispaljivao sam metak za metkom. Progonitelji su se raspršili u tren oka, tražeći zaklon za sebe i konje.

Čovjek čijeg sam konja pogodio, počne se vući po kamenju. Nekoliko konja pobjeglo je kanjonom, ali na jednom koji je ostao opazio sam veliku posudu za vodu. Probušio sam je i tako ispraznio jednim metkom.

Oko mene su fijukale kugle, ali mi je položaj bio izvanredan. Dokle god ga budem držao, progonitelji neće moći napredovati niti se povući.

Sve je ukazivalo na vruć dan. Mene je donekle štitio hlad, a imao sam i vode. Neprijatelj je bio u mnogo gorem položaju.

Prolazile su minute. Pucnjava je postupno slabila.

Tad sam ugledao čovjeka koji je počeo puzati prema ulazu u kanjon. Kad je dopuzao desetak metara od zaklona, podigao sam metkom oblačak prašine ni metar od njegove glave. Skočio je na noge i potrčao prema zaklonu. Drugim sam metkom odlomio komadiće stijene i sásuo mu ih u lice.

— Bit će vruć dan! — povikao sam.

Glas mi je još odzvanjao kanjonom kad netko bijesno prokune.

Mirno sam se naslonio na kamen i pripalio cigaretu.

Dno kanjona pretvorilo se u pećnicu. Užareni zrak poigravao je na suncu a pećine se počele svjetlucati. Prolazili su sati. Ponekad bi se koji od napadača pomakao, ali bi ga dobro naciľjanim metkom odmah vratio u zaklon.

Otpio sam nekoliko gutljaja i onima dolje za inat mahnuo čuturom iznad glave.

— Koliko ćeš nas držati u tom paklu? — poviče netko promuklo.

— Ja imam dovoljno vode i dvije stotine metaka.

Netko opsuje, a drugi me obaspu prijetnjama. U kanjonu ponovo zavlađa tišina.

I meni je bilo vruće. Već me je oblio znoj premda sam bio u hladu i na lakom povjetarcu. Kako je tek bilo onima dolje!

Naposljetku mi dojadi. Otkotrljah se iza stijene i ustadoh. Sivac je mir-

no pasao u sjeni pećine. Pušku prebaci u lijevu ruku i počeh silaziti brišući rupčićem oznojeno lice. Odjednom zastadoh.

Naslonjen na pećinu blizu moga konja stajao je čovjek kojega sam odmah prepoznao, premda ga nikad prije nisam vidio — Rollie Pinder.

— Vraški si ih oznojio!

— To su tražili.

Dok sam govorio on se smješкао. Odjednom naglo spusti ruku.

Smiješak je bio proračunat da mi odvrati pažnju. Brzo sam pušku gurnuo unatrag da mi prst dohvati okidač. Rollie je bio brz i njegov me metak dohvati sekundu prije nego što sam ja opalio. Zateturio sam i odmah se srušio u stranu, osjetivši kako me nešto zapeklo u nozi.

Ponovo sam opalio, brzo i točno.

Rollie se leđima srušio na stijenu. Smiješak mu se sledi na usnama. Pokuša podići kolč, ali ja sam već okidao, tri puta, što sam brže mogao.

Njegovo nepomično tijelo bilo je doslovno prorošetano mećima.

Uspentrao sam se na prijašnji položaj, i to u pravi čas. Progonitelji su htjeli iskoristiti pucnjavu i pobjeći. U glavi mi se vrtjelo, a i pogled mi je bio zamagljen. Da su složno navalili, sa mnom bi bilo gotovo.

Učinilo mi se da propadam u zemlju, pa ipak sam podigao pušku i opalio, zatim još jedanput. Jedan čovjek je pao a ostali potražili zaklon.

Noge su mi odjednom popustile i ja se nađoh na zemlji. Grudi su mi se nadimale od ubrzana disanja. Pričekao sam minutu-dvije, zatim sam otkinuo komad košulje i njime pritisnuo ranu na grudima.

Morao sam otići, odmah. Ali, ako i uspijem krenuti, hoću li se moći popeći do kolibe na pećini?

Polako sam usjekom počeo silaziti prema konju, vukući za sobom pušku. Dvapat sam se zamalo onesvijestio. Najzad sam se dovukao do konja i s mukom ga uzjahao. Pušku sam ubacio u navlaku, zatim se privezao za jabuku sedla da ne padnem.

— Kreni, momče.

I sivac je, čini se, osjetio potrebu da se što prije udaljimo. Ubrzo sam se onesvijestio. Poslije sam dva puta dolazio k sebi, a konj je još išao prema

zapadu. Nešto bih mu protepao i on bi sam nastavio kroz mrak.

Oni će me slijediti, proganjalo me u mislima. Jahao sam sve dublje u divljinu koja se noću pričinjala još čudnovatijom.

Pred zoru sam napokon otvorio oči. Kad sam pokušao podići glavu, zamagli mi se pred očima. A kad mi se razbistrilo, zamijetio sam da smo se zaustavili pokraj izvora. Oko njega je bilo dosta trave i nekoliko stabala, a nedaleko i ruševine kućice od kamena. Na pijesku pokraj izvora spazio sam tragove planinskog lava i srna, ali ljudskih, konjskih ili govedih tragova nije bilo. Kanjon je ovdje bio širok tridesetak metara; stijene koje su ga zatvarale bijahu dvostruko više.

Drhtavam sam prstima odvezao užu i spustio se na tlo. Konj je zarzao, zakoračio unatrag, zatim se vratio i onjušlo me. Odmakao je glavu od oznojena rublja i usirene krvi.

— Sve je u redu, momče — šapnuo sam. Promatrao sam ga onako ranjen, na rubu svijesti.

Obuzela me jedina želja: da ležim, da se ne mičem... da umrem.

Da umrem?

Ne...

Valjalo je ispuniti obećanja: ona koja sam dao Moiri i ubijenom starcu.

Ali neprijatelj će me progoniti; Jim Pinder zato što sam mu ubio brata, a neće mi oprostiti ni Bodie Miller.

Neke stvari trebalo je učiniti odmah: previti rane, utažiti žeđ i pronaći skrovište. A ono ne smije biti daleko. Hoću li imati snage?

Bio sam neizrecivo slab i kao da me napustila svaka volja. Ipak sam pokušao.

Počeo sam puzati.

VII

Dovukao sam se do izvora i duboko povukao gutljaj hladne, bistre vode. Hladnoća mi je prožela cijelo tijelo. Napio sam se i zadihan ostao ležati.

Premda me je strahovito boljelo, nisam se smio prepustiti slabosti. Valjalo je isprati rane a za to su bile po-

trebne vruća voda... i vatra. A ja sam jedva mogao podići ruku.

Prezirno sam pogledao nemoćne ruke, zamrzivši ih zbog njihove slabosti. Stisnuo sam zube i počeo otvarati i zatvarati šake. Zatim sam ispružio lijevu ruku i dohvatio grančicu. Pa još jednu... i nešto lišća...

Borio sam se da preživim: bila je to najstarija borba od postanka čovječanstva.

Od kore topole do koje sam se krajnjim naporom dovukao, nožem sam oblikovao nešto nalik na posudu, zatim sam u nju nalio vodu i ostavio je na dva kamena između kojih sam zapalio vatru. Znao sam da se kora neće upaliti dokle god voda bude upijala toplinu.

Ponovo sam se onesvijestio, a kad sam opet otvorio oči, voda je ključala. Sjeo sam, raskopčao opasač s koltovima, zatim i košulju. Zamoćivši komad otrgnuta rukava u vruću vodu, počeo sam ispirati rane, jednu na grudima, i drugu, zadobivenu kasnije na bedru.

Doimale su se zastrašujuće. Bile su crvene i upaljene, ali na sreću, nije stradao nijedan važni organ, pa ni kost na bedru.

Dugo sam ležao skupljajući snagu za idući potez.

Ugledavši nedaleko nekoliko stabala bodljikavih krušaka, sjetio sam se indijanskog lijeka protiv upala. Dopузao sam do njih, odrezao nekoliko velikih listova, isprao ih u toploj vodi da odstranim bodljike i zatim ih stavio na rane.

Morao sam požuriti jer su mi progonitelji zacijelo već bili za petama, a ja nisam imao pojma dokle me je konj noću doveo, i nije li možda ostavio jasan trag.

Pogled na stabla amolilla podsjeti me na još jedan indijanski lijek. Iskopao sam nekoliko korijena, izrezao ih i stavio u kipuću vodu. Voda se zapjenila, a kad se malo ohladila, ispio sam napitak.

Budući da sam bio preslab da se dovučem do sedla, pojeo sam ono što mi se našlo pri ruci — skuhanu brašnasto korijenje i plod nalik na kupus. Poslije sam se odvukao pod grmlje i zaspao. Probudivši se, napio sam se vode s izvora i ponovo zaspao.

Sanjao sam grozničave snove, jaha-
će u trku i pucjavu pušaka.. Morga-
na Parka, Pindera... Ruda Maclarena i
Millera.

Probudi me rzanje. Upravo je svita-
lo.

— U redu, momče. Budan sam ... i
živ.

Zaprepastio sam se zbog slabosti
koja me bila obuzela. Da me sad pro-
nađu, zacijelo bi me bez problema ubi-
li. Jedva bih mogao podići kolt.

Ležao sam na leđima i razmišljao.
Bio sam uvjeren da me slijede i da
više nisu daleko.

Visoko gore nejasno sam ugledao
zelenilo. Možda je to kakva udubina u
stijeni? Napeto sam promatrao to mje-
sto dok mi se pogled nije razbistio.
Obuzme me tračak nade.

Otkotrljao sam se do izvora, dobro
se napio i napunio čuturu. Zatim sam
pokušao što bolje zamesti tragove.
Klekao sam pored konja, uhvatio se
za stremen i uspravio. Nogu sam za-
tim stavio u stremen i uzjahao.

Glava mi se u prvi mah htjede ra-
spući. Čvrsto stegnuh jabuku sedla da
ne padnem. Kad mi se u glavi malo
razbistrilo, podigao sam je i potjerao
konja uskom stazom.

Nekoliko sam minuta jahao oborene
glave, upirući svu snagu u jedno: da
se održim u sedlu. Zaobišavši veliku
kamenu gromadu ujahao sam u kotli-
nu, veliku pukotinu u stijenu nastalu
u nekom pradavom zemljotresu. Ja-
hao sam po sočnoj travi, a sa stijenja
je dopiralo žuborenje vode.

Dolinu sam procjenio na dvije do
tri stotine metara, a na drugoj strani
spazih izlaz iz nje. I tad utvrdih da je
dolina svojedobno nekom već poslužila
kao sklonište.

Ugledao sam, naime, masivnu kame-
nu kulu, gotovo zaklonjenu stijenom.
Bila je visoka dvadesetak metara i
sva crna od starosti i vatre. Vjerojat-
no su je izgradili stari Indijanci jer je
mjesto bilo idealno za obranu: kula je
branila ulaz u dolinu.

Nedaleko ugledah i odavno napušte-
no kukuruzište. Nigdje nije bilo trago-
va koji bi ukazivali da je ljudska
noga desetljećima, a možda i stoljeći-
ma koraćala tom sada napuštenom do-
linom.

Dojahavši do ruševina kule prona-
šao sam i vodu: s visine je padala u
jezerce široko nekoliko metara.

Oprezno sam se spustio na zemlju.
Otkopčao sam kolan i sedlo je palo na
zemlju. Zatim sam dopuzao do trave i
na njoj se opružio.

Mnogo je toga valjalo uraditi, ali ni
za što nisam imao snage. Dok sam
tako ležao, u meni se učvrstila odluč-
nost da preživim, nastavim borbu i
pobijedim. Nitko me neće progoniti
kao zvijer, niti me tjerati s onoga što
mi pripada.

U torbi sam imao hrane: sušene go-
vedine, voća i dvopeka. I divlji ku-
kuruz dobro će mi doći, pa i korijenje
i kupus. A tragovi koje sam otkrio po-
kraj izvora, uvjerali su me da u dolinu
zalaze srne i zečevi.

Živjet ću... i pobijediti!

Ležaj sam prostoro blizu zida stare
ruševine. Od kamenja sam podigao
zidić s kojega ću moći nadgledati put
kojim sam došao. Uza zid sam stavio
pušku i municiju, a izvor i klisura štiti-
li su me s leđa.

Tek tada sam pošao na počinak...

Dani su prolazili jednolično. Spavao
sam, budio se, kuhao, jeo i ponovo spa-
vao. Rane su me sve manje boljale,
ali se još nisam bio oporavio. Povre-
meno bih osjetio da se izvoru primiču
životinje, ali ih nisam vidio. Samo
sam jednom bezuspješno pokušao
ustrijeliti srnu.

Kad sam se toliko oporavio da sam
polako mogao hodati, obišao sam okoli-
cu. U šumarku na kraju doline ustrije-
lio sam divlju kokoš i od nje, divljeg
luka i korijenja skuhao krepku juhu.

Što sam duže boravio u pustoši, to
me je više mučila neizvjesnost. Nepri-
jatelj se zacijelo učvrstio na mom pos-
jedu i ja sam bio sve nestrpljiviji u
želji da ga odande istjeram.

Ipak je još valjalo pričekati. Divlja-
či je u dolini bilo dosta, pa nije bilo
problema s hranom. A borba koja je
bila preda mnom tražila je zdrava i
izdržljiva čovjeka.

Nekoliko sam se puta popeo na vrh
brda i ondje se ispružio na suncu mo-
treći satima put kojim me je sivac vje-
rojatno doveo.

To je brdo nadvisivalo svu okolicu
i s nje je miljama pucao pogled preko

ispresijecana stijenja, klanaca i kame-
nih tvorevina fantastičnih oblika obo-
jenih svim nijansama od blijedoružiča-
ste do tamnocrvene. Bilo je divlje i
veličanstveno!

Ali ja sam izgarao od nestrpljivosti.
Divljač se prorijedila i ja se šesnae-
stog dana odlučih vratiti.

Oprezno sam jahao istim putem. Sti-
gavši do izvora spazio sam tragove ko-
pita. Dvojica su me pratila sve dovde,
zatim se vratila. Vjerojatno su izgubili
trag.

Nastavio sam kanjonom, čudeći se
kako su me progonitelji uopće mogli
slijediti. Trag je ovdje mogao biti jedva
uočljiv. Zacijelo su se bili povelili za
nagonom.

Kanjon se sužavao na mjestu na ko-
jemu se u nj ulijevao potočić. Na ne-
kim bi se mjestima suzio na samo de-
setak metara i svom širinom protjecao
je plitak potok.

Odjednom sam se našao u prostra-
noj kotlini okruženoj strmim liticama,
a s onu stranu toga prirodnog amfitea-
tra ugledao sam dolinu široku milju.

Sivac je podigao glavu i zarzao.
Umirio sam ga tapkanjem po vratu i
pažljivo se zagledao preda se.

Prema meni je jahao osamljeni ko-
njanik.

VIII

Povukao sam uzde i konja potjerao
među drveće. Je li me jahač opazio?
Ako jest, hoće li nastaviti put?

Jahač je mirno jahao dalje, pažljivo
razgledajući tlo. Zacijelo je tražio tra-
gove. Iz navlake sam izvadio pušku.

Dan je bio topao a nebo vedro. Ja-
hač se približio i ja sam prepoznao —
Moiru Maclaren?

Izjahao sam iz šumarka i pričekao
da me ugleda. Odmah je zaustavila
konja.

Košulja mi je bila poderana, lice
zaraslo u neurednu bradu, a obrazi
upali. Pa ipak sam joj na licu ugledao
izraz olakšanja.

Pošla mi je u susret.

— Matt! — Oči su joj bile pune nev-
jerice. — Zar ste živi?

Dojahao sam do nje.

— Zar ste pomislili da ću umrijeti
prije nego što ispunim obećanje?

— Okanite se šale.

— Ja se ne šalim.

Pažljivo mi je gledala u lice i lako
pocrvenjela.

— Ah, umakli ste im. Ako se sad vra-
tite, oni će vas ubiti.

— Pa ipak se vraćam.

— Ne smijete! Oni vjeruju da ste
mrtvi. Ostavite ih u tom uvjerenju.
Bježite dok još možete. Tražili su vas
danima. Jim Pinder se zakleo da će
vas ustrijeliti na mjestu, a i Bodie Mil-
ler vas mrzi.

— Ništa me ne može spriječiti da se
vratim.

Izgubljeno je slegla ramenima, prem-
da po svoj prilici ni sama nije vjero-
vala da ću pobjeći. Tako mi se činilo i
to me je silno obradovalo.

— Pinder je zauzeo »Two-Bar«.

— Morat će ga napustiti.

Opazila je moju punu čuturu i poka-
zala je prema dolini iz koje sam do-
šao.

— Otac će se iznenaditi kad sazna
da ovdje ima vode i pašnjaka. Nitko
ne vjeruje da se u toj divljini može
živjeti. Čini se da ste vi prvi pronašli
vodu i travu.

— Priznanje je zaslužio moj sivko.

— Zacijelo ste mnogo prepatili? — U
pogledu joj je bilo mnogo sućuti.

— Pa, nije baš bilo lako. — Pogledao
sam u smjeru kojim je bila došla. —
Nitko vas nije slijedio?

— Nitko. Sigurna sam.

— Jeste li me i prije tražili?

— Jesam, Matt. — Lako je klimnula.

— Užasavala sam se na pomisao da
umirete negdje u divljini.

— Rollie je bio brz.

— Znači, vi ste ga ubili?

— A tko drugi?

— Pronašli su ga Canaval i Bodie.
Canaval je bio siguran da ste to bili
vi, a Bodie misli da su to uradili Bena-
rasovi sinovi.

— Oni se ne bore na mojoj strani.

Sjeli smo i neko vrijeme uronili sva-
ko u svoje misli. Pogledao sam je isko-
sa. Omršavjela je otkako sam je bio
sreo u Hattanu. Iznenadila me pomi-
sao da je neka žena zabrinuta za me.

— Kao da smo stotinama milja uda-
ljeni od bilo čega!

— Da se bar ne moramo vratiti.

Ona pogledom potraži moje oči.

— Moramo, na žalost.

Malo je oklijevala, zatim je rekla:

— Matt, rekli ste da me želite, i ja vam vjerujem. Ako se ne vratite, poći ću s vama kamo god zaželite.

Jesam li dobro čuo? Što sam više mogao poželjeti! Bila je najljepša djevojka koju sam ikad sreo, tako lijepa da bih se iznenadio kad god bih je pogledao.

— Ne — rekao sam odlučno. — Moram se vratiti. Ball mi je na samrti rekao da ne smijem popustiti, i ja ću mu ispuniti posljednju želju.

— Ali vi ste još bolesni, ranjeni...

— Bio sam ranjen, i sad se brzo oporavljam. Prošlo je šesnaest dana i to je dovoljno.

Okrenula je vranca i mi smo pošli pješice vodeći za sobom konje. Neko smo vrijeme šutjeli.

— Recite ocu da povuče stoku. Bilo bi mi žao da se nas dvojica sukobimo.

— On vas neće poslušati.

— Morat će.

— Zaboravljate da sam mu kćerka! — povisila je glas.

— Uskoro i moja žena.

Nije odgovorila ništa, ni da — ni ne.

Dugo smo se prepirali. Stigavši na kraj pustinje, uzjahao sam.

— Dalje ću sam. Za vas bi bilo preopasno. Recite Morganu Parku da...

Otpratio sam je pogledom dok je poput kraljice u sedlu jahala prema očevu ranču. Okrenula se osjetivši da je promatram, ali mi nije mahnula.

Zatim sam sivca potjerao prema gradu.

Često ću se poslije sjećati toga dugog vraćanja s planine. Često ću misliti o tome kako je toga dana izgledala, jer se tako nešto rijetko događa. Putem smo se svađali, ali pri tom nije bila izrečena nijedna uvredljiva riječ.

Preda mnom su bile neprilike i samo jedan put: neću odjahati na svoj ranč nego u grad — da bika uhvatim za rogove.

Oni moraju saznati da sam živ, da sam se borio i kako sam preživio.

Ja nisam od onih koji bježe, i baš zato sam polagao svoje pravo na budućnost. Držao sam važnim da to saznaju i svi oni među kojima ću živjeti.

Zateknem li u gradu Jima Pindera, jedan od nas dvojice otići će pod ledinu. To se ticalo i Bodieja Millera.

Jahao sam polako. Nije mi se žurilo da ubijem ili da budem ubijen.

Uvjerio sam se da Rud Maclaren nije loš čovjek. Poput svih velikih stočara vodi brigu o svom ranču, poduzimajući sve da ga poveća i unaprijedi. A zato mu je potrebna voda.

No pogrešno misli da napredak njegova ranča predstavlja i opću dobrobit. Poput mnogih koji su u životu uznapredovali vlastitom zaslugom, vjeruje da je svaki njegov potez, ovdje bogu za ledima, važan za sve oko njega.

U duši je možda dobar, ali ga je osjećaj snage pokvario; o tome sam svojedobno nešto pročitao u knjigama.

Toj sam se snazi morao suprotstaviti...

Putem kojim sam jahao toga poslije-podneva nisam sreo nikoga. Uskoro se približih Hattan Pointu. Dimilo se iz nekoliko dimnjaka, netko je sjekirom sjeckao drva, negdje su zalupila vrata.

Skrenuo sam s puta i udario prečacem prema napuštenim šupama na rubu grada, kojima sam se mogao primaći a da me nitko ne opazi. Zaustavio sam se pokraj trošne daščare, pripalio cigaretu i povukao nekoliko dimova.

Najprije sam pomislio na brijačnicu. Sjetio sam se da bih joj mogao prići odostraga a da me nitko ne opazi.

Poslije ću Mami O'Hara. Izbjegavat ću salune u kojima bih mogao zateći Pinderove ili Maclarenove jahače. Nastojat ću razgovarati s Keyom Chapinom, a svakako sa simpatičnom vlasnikom restorana. Njih dvoje su u gradu utjecajni, a takvi su mi saveznici sada i te kako potrebni.

S koltova sam otresao prašinu i provjerio ih. U svakom je bilo po šest metaka.

Uzjahao sam i, prošavši pored dvorišta u kojemu je neka djevojka hranila pilce, odostraga se primakao brijačnici. Ondje je bila i napuštena konjušnica, pa sam u nju uveo sivca.

Na dvorištu nije bilo nikoga. Polako sam krenuo prema dvorišnim vratima brijačnice. Pod mojim su koracima zaškripale trule drvene stube. Provirio

sam kroz prozorčić na vratima i uvjerio se da je unutra samo brijač.

Kad me ugledao na vratima, lijeno je ustao i stao iza brijačkog stolca.

— Brijanje i šišanje — rekao sam. — Dugo sam bio na putu.

— Kauboj?

— Aha... I drago mi je što sam se vratio.

On se nasmijulji.

— Mnogo ste toga propustili. Bilo je vraški zabavno.

— Jelte?

— Ubijen je Rollie Pinder. Neki kažu da su ga ubili Benarasovi momci, ali oni se služe puškama. Meni se čini da je to bio onaj Brennan.

Neumorno mi je rezuckao kosu.

— To nikad nećemo saznati. Momak je mrtav.

— Taj Brennan?

— A tko drugi? Momci kažu da ga je Ronnie napunio olovom. Našli su tragove krvi.

U naslonjaču mi je bilo tako udobno da sam zadrijemao. Kako dugo nisam spavao u pravom krevetu? A i brico me svojim pričanjem uspavljivao.

— Samo malo, kauboj — probudio me iz drijemeža.

Uspravio sam se, a on mi je lice počeo premazivati sapunicom. Ponovo me obuzme blaženi umor. U polusnu sam slušao kako oštri britvu, zatim mi njome povlači preko lica.

Netko je projahao ulicom. Odjednom me netko prodrma za ramena. Zatreptao sam i zagledao se u brijačeve zabrinute oči.

— Mister, bježite iz grada!

— Zar me poznajete? — Počeo sam se po bradi i ustanovio da sam obrijan.

— Vidio sam vas jedamput, kod Mame O'Hara.

Ustao sam i opipao koltove. Nikome nisam smio vjerovati.

— Bojite se da me tu ne ucmečaju, je li? Da vam krvlju ne uprljam pod?

— Nije riječ o tome. Nemam ništa protiv vas. Otiđite zaboga. U gradu niste sigurni. Pinderovi momci...

Mašio sam se za džep i izvadio novac.

— Hvala — rekao sam. — Baš mi je prijalo.

Izišao sam na glavna vrata i pogledao niz ulicu. Dvojica su sjedila pred trgovinom. Na glavu sam stavio šešir mahnuo brijaču i zakoračio na nogostup.

Do restorana Mame O'Hara bilo je samo dvadesetak metara, ali mi se ta udaljenost učini beskonačnom.

IX

Znao sam da najmanje njih dvadesetorica izgaraju od želje da me ustrijele. Prava mala vojska! Osjetio sam kako me unatoč nezavidnoj situaciji obuzima ponos.

Na trenutak sam zavirio kroz prozor restorana. Unutra bijahu Key Chapin i Morgan Park. Druge nisam mogao vidjeti.

Na ulici je bilo mirno. Možda me tkogod i prepoznao, ali nitko još nije krenuo u akciju. Brico se nije mahnuo iz brijačnice.

Ušao sam i za sobom zatvorio vrata.

Odmah sam osjetio prijatan miris kave. Morgan Park podigne glavu i naši se pogledi sretnu.

— Idući put nećeš me iznenaditi, Park.

Prije nego što je išta uspio reći, povukao sam kraj klupe i sjeo, pazeći da mi koltovi budu nadohvat ruke. Vrč je bio na stolu i ja iz njega natočih šalicu kave.

— Chapin, dajem izjavu za novine: Matt Brennan, vlasnik »Two-Bara«, navratilo je u grad u petak poslijepodne. Matt se oporavlja od rana što ih je zadobio u čarkanju s Rollijem Pinderom i sad se vraća na »Two-Bar« da nastavi tamo gdje je silom prilika morao prekinuti.

— To će za Pindera biti novost.

— Recite mu i to da ga željno očekujem. Ubit ću ili poslati na vješala svakoga tko je umiješan u ubojstvo staroga Balla.

— Znate li tko ga je ubio?

Osjetio sam na sebi nekoliko pogleda. Mama O'Hara bila je na vratima kuhinje.

— Znam ih... sve osim jednoga. Kad je Ball umirao, rekao mi je i njegovo ime, ali ipak nisam siguran.

— Tko je to? — Chapin se znatiželjno nagne naprijed.

— Morgan Park.

Krupan čovjek skoči na noge. Lice mu odjednom poružni.

— To je prokleta laž!

— Mrtvaca nazivate lašcem, ne mene. Ball je možda mislio na kojeg vašeg jahača. Jedan od njih je bio prisutan... Lyell.

— I to je laž! — promrsi Park promuklo. Zatim pogleda Chapina koji se niti ne pomakne. — Ja s tim nemam nikakve veze.

To je bio čovjek koji me je nemoćna bezdušno udarao cipelama.

— Ako je to istina — rekao sam prijeteci — ubit ću vas... nakon što vas premlatim.

— Mene da... premlatite?

Pogled mu je odavao zaprepaštenje. Nije ga toliko zapanjilo to što sam mu zaprijetio smrću, koliko prijetnja da ću ga istući.

— Ne budite nestrpljivi. Sve u svoje vrijeme. Još moram skupiti snage.

Polako je sjeo, a ja sam podigao šalicu. Chapin nas je promatrao znatiželjno, prelazeći pogledom s jednoga na drugog.

— Udarili ste me iznenada, Park. Niste me pobijedili u poštenoj borbi. Koljenima ste mi pritisli ruke i udarali me gdje god ste stigli. Niste me oborili u ravnopravnoj borbi.

On se zapilji u mene. U pogledu mu je bilo toliko mržnje, koliko još nikad nisam vidio u ljudskim očima. Istina o našem sukobu prvi put je izbišla na vidjelo. Svi su dotad vjerovali da me je oborio u poštenoj borbi.

Ustao je i bijesno krenuo prema vratima.

— Idući put, Park, dočekat ću vas spreman.

— Nosite se bestraga ili ću vas ubiti! — povikao mi je s vrata i ljutito njima zalupio.

Očito je bio zabrinut, ali ni meni nije lakše pri duši. Čovjek je bio golem, imao je prave ručetine. Ali to nije bilo najgore. Park je mislio svojom glavom, bio je lukav. Pažljivo je bio isplanirao onu tučnjavu.

Mama O'Hara donese mi jelo. Key Chapin mirno je pio kavu. Drugi su me znatiželjno pogledavali iskosa.

Na vratima se pojavi Rud Maclaren, za njim i Canaval. Malo su oklijevali, zatim mi sjedoše sučelice.

Hrana je bila tečna a ja sam bio gladan. Maclarena je moja prisutnost uzrujavala, pa sam morao paziti da ga ničim ne izazovem. Iz obzira prema Moiri.

Kotlina nalik na amfiteatar u kojoj sam sreo djevojku, navede me na razmišljanje. U njoj bi se moglo prehraniti osrednje stado. Na povoljnom je položaju i daleko od poznatih pašnjaka.

Restoran se počeo prazniti. Znao sam da će se brbljavi raspricati s kim sam sve jeo za stolom, što sam rekao Parku kao i to da tražim ubojice staroga Balla.

Canaval je, progutavši zalogaj, odložio vilicu i počeo savijati cigaretu.

— Kako je to bilo s Rollijem?

Ispričao sam mu a on je pažljivo slušao.

— Što ćete sada?

— Vraćam se na »Two-Bar«.

Maclarena je bilo lako raspaliti.

— Odlazi... Ti nemaš nikakva prava na taj ranč! Odlazi i ne zabadaj nos u moje poslove!

— Zao mi je... ali ipak ostajem. Meni nećeš naredivati, Maclaren. Ranč je moj i ja ću ga zadržati. — Malo sam ublažio glas. — Uostalom, zašto da se prepiremo, meni nije do svađe. Ti si mi budući tast.

— Prije ćeš se naći u paklu! — zareži rančer. Sjetih se da mi je slično već zaprijetio.

Ustao sam ostavivši na stolu novac. Nakon posjeta brijačnici i restoranu osjećao sam se mnogo bolje. Ali još sam bio slab i umoran.

Katie O'Hara me je promatrala osmjehujući se. Kako je ugodno kad ti se netko ljubazno osmijehne. Key Chapin nije rekao ništa, samo je pažljivo slušao.

Izišavši pred restoran, oprezno sam pogledao na obje strane. Dosad su već zacijelo saznali da sam u gradu. Isti-

na, nigdje nisam vidio konje sa žigom CP, ali me to nije umirilo.

Netko me čekao pokraj moga konja, sjedeći na stubištu stražnjega ulaza u brijačnicu. Lice neznanca bilo je kao u nesretna majmuna, a lubanja glatka poput lopte.

— Čini mi se da si ti Matt Brennan?

Ramena su mu bila široka kao u Morgana Parka, ali je bio malo niži. Imao je neobično snažnu šiju i krupne ruke.

— Katie O'Hara mi je rekla da tražiš kauboja. Ja sam osim toga i kovač, tesar i što god ti zatreba.

— A kakav si kad prigusti?

— Jednostavno uživam.

— Znači, poslala te Katie O'Hara?

— Već sam ti rekao. Zamjerit će mi ako me odbiješ.

— Radiš li za nju?

— Pa nije baš tako. Dakle, primaš li me?

— Primam, ali tek kad ponovo zauzmem ranč.

— Što čekamo, zauzmimo ga!

Iz konjušnice je izveo sivca i zebra-stu mulu čije je lice ukazivalo na porok i paklost.

— Zovem se Brian Mulvaney. Zovi me kako hoćeš — rekao je čovjek zaja-havši mulu.

Zatim je potapšao nisko privezane koftove lukavo se osmjeujući.

— Malo sam ih prepravio po svom ukusu. Pucaju da se sve praši. — Zatim iz korica za pasom izvuče nešto čemu su nedostajala samo koljica pa da bude pravi top. — To je nekoć bio Mill.75. Trebala su mi puna četiri mjeseca da iz njega napravim revolver sa četiri metka.

»Revolver« je bio dugačak četrdesetak centimetara. Zgrozio sam se na pomisao da mi opali u ruci. Ali Mulvaney je imao šake koje to ne bi ni osjetile. Čovjeku s takvim topom rijetko je potreban liječnik.

Da takav mi je momak bio potreban. Dok smo jahali, ispričao mi je da je i rvač. Bio sam zadovoljan jer sam dobio pravoga, svestranog borca.

To mi je umnogome olakšalo položaj, ali je briga još bilo napretek. Ot-kako sam došao u Hattan Point malo sam se odmarao, izuzevši onih šesnaest dana u planini, a ni rane mi nisu sasvim zacijelile.

U oboru smo još iz daljine ugledali četiri konja, a podalje i barikadu od trupaca koja se doimala zastrašujuće. Neprijatelj nas je zacijelo već spazio i sad su nas čekali s puškom u ruci. Odao ih je bljesak cijevi na suncu.

— Alaj će biti gužve!

Mulvaney pokaže na vreće obješene o sedlo.

— Što imam unutra, ha? Znaš, bio sam i rudar.

— Dinamit?

— U štapićima, ali neće smetati.

Sklonili smo se iza najbliže stijene i on skine vreću sa sedla.

— Pomogni mi ako se ne plašiš. Pre-rezat ćemo ih napola.

Tako smo i uradili, zatim u svaki štapić stavili kapicu upaljača i takvo-ga ga privezali za kamen veličine ove-ćeg jajeta.

Već se smračilo i bilo je vrijeme da krenemo. Oni iza barikade zacijelo su se već pitali što to radimo. Možda su ugledali vreće pa ih je zanimalo što je u njima?

Prebacili smo se preko ruba našeg zaklona, oprezno noseći »bombe«. Ja sam prvi potrčao prema najbližoj stijeni. Uto se iznad barikade na trenutak pojavi čovjek i pripuca baš kad sam se domogao zaklona.

I Mulvaney potrča. Odjeknu i drugi pucanj, ali ja sam već bio pripalio fi-tilj i bacio »bombu« na neprijatelja. Netko je povikao a istodobno je odje- knula eksplozija.

Mulvaney je bacio svoju prvu a ja već drugu bombu. Nova eksplozija pro-para noć. Jedan čovjek preskoči zid od trupaca i potrči na nas. Ugledavši me, naglo se zaustavi i, kao da mu je sam đavo za petama, potrči prema ko-ralu. Ostala su trojica već dotrčala do konja i uzjahala ih, pa su se uskoro sva četvorica izgubila u daljini.

Ostavio sam Mulvaneya i pošao po konja i mulu. Opet sam bio na svom ranču. Pogledao sam prema gradu kamo je zacijelo pobjegla uplašena čet-vorka.

Mulvaneya sam zatekao kako skup-lja drva.

— Lijep je to ranč — reče zamišljeno. — Sretan si ti čovjek!
— Ako ga uspijem zadržati.
— Zadržat ćemo ga.

X

Upravo smo ručali, kad se — bilo je to idućeg dana — u daljini pojavi oblaci prašine. Jedan ili dva jahača.

Mulvaney polako ustane i uzevši pušku skloni se iza barikade. Svidjelo mi se što ga ništa ne uzbuđuje. Borba je posao za hladnokrvna čovjeka.

Laknulo mi je kad sam prepoznao posjetitelja — Moiru MacLaren.

Cijelo prijepodne radili smo na raščišćavanju terena za novu kuću. Moira zaustavi konja i zagleda se u radilište, gomilu kamenja koje ćemo ugraditi u temelje.

Kuća će biti na maloj uzvisini s koje se pruža pogled na cijelu dolinu, a od sunca će je zaklanjati grane visokih stabala.

— Pripazi se. Čini se da ste noćas imali nezvana gosta — reče djevojka namrštivši se zabrinuto.

— Gosta?

— Ovuđo se vrzmao Morgan Park.

Znači, tako. Kako ga nismo čuli? Moirino upozorenje bilo je na svom mjestu.

— Čudan je to svat, Moira. Tko je on zapravo?

— Ne govori mnogo o prošlosti. Znam samo da je nekoč živio u Philadelphiji i New Yorku. Ponekad odlazi u Salt Lake i San Francisco.

Sjahala je i počela razgledavati barikadu.

— Ima li među Pinderovim momcima ranjenih? — upitao sam je.

— Nema, ali su se raspričali o dinamitu. — Pogleda mi u oči. — A da si ih ranio?

— Nije mi bilo do toga — zaniijekao sam glavom. — Htio sam ih samo otjerati. Uostalom, ta Pinderova družina ne zaslužuje da se za njih toliko brineš.

Uživali smo na suncu promatrajući goveda na pašnjaku.

— Lijep prizor!

— U njem ćeš uživati mnogo puta... iz kuće.

Ona mi se okrene.

— Doista vjeruješ u to? — Zatim joj licem preleti sjena. — Pripazi na Parka. Nisam upoznala bezobzirnijeg čovjeka.

Nešto u vezi s tim čovjekom nije mi bilo jasno. Bio je naočit i snažan, muškarac kakvi se ženama sviđaju. A Moiri se ipak nije sviđao, baš kao ni meni.

— Ovamo je s Istoka došao mladić po imenu Arnold D'Arcy — rekla je. — Momak mi se dopao. Poznajući Morgana, nisam mladića spominjala pred njim. Ali on je saznao za njegove dolaskе i upozorio me da bi bilo najbolje da mladić više ne navraća.

Okrenula se i pogledala me u oči.

— Matt, kad je Morgan saznao kako se Arnold zove, vraški se uplašio.

— Uplašio? Morgan?

— Da... a Arnold nije bio nešto osobito, od njega mu, tako mi se činilo, nije mogla prijetiti nikakva opasnost. Morgan ga je počeo zapitkivati. O svemu i svačemu.

O tome je valjalo razmisliti. Zašto se čovjek kao što je Morgan Park uplašio? Fizičke opasnosti zacijelo ne... ta smatrao se nepobjedivim. Tu se krilo nešto drugo.

— Jesi li o tome govorila Arnoldu?

— Nisam. — Lice joj je bilo zbrinuto.

— Matt, nikad ga više nisam vidjela.

— Hoćeš reći, više se nije vratio?

— Nikada. Niti mi je pisao.

Prošetali smo Washom razgovarajući o ranču i planovima za budućnost. Za mene su to bili mirni i ugodni trenuci kakvih je od dolaska u Hattan Point bilo vrlo malo, a ubuduće će ih biti još manje.

Kad je uzjahala, upitao sam je:

— Odakle je Arnold D'Arcy?

— Iz Virdžinije. Bio je u vojsci, a prije nego što je došao ovamo, služio je u Washingtonu.

Gledao sam za njom i razmišljao o Morganu Parku. Zašto se toliko uplašio D'Arcyja?

Možda se u Morganovu propitkivanju i D'Arcyjevu nestanku krije tajna do koje je Morganu osobito stalo. Ali, prošle se noći vrzmao oko logora i

mogao me ubiti. Zašto to nije učinio? Možda me nije dobio na nišan, ili zbog nečeg drugog? Možda mu više vrijedim živ?

Marljivo smo se prihvatili posla, ali ja sam se češće morao odmarati. Ipak smo uradili mnogo i temelji su do večeri bili postavljeni.

Mulvaney je bio dobar i neumoran radnik. Često bi jedan od nas odlazio na rub Washa da razgleda okolicu.

U predvečerje sam uzjahao sivca i obišao dolinu. Naišao sam na tragove. Potjecali su od krupna konja, a takav je bio Morganov. Pažljivo sam ih proučavao jer mi se u glavi već počeo stvarati plan.

U sukob su bile umiješane četiri strane: Pinder i njegov CP, Maclaren i ranč »Boxed M«, ja na »Two-Baru« i Morgan Park.

Pindera se moglo suzbiti silom. Maclaren, kad uvidi da ništa ne može postići, sam će se povući. Brinuo me jedino Morgan Park.

Ne bi bilo zgoroga o njemu nešto saznati.

Sjetih se majora Lea D'Arcyja iz Fort Concha u Teksasu. To je strog, pronijeljiv i iskusan oficir i, ako se dobro sjećam, porijeklom iz Virdžinije. Možda je Arnoldov stariji brat, otac ili stric? Ukoliko ipak nisu ni u kakvu rodu, priliku svakako valja iskoristiti...

Nakosili smo trave konjima u koralu, a kad smo umorni sjeli za večeru, na nebu se već bio pojavio mjesec.

Rekao sam Mulvaneyu:

— Sutra ću odjahati na Silver Reef da odašaljem neke poruke.

— Dobro se provedi, a za me ne brini.

Mulvaney se zagleda u Wash obasjan mjesечином.

— Ovdje je doista lijepo. Rado bih ostao — reče.

— Samo ostani. Bit ćeš mi potreban.

Ispričao sam mu da nas je Morgan Park prošle noći bio posjetio i to ga zabrinu. Morat ćemo dobro otvoriti oči i uši.

Umotan u pokrivače, dugo sam piljio u zvijezde. Vatra se već bila ugasila, kojot je u daljini lajao na mjesec, u granju se oglašila vjeverica.

Mulvaney se okrene i u snu nešto promrmlja.

Pred očima mi se pojavi Morganovo lice: široko, surovo, pa ipak na svoj način lijepo. Jako lice iz kojeg je izbijala snaga.

Kakav je to čovjek? Što se u njemu skriva?

Što se dogodilo s D'Arcyjem?

Negdje daleko ponovo se ogласi kojot. Sa žara se još dimilo, a vjede su mi otežale...

XI

Široko sam zaobišao Hattan Point i udario poprijeko kroz kamenjar i pijesak. Dojahao sam do ceste za Silver Reef a da putem nisam sreo živa stvora.

Bilo je vrlo vruće i neobično mirno. Nazupčene stijene izranjale su s obje strane puta; pukotine i jaruže između njih bile su pokrivene sitnim bijelim pijeskom.

Preda mnom se napolon ukaza gradić. Dok sam padinom silazio prema njemu, ništa se nije čulo osam udaraca kopita po kamenitu tlu.

Gradić se, poput stotina sličnih naselja na Zapadu, pružio duž glavne ulice. Privukao me natpis nad jednim salunom — »Elk Horn«. Sjahao sam i ušao.

— Viski.

Gostioničar klimne i posluži me. Bio je to ćelav čovjek uskih očiju.

— Kako ide posao u rudnicima?

— Pa... tako. Ali vi niste rudar. —

Ocijenio me po kaubojskom odijelu i nisko privezanim koltovima. — U nas je mirno. Rijetko navraćaju revolveraši. Ondje je za njih više posla.

Pokazao je prema istoku.

— U Hattanu?

— Baš ondje. Govori se da CP i »Boxed M« naveliko unajmljuju revolveraše.

— Popijte jednu sa mnom — ponudio sam mu.

— Ne pijem. Smuči mi se od pića što ga svakodnevno istočim.

Viski je bio dobar pa sam naručio još jednu čašicu. U salunu je bilo ugodno, hladnije nego napolju, a nije mi se ni žurilo, S brzojavom ću biti gotov za nekoliko minuta.

— Prije nekoliko dana navratili su neki momci iz Hattana. Jedan od te dvojice bio je pravi gorostas.

Znao sam što će uslijediti.

— Ogromnijeg čovjeka nisam vidio.

Morgan Park u Silver Reefu!

— Je li vam što rekao o onome što se sprema u Hattanu?

— Meni ništa. Onaj drugi se propitki-
vao o braći Slade, poznatim revolvera-
šima.

— Miriše na gužvu.

Htio mi je natočiti još jednu čašicu, ali sam odbio. Gostioničar se nalakti na šank.

— Ne sluti na dobro. Gorostas je oti-
šao Jakeu Bookeru.

— Tko je to?

— Nadriodvjetnik i lopov.

Gostioničaru je očito bilo do dru-
štva. Šešir sam gurnuo na potiljak i pri-
palio cigaretu.

Park je dolazio u gradić nekoliko puta, ali mu nikad nije svratio u sa-
lun. Ili se zadržavao u uredu Jakey Bookera ili u stražnjoj sobi jazbine
»The Sump«. S njim je dolazio Lyell, ali on bi ipak ponekad navratio u »Elk Horn«.

Gostioničar se raspricao, a ja sam mu bio zahvalan slušatelj. Nije bio osobiti izvor obavijesti, ali ono što je znao, bilo mi je dragocjeno.

Park očigledno izbjegava susrete u Silver Reefu. Tko mu zapravo zna ime? Pije odostraga u »The Sump«, prema tome, ako ga itko poznaje osim Bookera, to je vlasnik saluna. U grad obično dolazi rano u zoru ili kasno uvečer. A to nisu čista posla, zaključio vlasnik »Elk Horna«.

Iz saluna sam otišao u poštansku stanicu i poslao brzopjav majoru D'Arcyju. Zatim sam se raspitao za Bookerov ured i »The Sump«.

Uvečer su rudari ispunili ulice i salune. Bili su to surovi i obijesni momci, ali u duši dobrodušni.

Silver Reef je u to doba bio na vrhuncu procvata; novac je tekao poput viskija. Samo su neki o boku imali koltove. Odmah sam na sebi osjećao znatizeljne poglede.

Neki mladi rudar, grubih crta lica, zaustavi se predi mnom.

— Možeš li šta uraditi bez ovih kol-
tova?

— Hm, prijatelju, ponekad izlazim na kraj i bez njih — nacerio sam se. — Katkad pobijedim, ali posljednji put sam dobio vraških batina.

To ga je očito udobrovoljilo.

— Hajde da te počastim pićem.

— Slažem se — prihvatio sam poziv.

Uto je u salun ušla grupa njegovih prijatelja; iskoristio sam priliku i kliz-
nuo kroz vrata.

Skrenuo sam kod Luoderove trgovine i prošao ispod svjetiljke na uglu. Načas sam se zaustavio, i tad je iz tame sijevnulo. Metak mi je probio rukav, a moj je kolt već počeo rigati vatru.

Napadač iskoči iz sjene, posrćući potrči uličicom iza trgovine, a ja za njim. On se poklizne i padne na kolje-
na. Ponovo ustane, potrči, ali već na-
kon nekoliko koraka ponovo posrne; naposljetku se svom težinom sruši na ogradu korala. U tami je zacijelo nije spazio.

Još jednom pokuša ustati, ali mu ponestane snage.

Lice mu obasja svjetlo sa susjedna prozora. Bio je Lyell.

Košulja mu je bila okrvavljena, a oči užasnute.

— Prokletstvo... promašio sam!

— Ja nisam.

Ukočeno se zapilji u mene.

— Dovest ću ti liječnika. Vidio sam mu natpis između saluna i brijačnice — rekoh.

On me grčevito zgrabi za rukav.

— Nema smisla... ostani. Ne bih htio... umrijeti sam.

— Jesi li i ti bio s onima što su ubili Balla?

— Nisam. — Privukao me je k sebi držeći me za košulju. — Nisam bio. On... on je bio dobar starac.

— Je li Park bio?

Odvratio je pogled u stranu.

— Zašto bi on bio? To ga se ne tiče.

Disao je sve teže. Čuo sam kako se ljudi na ulici prepiru. Pokušavali su saznati tko je pucao, i nije bilo sumnje da će me uskoro pronaći.

— Zašto Park dolazi Bookeru? Što znaš o Samu Sladeu? Šljunak zaškripi pod koracima. Neki nam čovjek pride sa svjetiljkom u ruci.

— Pođite po liječnika. Čovjek je ranjen.

Nevidljivi spusti svjetiljku na zemlju i potrča svom snagom. Namjestih svjetlo i ranjeniku raskopčah košulju.

— Zaista nema smisla — zainati se umirući. — Pogodio si me i, bogami, zaslužio sam. Nikad prije nisam ljude dočekivao u zasjedi.

Odriješio sam mu opasač i olabavio odjeću. Iz grla mu se izviye hropac.

— Sladovi će ubiti Canavala.

— I mene?

On zaniječe glavom.

— Park to ne želi.

— A što želi? Moj ranč?

— Ne.

Disao je sve teže. Začuo sam korake.

— On... hoće novac...

Liječnik se nagne nad umirućeg.

Iskoristio sam gužvu i izgubio se u tami. Ako itko u gradu išta zna o Parkovim planovima, to je Booker, i ja sam već smislio što ću uraditi. Okrenuh se gomili oko ranjenika. Netko je glasno zatražio da se ljudi stišaju, a onda je Lyella upitao tko ga je ranio. Nisam čuo što im je odgovorio. Možda ništa. Možda je bio preslab, ili me nije htio odati.

Razmišljao sam o svom položaju. Putovanje se isplatilo: poslao sam poruku i saznao nešto o Parkovim planovima.

Ali zašto... zašto?

Htio je ukloniti Canavala. To je značilo samo jedno: revolveraši s Maclarenova ranča stajali su mu na putu. Do čeg' mu je bilo stalo na ranču »Boxed M«? Do Moire? Ili do nečeg drugog?

Činilo se da udvara djevojci uz rančerov pristanak. Zašto mu smeta Canaval?

Ako se on oženi Moirom, Maclaren će svedjeti i dalje zadržati ranč. Ali ako rančer umre...? Lyell je rekao da je Parku do novca...

Bookerov ured bio je na katu. U nje ga se ulazilo samo vanjskim stubištem, što mi se nije svidjelo. Ako se netko poslije mene popne istim putem, naći ću se u mišolovci.

Prilično je bilo zahladilo i nebo se osulo zvijezdama. Nikoga nije bilo na vidiku, pa sam zaključio da je prava prilika. Iz saluna su dopirale glazba i vika. U najbližem je glasno pjevao kvartet muških glasova, ali na ulici nije bilo žive duše.

Bilo je opasno jer nisam imao spremnu izliku ako me zateknu pred vratima. Odvjetnikov ured bio je zamračen.

Čekajući u tami, ipak se odlučih popeti tim stubištem. Slutio sam da ću gore naći ono što me zanima.

Ustanovivši da je ulica prazna, u nekoliko sam koraka stigao do stuba i, duboko udahnuvši, pobrzao uza njih, sve podvoje. Vrata su bila zaključana, ali budući da mi brave nikad nisu bile problem, uskoro sam se našao u sobi.

Osjetio sam miris užegla duhana. Napipao sam svijeću i zapalio je. Pregledao sam papire na pisaćem stolu, zatim i gornje ladice, spreman da reagiram na najmanji sumnjivi šum. Odjednom se trgoh.

U rukama sam imao izvještaj ispitivača kovina. Nitko ga nije potpisao, niti je bilo spomenuto određeno mjesto, ali ruda što se spominjala bijaše bogata srebrom.

Tu je bilo i kratko pismo naslovljeno na Morgana Parka. Glasilo je:

»Preporučili su mi Vas kao povjerljiva čovjeka koji bi se za dobru nagradu mogao pozabaviti preprodajom zemlje i na se preuzeti pregovore s eventualnim kupcem. Predlažem da se sastanemo u Silver Reefu 12. o. m. Važno je da moj posjet i narav moje ga posla ostanu u potpunoj tajnosti.«

Nije bilo mnogo, ali ipak nešto. Brzo sam prepisao izvještaj o sastojcima rude, a onda original vratio u ladicu. Pismo sam prekladio i pažljivo stavio u džep. Ugasio sam svijeću i stavio je na mjesto odakle sam je bio uzeo.

Tek tad sam osjetio koliko sam umoran od duga jahanja i kako mi je neophodno potreban odmor. Bilo je najvažnije da sačuvam snagu, jer sam se, unatoč dobroj ishrani i boravku na svježem zraku, brzo zamario.

Tada sam začuo glasove pri dnu stubišta.

Brzo sam se povukao prema vratima što su vodila u drugu prostoriju, otvorio ih i tiho zatvorio za sobom. Baš na vrijeme.

U prostoriji je bilo zagušljivo. U tami sam napipao daske pričvršćene uza zid: vjerojatno police za spise.

Netko je u uredu kresnuo šibicom, zatim podigao i spustio stakleni poklopac za svjetiljku.

— Vjerojatno je to bio neki pijani razmetljivac. Previše si sumnjičav, Morgan.

— Lyell se nije opio.

— Zaboravi ga. Da si već oženjen tom djevojkom, sve bi se pojednostavilo. A sad još taj Brennan...

— Zaveži! — zaprijeti Park. — Ako to ponoviš, iscijedit ću te poput prljava ručnika.

Odvjetnik se nakostriješi.

— Ti radi svoj posao, a ja ću svoj. Kupci su spremni platiti i već su nestrpljivi. Nastala je tišina, zatim se čulo okretanje čepa u bocu, pa klokotanje tekućine.

— Nije lako... nikad nije sam. — To je bio Morganov glas.

— Sad imaš Sladeove.

Zaškripi stolac, netko spusti čašu na stol. Zatim se otvore vanjska vrata i dvojica muškaraca iziđu. Slušao sam kako silaze stubištem. Provirih kroz prozor: zajedno su došli na osvijetljeno mjesto, tamo se oprostili, pa je svaki pošao na svoju stranu.

Booker se mogao vratiti svakoga časa i ja se nisam ni trenutka predomislio. Brzo sam se našao na ulici i izgubio u tami.

U gradu za me više nije bilo posla, mogao sam se vratiti kući.

Tek sam u sedlu počeo razmišljati o svemu što se te noći dogodilo.

Nitko nije znao tko je ubio Lyella, ali je Morgan bio sumnjičav, premda mu ništa nije davalo povoda da pomisli kako se upravo ja vrzمام po okolicu.

Lyell je na samrti zaniijekao da je on ubio Balla, što je moglo, ali nije moralo biti istina.

Morgan Park i Booker sporazumjeli su se o neakvoj prodaji, a Morgan još nije bio spreman da uradi svoj dio posla.

Što je značilo ono: nikad nije sam. To se nije odnosilo na mene. Ja sam često bio sam. Ali... Maclaren?

III netko drugi: Key Chapin, na primjer.

Pa ona Bookerova napomena da bi Parkova ženidba s Molrom sve pojednostavila.

Što sam više razmišljao o tome, to sam bio uvjereniji da je riječ o bogatom rančeru. Zbog toga je Park unajmio revolveraše da ubiju Canavala.

Nakon nekoliko milja skrenuo sam s puta u usku jarugu i nakon desetak minuta jahanja zaustavio se da prespavam pod grmljem.

Prošla je ponoć... Nešto se pomaknu u grmlju...

Bio sam u pustom kraju. Na sjeveru bijaše divljina, a na jugu, sve tamo do kanjona Kolorado, nenastanjen kraj.

U Silver Reefu sam kupio nešto hrane, pa sad na slanini ispržih jaja. Sivcu nožem nasjekoh trave, a onda se ispružih pod grmljem.

Nisam odmah zaspao. Ako je šerif razgovarao s vlasnikom »Elk Horna«, razmišljao sam, neće mu biti teško zaključiti tko je ubio Lyella.

Kad sam se u cik zore probudio, na nebu je još bilo nekoliko zvijezda, a crne se grane jasno ocrtavale na sivkastoj pozadini. Doručkovao sam kavu, osedlao sivca i krenuo.

Nisam se vraćao istim putem da ne sretnem Morgana, već usporednom stazom pola milje slijeva.

Tišinu je remetilo samo udaranje kopita o kamen i škripanje sedla. Zvijezde su već bile izbljedile a nazupčani planinski greben jasno se odražavao na jutarnjem nebu.

Slučajno sam pogledao udesno i ugledao oblačak dima.

Jahač! Je li to Morgan Park?

Možda mi je otkrio tragove?

XII

Idućih četvrt sata nekoliko sam puta pogledao prema jahaču. Činilo se da se krećemo podjednako brzo.

Ja sam jahao po tlu na kojemu nije bilo prašine, pa me ona nije mogla odati. Zaobišao sam jednu kamenu gromadu, malo se uspinjao, pa opet silazio, pazeći da ne izbijem na greben na kojemu bi me jahač lako mogao uočiti.

O podne sam se zaustavio u šumar-ku pokraj potočića. Sivca sam prive-zao da pase, pa sam, žvačući sušenu govedinu, počeo smišljati svoj idući potez.

Ako se Park doista okomio na Ma-clarena, trebalo bi da rančera opome-nem, ali mi on zacijelo ne bi povjero-vao, pa ni Moira. Parka poznaju odav-no, a ja sam za njih neznanač koji im je donio samo neprilike. Osim toga, nisam imao nikakvih dokaza.

A da sve kažem Canavalu? Da, to će biti najbolje.

Možda mi ni on ne povjeruje, ali će, poput svih revolveraša, bolje otvoriti oči.

Upozorit ću ga na opasnost koja mu prijeti od braće Slade.

Kad sam stigao u Cottonwood i na svoj ranč, vjetar je šušкао lišćem drveća i visokom travom. Osjećao sam se ugodno, a i sivac je pobrzao, prem-da je vjerojatno već bio umoran.

Mulvaney se pojavio tek kad sam prošao kamen iza kojega sam onoga dana, a činilo mi se da je otada prošlo mnogo godina, bio namamio nepovjer-ljiva Balla.

— Je li bilo neprilika?

— Jeste. Spencericom sam otjerao neke momke. — Moj se pomoćnik okre-
nu kolibi.

— Spremio sam ti hrane.

Skidajući s konja sedlo pogledom sam obuhvatio gradilište. Irac u mojoj odustnosti nije ljenčario; ono što je uradio, jedva da bi u jedan dan dogo-tovila i dva muškarca. Mama O'Hara mi je učinila veliku uslugu.

— Kako je bilo u Silver Reefu?

— Jedan njihov manje.

Sve sam mu detaljno ispričao tima-reći sivca. Zanimao me njegov sud.

— Imaš pravo — reče naposljetku. — Najbolje da upozoriš Canavala.

Okrenuvši se oboru, pogledom sam prešao cijelom duljinom Cottonwooda, preko krava koje su po njem pasle i vode što je tekla jarcima i navodnja-vala povrtnjak. Bilo je dobro za poče-tak. San se pretvarao u stvarnost.

Mulvaney me je pažljivo promatrao dok sam jeo.

— Umoran si — reče paleći lulu. — Izazvao si Morgana Parka. Ostaješ li pri tom?

— Ostajem.

— On je ljudina, momče. Vidio sam svojim očima kako podiže bačvu punu viskija.

Zar već nisam i sam osjetio koliko je jak kad me je ono bio svom teži-nom pritisnuo o zemlju? Tješilo me jedino to što sam iz iskustva znao da se takvi gorostasi rijetko bore. Svi ih se boje i pred njima uzmiču. Kako će se ponijeti kad mu se netko stvarno suprotstavi?

— Jesi li ikad boksaio, Mulvaney? Rekao si mi da si bio rvač.

— Koji Irac ne boksa? Ako ti je po-treban partner za vježbu, boljega ne-ćeš naći.

Prošao je još jedan tjedan. Nitko nas nije ometao u radu, a nešto smo vremena posvetili i boksanju. Nekoli-ko puta smo se valjano pograbili i tad se pokazalo da je Mulvaney snažan i uporan borac. Žestoko je udarao i bio neobično spretan kad bismo se spleli u klinč. Sedmog smo se dana borili pu-nih pola sata, a to je bio znak da mi se nekadašnja snaga vratila a rana zacijelila.

Odrastao sam među pravim muškar-cima, čuvajući stoku i lutajući Zapa-dom, i uvijek bih se dobro snalazio kad bi me netko izazvao da se tučem. Nakon desete vježbe s rukavicama, koje je Irac bio izradio od kože, on mi se zadovoljno nasmiješi.

— Čini se da si dovoljno naučio, a osjećam ti i snagu mišića. Malo prije si me tresnuo, ni sam ne znam kako, ali sam udarac osjetio do nožnih prsti-ju.

— Hvala... Sutra odlazim u grad.

— Da ga izazoveš?

— Da vidim Moiru, nabavim zalihe i razgovaram s Canavalom. Zabrinut sam nije li već kasno.

Canavela sam u stvari već bio opo-menuo drugi dan nakon povratka iz Silver Reefa. Poslao sam mu poruku po dvojici braće Benaras. Što se dogodi-lo poslije? Je li poruku shvatio ozbilj-no?

Poručio sam mu ukratko da se kuje zavjera protiv Maclarena, i ništa više.

— Odlazim i zbog Morgana Parka — rekao sam Ircu. — Najprije ću ga razdražiti a onda istući.

— To si dobro smislio, nema šta. Ipak, pričuvaj se, momče.

Hattan Point bio je obasjan podnevnim suncem kad sam ujahao u glavnu ulicu. Napojivši konja, ušao sam u salun. Nisam bio toliko željan pića koliko novosti.

Ondje sam zatekao Keya Chapina i pomislio kao obično: Na čijoj je strani? Što zapravo hoće?

— Proslavili ste se, Brennan — dočekala me s osmijehom na usnama.

— Važan mi je jedino ranč.

— Netko je ustrijelio Lyella... u Silver Reefu...

Uporno me je promatrao, ali dalje nije pitao.

Slegao sam ramenima i rekao:

— Znate onu poslovicu: tko se mačalaća...

— Tamošnji šerif temeljito radi svoj posao. Propitkuje se na sve strane.

Skrenuo sam razgovor na ono što me zanimalo.

— Kad sam došao u grad, rekli ste da se ovdje svatko mora opredijeliti. Na čijoj ste vi strani?

Počeo se poigravati čašom.

— Ne znam ni sam... otkako ste vi došli. Pindera ne podnosim. Njegova je družina uglavnom sastavljena od propalica i bandita.

— A Maclaren?

— On je tvrdoglav, suviše uvjeren u se. Ali ponekad se urazumi. Pretjerao je uvjeren u nekakva svoja prava.

— A Morgan Park?

On me oštro pogleda, zatim svrne pogled prema vratima.

— Prevladava mišljenje da je uz Maclarena. Vi u to zacijelo ne vjerujete.

— Ne vjerujem. Morgan se priklanja onoj strani uz koju će imati koristi.

Moje su ga riječi očito uznemirile. I Maclaren i Park bili su mu prijatelji.

— Chapin — nagnuo sam mu se preko stola. — Vi ste novinar. Prošao sam kroz desetak gradića u kojima je vladalo bezakonje, a sad su u njima red i zakon. To se postiglo borbom. Vi ste pozvani od bilo koga da je povedete u Hattan. Ja ću vam pomoći.

— Hoćete li mi pomoći da spriječimo rat među stočarima?

— Kakav rat? Dva velika rančera bacila su oko na ranč miroljubiva starca. U tome nisu uspjeli i ranč je sada moj. Ja samo branim svoj posjed. O kakvom to ratu govorite?

— Možete ga prodati.

— Neću. — Dohvatio sam šešir. — Zašto ne razmislite o uzrocima svega toga? Kako je borba počela? Ispitajte prošlost nekih svojih sugrađana. Ne mislim na Maclarena i Pindera.

— Još uvijek se ljutite na Morgana?

Ustao sam.

— Jeste li čuli za odvjetnika Bookera u Silver Reefu?

— Booker je lupež.

— Zašto se Morgan s njim potajno sastaje? A kad u gradu zateknete braću Slade, razmislite radi čega su došli?

Pogledao me zabezeknuto, a ja sam se okrenuo i pošao prema vratima.

Moirra nije bila u gradu pa sam siva potjerao prema ranču njezina oca.

U dvorištu sam zatekao kaubojza s povezanom nogom. Iznenadeno je ustao i pogledao prema puški naslonjenoj o zid.

— Dolazim kao prijatelj — osmijehnuo sam se. — Zaboravimo što je bilo.

— Da zaboravim kako si me pogodio u nogu?

— Ne izlaži se iduću put. Uostalom, zar ti ovako nije bolje? Ne radiš ništa. Sjediš i jedeš.

Netko se iza mene nasmije. Canaval.

— Zašto si došao, Brennan? — Nadglednik iz džepa izvadi duhan i stane savijati cigaretu.

— Da udvaram. Imaš li što protiv?

— Ja nemam. No Rudu se to ne sviđa i on mi neće oprostiti ako ti to dopustim.

— U redu, Canaval, ako ti je tako naredio. Nego, zamolit ću te nešto drugo: upozori me bude li Morgan Park blizu. Za njega, istina, još nisam spreman, a kad to budem, ne bih htio da Moira bude prisutna.

— Možda bi ona tome rado prisustvovala.

Sjahao sam i konja privezao za ogradu obora.

— Jesu li ti momci prenijeli poruku?

— Jesu. — U očima mu živne. — Zašto dolaze braća Slade? Tko se hoće riješiti Ruda Maclarena?

— Mućni glavom. Možda dolaze da ubiju tebe kako bi Maclaren ostao sam, nezaštićen.

Bio sam uvjeren da mi vjeruje. Možda čak zna nešto što meni nije poznato. Ili se nešto već bilo dogodilo otkako sam ga opomenuo?

Prišao sam vratima i pokucao. Odgovorio je glas zbog kojeg bi mi srce uvijek življe zakucalo.

Ugledala me je u zrcalu pred kojim je stajala. Vitka crnka u zelenoj haljini, a iza nje u zrcalu ja, visok tamnokosi mladić u tamnoplavoj košulji sa crnim svilenim rupcem oko vrata, u uskim crnim hlačama.

— Matt! Nisi smio doći. Otac će...

— Morat će se naviknuti.

— Ne pričaj gluposti.

Pogled joj je govorio drukčije. Ali ja sam se pokolebao gledajući je tako lijepu i poželjnu, okruženu bogatstvom i blagostanjem.

— Pobrini se za svadbenu opremu. Ja još godinu-dvije neću imati novaca...

— Matt — pogled joj je bio zabrinut. — Najbolje je da odmah odeš. Očekujem Morgana.

Uzeo sam je za ruku.

— Ne brini, Moira. Obećao sam Canavalu da neću izazivati neprilike.

Čini se da je nisam uvjerio, ali toga časa to i nije bilo važno. Toliko sam bio zaokupljen njezinom blizinom.

— Matt! — bila je ljuta i zabrinuta. — Ti me ne slušaš! Ne gledaj me tako!

— Kako da muškarac gleda ženu?

Napokon je popustila i pozvala me da uđem. Dnevna soba bila je udobna. Pokućstvo je u njoj bilo jednostavno, za razliku od mnogih kuća na Istoku pretrpanih svime i svačime.

— Matt, kako si? Jesu li ti rane zacijelile?

— Još nisu, ali mi je mnogo bolje.

Sjeli smo. Osjetio sam da izbjegava moj pogled.

— Matt, gdje si živio prije nego što si došao ovamo? Canaval kaže da si bio šerif u Mobeetiju.

— Samo za kratko.

Zatim sam joj pričao o boravku u tome gradu, dugim noćima provedenim u sedlu, gonjenju stoke i lovu na bizone, o mjesecima provedenim u Sonori gdje sam jahao za vlasnika hacijende,

o potrazi za zlatom i Kalifornijskom zaljevu i o mnogo čemu drugom.

Zaboravili smo na sve oko sebe i ja sam se raspričao o vjetru što širokom prerijom istočno od Stjenjaka u valovima savija visoku travu, o kreštavim bojnim pokličima Komanča, o noćima ispod zvijezda kad okružen tamom čezneš za ljubavlju, o ženi koja će mi zauvijek pokloniti srce i kojoj ću ja pripasti cijelim bićem.

Sreli smo se kao što je suđeno muškarcu i ženi. Izvan vremena i prostora. Bio je to susret duša i uzburkane krvi, stisak ruku u tišini.

Iz snatrenja nas prekine topot.

Dva konja... dvojica jahača...

XIII

Moira naglo ustane. Crne valovite čuperke zabaci na potiljak, a na gornjoj usni zacakle joj se sićušne kapljice znoja.

— Matt, to je otac! Odlazi!

Pristupila mi je a ja sam joj dlanovima obuhvatio laktove i privukao je k sebi. Pokušala se oteti okrećući lice. Otpor joj je popuštao, a onda joj se oči odjednom rašire i potamne. Tada sam je poljubio.

Nekoliko smo sekundi bili pripijeni jedno uz drugo, zatim me ona snažno odgurne. Promatrala me bez riječi, zatim mi brzo priđe i poljubi me. Na trijeku odjeknu koraci.

Odmakli smo se baš kad su se Maclaren i Park pojavili na vratima.

Park nas je prvi spazio, i nešto u Moirinu držanju u njemu izazove sumnju. Lice mu se izobličilo od bijesa i on zakorači prema meni.

— Napolje! Kad ti kažem!

Okrenuh se rančeru.

— Je li to vaša kuća, Maclaren, ili njegova?

— Smiri se, Morgan! — Maclarenu nije bilo drago što me zatekao uz Moiru, ali mu se još manje svidjelo što Morgan zapovijeda u njegovoj kući. — Prepusti sve meni.

— U Morganovim očima bljesne. Bio je željan svađe, ali se uto na vratima pojavi Canaval.

— Gazda, Brennan mi je rekao da dolazi kao prijatelj i da će izbjegavati sukob s Parkom.

I Moira se umiješa u razgovor:

— Oče, on je moj gost, i otići će kad za to dođe vrijeme. Do tada neka ostane, molim te.

— Ne želim vas u kući! — razljuti se Maclaren. — Do đavola, Brennan. Kako se usuđujete doći ovamo nakon što ste mi pucali u ljude i stoku otjerali s pašnjaka koji mi po svim pravima pripadaju.

— Ne postoje razmimoilaženja koja ne bismo mogli otkloniti u miru — odgovorio sam. — Uvjeren sam da se možemo nagoditi.

To ga je malo smirilo. Čini mi se da sam ga tek tada upoznao. Nije mu bila toliko važna zemlja koliko uvjerenje da je najmoćniji čovjek u kraju. Bogatstvo i moć smatrao je jedinim sredstvima koja mu mogu pribaviti poštovanje i divljenje sugrađana.

To me ponuža da nastavim.

— Danas sam razgovarao s Chapinom. Borba će prestati ako vodstvo ovim krajem i gradom povjerimo pravom čovjeku. Vama, Maclaren.

Saslušao me je, i moje su mu se riječi očito sviđale. Već se vidio u ulozi mirotvorca. Kao pametan čovjek zacijelo je shvatio da produžavanjem sukoba svakim danom sve više gubi. Ljudi mu se sve manje i sve slabije brinu o stoci.

— Vi ste najugledniji čovjek u našem kraju. Ako pokažete primjerom, svi će se u vas ugledati.

— Neće Pinder. Ubili ste Rollijeja i on neće mirovati dok vam se ne osveti. A mrze i mene.

I Park me je pozorno slušao. Zacijelo nije očekivao da bismo se Maclaren i ja mogli sporazumjeti. To bi mu ugrozilo planove.

— Ako se Pinderovi nastave boriti — rekao sam — dospjet će izvan zakona. S druge pak strane, ako sukobima ne stanemo na kraj, to će privući svakoja-ki ološ koji će nam počistiti pašnjake.

I Moira me slušala u čudu. Ja sam nagoniski vodio borbu, ali sam znao da rezultati često nisu vrijedni uložena

truda i žrtava. Ako se Maclaren i ja nagodimo, Pinder će se morati obuzdati.

Park zacijelo priželjkuje da nastavi-mo borbu kako bi lakše ostvario svoje planove: mir bi ugrozio njegov sporazum s Bookerom.

Maclarena je moj prijedlog očito zagolicao. Zamišljeno je trljao bradu.

— Ne vjeruj mu, Rud — umiješa se Morgan Park. — Brennan je sve to lijepo ispričao, ali ima nešto drugo na umu. Što planira? Što time hoće prikriti?

— Morgan! prasne Moira. — Matt je iskren i ti to znaš isto tako dobro kao i ja.

— Ja u to nisam uvjeren. Uostalom, zašto braniš ubojicu?

Zapiljio se u mene kad je to rekao. Znao sam da me izaziva, a sukob bi pokvario sve što sam dotad bio postigao.

— Ja nikad nisam pucao u nenaoružana čovjeka!

Pogledi su nam se sreli i ja sam u njegovim pročitao svoju smrtnu presudu. Znao sam da Morgan Park više neće oklijevati da me ukloni.

Jesam li ga pogodio u bolno mjesto? Je li doista ubio D'Arcyja?

Sumnje su bile opravdane. D'Arcy je bio dobro odgojen i nikad ne bi propustio da se Moiri i njezinu ocu ne zahvali na gostoprimstvu. Nešto ga je u tome spriječilo. No ja nisam imao nikakvih dokaza osim te nejasne slutnje i činjenice da je mladić nestao pošto se Morgan za njega blo zainteresirao.

Kad sam jednom počeo, ništa me nije moglo zaustaviti:

— Nije riječ samo o kradljivcima stoke već i o spletkarima kojima rat među stočarima odgovara da ostvare svoje pritajene planove.

O tome sam znao malo ili gotovo ništa, pa ipak mi se učinilo da sam Parka pogodio u živac. Sad je bio načistu da sam našao o njegovim namjerama, a možda je povjerovao da o tome znam mnogo više.

— Razmislit ću o vašem prijedlogu — reče Maclaren nakon razmišljanja. — Takve se odluke ne donošaju naprečao.

— Naravno. — Okrenuo sam se Moiri i uhvatio je za ruku. — A sad se moram oprostiti.

Zajedno smo krenuli prema vratima. Morgan se više nije mogao obuzdati. Pođe za nama stisnutih pesnica. Moiru odmakoh u stranu da ga lakše dočekam, ali se između nas ispriječi Canaval.

— Stani, Park. Ovdje se nećete tući.

— Zašto ga braniš? Zar mu je potrebna dadilja?

— Nije. — Canavala nije bilo lako pokolebati. — Kad je došao, Brennan mi je obećao da će izbjegavati neprilike. Neću ni tebi dopustiti da praviš gužvu.

Nastala je tišina. Moira mi ponovo priđe. Spremno sam čekao da Park nešto poduzme. Nikad prije nisam toliko želio neke razbiti gubicu kao tom grubljanu koji me je onom prilikom tako nemilosrdno mlatio nemoćna na zemlji.

— Brennan — reče rančer odsječno. — Svojim dolaskom u Hattan nisi me obradovao, ali danas si govorio razumno. Kao gost moje kćerke možeš ostati na ranču koliko te volja.

Bio sam uvjeren da se rančer toga trenutka odlučio. Nije imao drugog izbora. Okrenuo se i prišao stolu ne izgovorivši više ni riječi.

Moira me otpratila do konja. Lice joj je odavalo zabrinutost.

— On je opasan protivnik, Matt. Zao mi je što se to dogodilo.

— On mi je još otprilike protivnik, i to opasan, kao što kažeš. Uvjeren sam da se u to uvjerio i jedan tvoj prijatelj.

Ona se iznenadi.

— Ne razumijem te?

— Je li ti se ikad javio D'Arcy?

— Nije... ali kakve to veze ima...

— Zar to nije čudno? Čovjek njegova odgoja... pa da zaboravi najosnovniju pristojnost.

Pretpostavljao sam da i u njoj već kopka crv sumnje. Čovjek kao D'Arcy nije mogao nestati samo tako, da od sebe ne da glasa.

Šutjeli smo nekoliko minuta. Više nam nisu bile potrebne riječi. Srca su nam kucala istim ritmom, krv nam je kolala istom brzinom, isti nam je povjetarac milovao obraze.

— Sve će to proći — obećao sam joj — kao što prolazi noć, i onda ću te odvesti na Cottonwood Wash da živimo zajedno.

— Čudan si ti čovjek, Matt. Izgledaš kao običan kauboj, a izražavaš se poput obrazovana čovjeka.

— Pa, pročitao sam nekoliko knjiga. — Usne sam razvukao u osmijeh. — U kaubojima se čovjek često prevari.

Stegao sam kolane i uzjahao.

— Hoćeš li podići dom i istrajati?

— Kad sam te prvi put ugledao u Hattan Pointu, znao sam da mi je tu mjesto, i zato ću ostati i istrajati. Zašto ljudi lutaju? Nešto zacijelo traže. Novac, dom ili djevojku.

Noć se već spuštala s brežuljaka produžujući sjenе drveća. Na nebu se pojavio nekoliko zvijezda.

Sagnuo sam se, dohvatio Moirinu ruku i povukao djevojku k sebi. Dah joj je zastao, zatim je duboko uzdahnula malo rastvorivši usne. Osjetio sam uža se njeno toplo tijelo. Prstima sam joj prošao kroz kosu, i svega je na trenutak nestalo: čekanja, borbe, neprilika...

Odjednom se trgla, iznenađena i uplašena. Grudi su joj se nadimale od uzbuđenja.

— To ne valja, Matt! Ne tako žestoko... moramo se smiriti...

Prasnulo sam u smijeh, sretan što živim, volim i držim je u naručju.

— Ti nisi djevojka mirne, staložene ćudi.

— Ja? — malo je oklijevala. — U redu, nisam. Ali nisi ni ti.

— Zašto da to budemo?

Tada začusmo kako nam netko prilazi s trijema zviždućuci poznatu pjesmicu. Šljunak zaškripi i ja Moiru odmah spustih na zemlju.

Bio je Canaval.

— I Morgan uskoro odlazi. Krenite da ne bude neprilika.

— Već krećem. — Uzeo sam uzde.

— Je li ono što ste rekli o miru bilo ozbiljno?

— Borbom ne možemo postići ništa.

Canaval se okrene djevojci.

— Pusti me da s Brennanom malo porazgovaram nasamo. Nešto mu moram reći.

Kad je ona zamakla u kuću, Canaval mi se okrene.

— Podsjeća me na svoju majku.
 Iznenadeno sam ga pogledao.
 — Zar ste je poznavali?
 — Bila mi je sestra.
 — Zna li to... ona?
 — Rud i ja jahali smo zajedno. Brzo sam povlačio kolt i ubio čovjeka s brojnom rodbinom, pa sam morao bježati. Rud se poslije oženio mojom sestrom, a kad mu je zatrebala pomoć u borbi protiv kradljivaca, poslao je po mene. Nagovorio me da ostanem. — Zašutio je zatim nastavio: — Moira o tome ne zna ništa.

Mirno smo osluškivali noć, kao što to već rade ljudi našega kova. Zacijelo mi vjeruje, pomislio sam, inače se ne bi povjerio.

XIV

S ranča sam odjahao tek oko ponoći.

Skrenuo sam s glavnog puta i zaputio se prečacem do kanjona Gypsum.

Canavalu sam prije rastanka ispričao što sam saznao o braći Slade, a on me mirno saslušao ne poprativši moje izlaganje nikakvom napomenom. Nisam bio siguran što o svemu tome misli, ali će se svakako pričuvati, jer braću poznaje po čuvenju.

Pustinja noću ima u sebi nešto magično što se ne može osjetiti dok se čovjek ne nađe sam okružen njenim prostranstvom. Posvuda mir, a zvijezde su ti bliže nego igdje drugdje na svijetu.

Mulvaney me je dočekao zabrinuto motreći brežuljke.

— Previše je mirno.

Legli smo da prespavamo ostatak noći. Odjednom me nešto trgne iza sna, nešto poput daleka pucnja. Mulvaney je tvrdio spavao pa ga nisam htio buditi, a ni sam nisam bio siguran da je ono doista bio pucanj.

Ujutro sam to ispričao Ircu.

— Jesi li ustao?

— Jesam, ali poslije nisam čuo ništa. Možda je bio koji Benarasov sin. Oni pokatkad love noću.

Poslije doručka sam uzjahao i potjerao sivca na Maverick Springs, ničiju zemlju između mog i Maclarenova ranča. Tamo sam već nekoliko puta morao zalutala goveda izvlačiti iz gliba.

Prelazeći potok ugledao sam konja bez jahača. Stajao je spuštene glave, a kad nas je dočuo, odjednom se uzvrpolji.

Podbo sam sivca i uskoro ispod usamljena konja ugledao čovjeka. Još prije nego što sam ga prevrnuo na leđa znao sam da je to Rud Maclaren. Bio je mrtav, dva puta pogođen s leđa, oba puta u glavu.

Ležao je na trbuhu, ruku ispruženih naprijed. Kolt mu je bio u koricama. Bilo je jasno da ga je netko ubio bez prethodne opomene.

Iz navlake sam odmah izvukao pušku i opalio tri puta. Mulvaney je dojahao za desetak minuta i, ugledavši mrtvaca, zabrinuto zaklimao glavom.

— Bit će neprimlik, momče. Rančer je uživao veliki, ugled i netko će zbog toga visjeti.

— Opipaj ga, Mulvaney. Već se ohladilo. Zacijelo je ubijen metkom koji sam čuo noćas.

Mulvaney klimne.

— Morat ćeš im ispričati vraški uvjerljivu priču, Matt. — Prvi put me nazvao imenom.

To sam znao i sâm. Zar me trebalo uvjeravati da ću biti prvi na popisu osumnjičenih.

— Reći ću im istinu...

— ... i oni će te objesiti. Ubijen je na tvojoj zemlji, a svima je poznato da ste u svadi.

Sve mi je to bilo jasno, i dok su mi Irčeve riječi odzvanjale ušima, pitao sam se što je rančer usred noći tražio na Maverick Springsu, na mom ranču? Tko je bio s njime?

Ubojica ga je ovamo zacijelo namamio, jer Maclaren vjerojatno nije uživao u ponoćnim šetnjama. S njegova sam ranča odjahao prilično kasno. On je u to vrijeme bio kod kuće, a ni Morgan još nije bio otišao.

Jutro je bilo prohladno a u zraku se osjećala vlaga. Irca sam poslao na »Boxed M« da o događaju obavijesti Canavala. Prepustio sam predradniku da tužnu vijest saopći Moiri.

Uto je naišao Jolly Benaras i ja sam ga poslao u grad da o ubojstvu izvijesti šerifa i Keya Chapina.

Zatim sam uzjahao i, pazeći da ne pobrkam tragove, počeo pažljivo razgledati tlo. Bilo je dosta tragova Maclarenova konja, ali osim toga ništa drugo što bi me navelo na neki određeniji zaključak.

Vratio sam se lešu i zamislio se. Noću sam čuo samo jedan pucanj, a u rančerovoj glavi bile su dvije rane, od kojih je samo jedna malo krvarila.

U daljini ugledah jahače, među njima Canavala i Moiru. Kad su dojahali, u pogledima kaubojja jasno sam pročitao koga smatraju ubojicom.

Canaval me pogleda hladno, ispitiivački. Moira skoči s konja i pritrči nepomičnom tijelu na pijesku. Mene uopće nije gledala.

— Ovo ne sluti na dobro, Canaval. Noćas sam čuo pucanj.

— Pucanj!

— Samo jedan... a Maclaren je pogođen u glavu s dva metka.

Nitko ne reče ništa, ali sam na sebi osjećao njihove poglede.

— Kad je odjahao s ranča? — upitao sam.

— Nitko ne zna točno. — Canaval je mirno sjedio u sedlu, vjerojatno sređujući misli. — Možda oko dva sata, ili čak kasnije.

— Hitac sam čuo oko četiri.

Momci su me malo pomalo, tobože slučajno, opkolili u polukrugu. Iza mene bijahu izvor, glib i litica. Svi su bili odani rančeru za kojega su jahali, i nemilosrdni kad se razjare.

— S kim ste ga posljednji put vidjeli?

— Ni s kim — odgovori Canaval. — Na Morgana ne pomišljaj. On je odjahao odmah poslije tebe.

Tom Fox, visoki kauboj grubih crta lica skine sa sedla laso.

— Što čekamo, ljudi? On je i nitko drugi!

— Fox, ne pre nagluj se. Ja nisam ubio tvoga gazdu. — Uporno sam mu gledao u oči. — Za to nisam imao razloga. Jučer smo se rastali u miru.

On se okrene Canavalu.

— Je li tako?

— Donekle. — Canaval se promeškoli. — Gazda se poslije predomislio.

— Predomislio?

Kako predomislio? No Canaval zacijelo ne laže. Znao sam da sam Maclarena samo upola uvjerio, ali da je tako brzo promijenio mišljenje...

— Pa da je i tako, kako sam to mogao znati?

— Nisi, osim ako ti on to noćas sam nije došao reći. Takav je bio čovjek, i ja ne vidim drugi razlog zbog kojeg bi izjahao noću.

Dosad sam svoju obranu temeljio na tome što ću moći dokazati da za ubojstvo nisam imao motiv. A sad je motiv odjednom bio tu, savršeni motiv.

Usta su mi se odjednom osušila a na čelo mi izbiše kapljice znoja.

Fox počne odmatati laso. Pogledom sam potražio djevojčine oči, ali je ona uporno gledala u stranu.

Nitko još nije bio potegao kolt, ali se i laso u Foxovoj ruci doimao dovoljno zastrašujući. Da povučem kolt... povukao bi ga i Canaval. Nisam znao tko je od nas dvojice brži, a bilo bi mi i žao da ga ubijem.

Fox pritjera konja korak-dva bliže, ali ga Moira zaustavi:

— Stani, Tom, Pričekajmo ljude iz grada. Ako je ubio oca, neka to ispašta. Pričekajmo.

Kauboj se nakon kratko oklijevanja povuče. Uskoro se u daljini pojave jahači. Dvanaestorica s Keyom Chapinom na čelu.

On sjaše, dobaci mi zabrinuti pogled i okrene se Canavalu. Predradnik mu ukratko ispriča što se protekle noći dogodilo na ranču, o razgovoru i prividnom primirju, o tome kako se Maclaren kasnije predomislio. Sad je mrtav, a mene su našli uz njegov leš.

Sve je ukazivalo na to da sam ja krivac. Imao sam motiv i priliku.

Promatrao sam im lica i u želucu osjetio mučninu.

»Našao si se pred zidom, Matt Brennan«, pomislio sam. »Ovo ti je kraj. Objesit će te umjesto pravog ubojice.«

Mulvaney se još nije bio vratio. Ni od Jolliva Benarasa nije bilo traga.

— Pričekajte — rekao sam odlučno. — Upozoravam vas na nešto važno.

I dalje sam bio okružen samim mrkim licima.

— Chapin, hoćete li okrenuti mrtvaca? — On me začuđeno pogleda, zatim

leš. Priđe mu i klekne. Čuo sam kako je Moira uzdahnula dok ga je okretao.

Chapin se uspravi i namršteno me pogleda.

— Ima li krvi na pijesku?

— Nema — odgovori Chapin.

— A vi me optužujete da sam ga ubio na svome ranču!

Svi su se zabezeknuto zapiljili u pijesak na kojemu je ležao mrtvac.

— Je li mu košulja okrvavljena? — pitao sam dalje.

Chapin klimne.

— Jedna mu je rana obilato krvavila. Da je ubijen ovdje, na pijesku bi bilo tragova krvi. A to znači samo jedno: ubijen je drugdje i prenešen ova-mo.

— Ali... zašto?

— Svi sumnjate u mene, zar ne? Zar to nije dovoljan razlog?

Izmijenili su iznenađene poglede.

— Još nešto. Pucanj što sam ga čuo noću, bio je ispaljen u mrtva čovjeka.

— Kako znaš? — upita Fox gledajući me s nevjericom u očima.

— Mrtvac ne krvari. Pogledaj ga! Krvarilo je samo iz jedne rane.

Događaji su nas toliko zaokupili da smo tek sad postali svjesni kako nam je prišla nova skupina jahača: Mulvaney i braća Benaras.

— Bit će najbolje — poviče Jolly Benaras — da se u miru povučete. Mi smo Brennannovi prijatelji i ne vjerujemo da je on ubojica.

Kauboji s ranča bili su zatečeni naglim obrtom situacije. Uskomešali su se, ali se nisu usudili usprotiviti jer im je u leđa bilo upereno šest pušaka.

— Odmaknite se od Brennana!

Najbliži su ga odmah poslušali. Situacija je još bila napeta, ali sam već disao mnogo lakše. A najvažnije mi je bilo da u svoju nevinost uvjerim Moiru. Nisam znao koliko sam dosad u tome uspio. Lice joj je izražavalo duboku bol.

— Drugima je Maclaren bio na putu. Ja ga se nisam bojao. Zašto? Dokazao sam da mogu zadržati ranč. Meni je jedino važno da na pašnjacima zavlada mir.

Uto se na putu prema izvoru pojave novi jahači. Odmah sam prepoznao ridokosog s kojim sam se već bio sukobio — i Millera.

Miller se probije između jahača u vanjskom obruču. Kao da je u njega ušao sam đavo. Usko koščato lice doimalo se još oštrije, a oči ispod oboda šešira krijesnile su se poput bijelih, sjajnih točkica.

On se nikad nije brijačio. U dugoj, bijeloj bradi imao je i nekoliko tamnijih dlaka koje su mu licu, pogotovu oko ruba usana, davale još pakosniji izraz.

Bio je ružan mladić, mršav i uskih ramena, a dugi koščati prsti nikad nisu mirovali.

Zagledao se u me ne mareći za mrtvaca na pijesku, kao da ga tamo i nema. Razumio sam što osjeća Tom Fox i znao da ubojicu hoće kazniti iz odanosti prema ubijenome gazdi. Millera je poticalo nešto drugo: želja da ubije.

— Ti si! Ubit ću te jednog dana.

Canaval mu priđe na konju.

— Ne miješaj se, Bodie! To nije tvoj posao.

U Millerovim očima pojavi se mržnja. Drzak i samopouzdan, nikad nije volio da mu Canaval naređuje. Mržnja tek sad izbije na vidjelo.

— Maclaren je mrtav — reče grubo. — Možda više nećeš biti gazda. — Zatim pokaže prema djevojci. — Možda joj je potreban mladi predradnik!

Drzak osmijeh kojim je popratio te riječi nije ostavljao nikakvu sumnju što je time htio reći. Odjednom sam osjetio neodoljivu potrebu da ga ubijem. Već sam htio drznika izazvati, ali me u tome spriječi Canavalov hladni glas:

— O tom će odlučiti gospodica Moira. — Zatim joj se okrene. — Mogu li i dalje ostati predradnik?

Moira Maclaren podigne glavu. Nikad se njome nisam toliko ponosio kao u tom trenutku.

— Naravno. — Glas joj je bio miran. — Dajem ti i prvi zadatak: najuri Millera.

Revolveraš približedi od bijesa. Dugim, nepravilnim zubima zagriže usnu, ali prije nego što je išta stigao reći, progovorih:

— Bolje da šutiš, Bodie. Bit će ti bolje!

I tako sam toga prohladnog jutra stajao pod niskim sivim oblacima, okružen naoružanim jahačima i spreman da povučem kolt. Nešto neodoljivo me tjeralo da ubijem toga čovjeka ili da sâm budem ubijen. Više nisam podnosio nikakvo odlaganje. Htio sam da se sve odluči sada... ovdje...

Oči mu poprime izraz neizrecive zlobe.

— Ti i ja... morat ćemo se obračunati — procijedi zapiljivši se u me.

— Kad budeš spreman, Bodie.

Namjerno sam mu okrenuo leđa.

Na samome sam izvoru savijao cigaretu.

Momci s ranča natovarili su leš na laka kola. Moira me još izbjegavala, a ja nisam htio učiniti prvi korak.

Chaplin i Canaval nešto su po strani tiho razgovarali. Zatim mi obojica pridju.

— Brennan, uvjereni smo da nisi kriv. Tko je to mogao učiniti?

Slegao sam ramenima.

— Ne znam. Jedno je, međutim, sigurno: ubili su ga drugdje i prenijeli ovamo da na mene prebace sumnju.

— Da nije Pinder?

— Ne vjerujem. On ga ne bi ustrijelio s leđa. Rud nije bio revolveraš?

— Nije.

— Znači, Jim Pinder, kao vješt strijelac, lako bi ga ubio u ravnopravnoj borbi. Zašto da mu puca u leđa? ... Jednako vrijedi i za mene ...

Canaval me pogleda namršteno.

— Sumnjaš u Parka, zar ne?

Ponovio sam što mi je Lyell rekao na samrti i prepričao kratak razgovor u Bookerovu uredu.

Trebalo je da braća Slade ubiju Canavala. Zašto? Zato što je bio Maclarenova desna ruka. A unajmio ih je Morgan Park.

Još mi nisu sasvim vjerovali. Morgan, kako se činilo, nije imao motiv za ubojstvo.

— A izvještaj o rudi?

Canaval odmahne rukom.

— U našem kraju nema nikakvih ruda. Uostalom, u izvještaju se ne spominje Park.

Chaplin zamišljeno zaklima glavom.

— Zašto bi ga Park ubio? Maclaren mu nije smetao, čak ga je primao kao

rado viđena gosta, pa i budućeg zeta. Nekoliko je puta pitao Moiru zašto se za Morgana ne uda.

Oprostili su se i krenuli s momcima koji su pratili kola poput počasne straže. Tek onda sam pošao prema Moiri.

Možda i nije vidjela da joj prilazim, ali je baš toga trenutka podbola konja i odjahala.

Bon Benares je za svaki slučaj do večeri ostao na mom ranču.

— Sad možemo kući — reče u sumrak sinovima i okrenuvši se k meni nastavi: — Jonathan i Jolly ostat će ovdje. Kod kuće za njih ionako nema posla.

Znao sam da me pokušava obmanuti, ali pomoć mi je bila potrebna i ja ju nisam odbio.

Prolazili su dani a da se ništa značajno nije događalo. Nas smo četvorica svojski prionuli i kuća je brzo rasla. Svi smo bili snažni, a Irac je bio vješt graditelj. Tako smo po njegovim uputama radili dva tjedna, zaboravivši sve oko sebe. Rane su mi sasvim zacijelile, a vratila mi se i prijašnja snaga.

Šerif je poveo istragu, ali nije utvrdio ništa što bi ukazalo na krivca. Mnogi su još vjerovali da sam to ja; nitko im drugi nije bio sumnjiv. Jim Pinder je u vrijeme ubojstva bio daleko; imao je čvrsti alibi: te se noći porječkao i pripucao u kartašnici u Hiteu.

Maclaren nije ostavio nikakvu oporuku, pa je ranč pripao Moiri. Ona je kao nova vlasnica javno povukla svaki zahtjev ili pravo na »Two-Bar«, pašnjake i pojilišta.

Jim Pinder nije se micao sa svog ranča.

Miller je bio mnogo aktivniji: u Hitanu je u svađi ubio čovjeka prije nego što je ovaj uspio i doći kolt.

Govorkalo se da su Miller i ridokosi u Hiteu okupili družinu besposličara i lupeža. Netko je na Moirinin pašnjaci krao stoku, a kad bi se u salunu o tome poveo razgovor, Bodie bi prasnuo u smijeh.

Sve to vrijeme neprestano sam razmišljao o Moiri. Jednom sam odjahao na njezin ranč. Preda me je izišao

Canaval i rekao mi da me Moira ne želi vidjeti.

Čudno, po njegovu sam glasu zaključio da mu je zbog toga žao.

Bio je to neobičan čovjek, uvijek miran i ozbiljan, ali nimalo nesimpatičan. Kosa mu je prije vremena osijedjela. S lakoćom bi znao privući čovjeka, ali se to obično ne bi pretvorilo u prijateljstvo. Bio je osamljeni vuk, rijetko je bio u društvu kauboja s ranča; najčešće je jahao sam.

Sam nije spominjao braću Slade, a ja ga na njih nisam htio podsjećati. Znao sam da je Moiri bliži nego ikada. Oslonac joj je i savjetnik, premda i ona dosta zna o poslovima na raču.

Maclaren je želio još zemlje. Ona je pošla drugim putem: odlučila je bolje iskoristiti zemlju koju je već imala. Prvi put otkako je postojao ranč dala je pokositi livade i posijati zob.

Istodobno je odlučila da se između naša dva ranča podigne ograda bez ijednog prolaza.

Prolazilo sam onuda baš kad su je završavali. Kod ograde sam zatekao Toma Foxa. Kad me ugledao, pojahao mi je u susret. Klimnuo mi je i osmjehnuo se.

Neko smo vrijeme, svaki sa svoje strane ograde, promatrali kako radnici ukopavaju posljednje stupove.

— Zar nećete ostaviti prolaz? — upitao sam.

— Nećemo.

Ogradila se od mene, prekinula sve veze. Bez obzira na sve što se moglo dogoditi da joj je otac živio, činilo se da nas je njegova smrt razdvojila zauvijek.

U mislima sam se vratio Morganu Parku. U gradu i okolici nitko ga već tjednima nije vidio, ali meni je neprestano bio na pameti.

Ni braća Slade nisu se pojavljivala. Što li je o meni mislio Canaval? Da sam lažar i spletkar?

I ja sam se promijenio. Obijest i lakomislenost zamijenio je posao i briga za sutrašnjicu. Kuća je već bila dovršena, a i povrće u povrtnjaku počelo je nicati. Nekoliko stabala iskopali smo s korištenjem i presadili ih u dvorište pred kućom.

Napravili smo pokušstvo i zazidali izvor pokraj kuće. Oko nje smo zasadi-

li vinovu lozu, a jednog smo se dana odvezli u grad da kupimo posuđe i druge kućanske potrepštine.

Tada sam ugledao Moiru.

Izišla je iz poštanskog ureda i okrenula se prema kolima koja su ulicom prolazila po nju.

Sišla je s trijema i baš tada, kad su moja kola zaobilazila ugao, obasjalo ju je sunce. Upravo sam stavljao nogu u stremen kad mi se pogled zaustavi na njoj.

Nisam joj mogao vidjeti oči, ali kad su moja kola prolazila pokraj nje, ona se zagleda u lonce, zdjele i savijene indijanske prostirače. Pogledom je slijedila natovarena kola sve dok se nisu izgubila na kraju ulice. Brzo sam uzjahao sivca, ali dok sam ga okretao, ona me spazi, uskoči u svoja kola i ošine konje.

Polako sam se vraćao na ranč. Kamo god bih pogledao, preda mnom bi iskrslo njeno blijedo lice, pojavila se njena vitka prilika pred poštanskim uredom, dugi pogled za mojim kolima.

Ono posuđe moglo je biti naše. Je li i ona na to pomišljala?

U dvorištu me dočeka Jolly Benaras.

— Navratio je Nick. Našao je na tragove u kamenjaru, istočno odavde.

Sjahao sam i poveo konje prema ogradi.

— Koliko jahača?

— Trojica ili četvorica.

Zamislilo sam se: jahači u pustom kamenjaru u koji nitko ne zalazi ako baš ne mora!

— Gdje?

— Na visoravni iznad Tamnog kanjona. U pravom bespuću.

— Možda je Bodie Miller?

— Možda. — Jolly zavrti glavom. — Sumnjam da je on. Bodie obilazi gradove i naselja, pravi se važan.

Tko je onda?

Braća Slade?

— Hvala — rekao sam rasedlavši konja. — Sutra ću pojahati tim putem. Ondje sam otkrio dolinu u koju bismo mogli otjerati omanje stado. Provjerit ću tragove.

Ako su revolveraši, što zapravo čekaju? Zar im se poslije ubojstva rančera čini suviše riskantnim da ubiju još koga? Možda. Ako se pak netko

polakomio za Maclarenovim posjedom, jedino bi mu se Canaval mogao ispriječiti na putu.

Unijeli smo prostirače u kuću, odmotali ih i prostrli po podu. Zatim smo lonce, zdjele i tave stavili u kuhinjski ormar. Ušetao sam se velikom sobom za dnevni boravak i gledao oko sebe: doimala se golo, hladno. To je, istina, bila kuća, ali još nije bio dom.

Noću sam bio nemiran. Toliko je toga ostalo nedovršeno. Miller se skitao uokolo i više nije bilo sumnje da njegova banda krade stoku s Moirina ranča. Prije ili kasnije sukobit će se s njezinim kaubojima i, prema onome što su Milleru zaprijetili, vrat će mu omastiti uže.

Sad su se pojavili i ti neznanci iznad Tamnoga kanjona što tajanstveno obilaze nepoznate jaruge i klance blizu planine Slatke Alice.

Osedlao sam izdržljiva dorata i krenuo prema Maverick Springsu, mjestu na kojemu sam pronašao ubijena Maclarena. Konj mi je u tami tiho koračao po mekoj travi.

Na izvoru sam sjahao, napio se vode i napojio dorata. On se odjednom uspravi i trgne glavom.

Pomilovao sam ga po vratu tepajući mu da ga umirim. Malo je trebalo da ne zarže, ali ga je moje tepanje i tapšanje po vratu primirilo. Zagledao se u tamu prema ranču "Boxed M".

Mjesečina se počela širiti pašnjakom poput dugačkih srebrnih traka. Obasjala je i ogradu između dva ranča.

Uzjahao sam i oprezno se zapustio prema njoj držeći se mračnih zaklona. Ruku sam stavio na bedro blizu kolta.

Odjednom sam povukao uzde.

U noći se začuo prigušen jecaj... i moj dorat krene dalje.

Kad smo se približili ogradi, zarže drugi konj. U istom času jahač na drugoj strani ograde naglo se uspravi u sedlu.

— Moira!

Neko je vrijeme ukočeno sjedila u sedlu, zatim nešto prigušeno poviče, podbode konja i potjera ga u kas.

— Moira!

Konj joj je već galopirao, a meni se na trenutak učini da u daljini vidim bijelu mrlju lica koje mi se okrenulo.

— Moira, ljubavi!

Ništa mi ne odgovori osim jeke vlastita glasa i sve tiši topot.

Dugo sam ostao pokraj žičane ograde, zureći u noć, osluškujući i nadajući se da će ponovo začuti topot... da će mi se Moira vratiti...

Ali sve oko mene bilo je mirno, samo se na stablu pokraj izvora oglasila vjeverica...

XVI

Jolly Benaras se sagne i prstom povuče po pijesku. Skupi ramena da se zaštiti od jutarnje hladnoće, a desnim okom zaškilji jer mu je zasmetao dim iz lule.

— To smo mjesto prozvali amfiteatrom, evo ga ovdje. Put je desno od ove stijene. Njime se vješt jahač može uspeti na čvrstom planinskom konju. Kad stigneš na vrh, već si na visoravni iznad Tamna kanjona. Put je dugačak gotovo šest milja. Tada ćeš ugledati brdo nalik na sedlo i sjeverno od njega ponovo naići na stazu i tragove, ako ih vjetar u međuvremenu ne izbriše.

Jonathan je za mene već bio odvojio četrdesetak grla. Prišao sam sivcu, gurnuo vinčesterku u navlaku i uzjahao.

Počeli smo tjerati stado, ali se ono teško odvajalo od sočne ispaše u Cottonwood Washu. Napokon smo ga uspjeli potjerati prema brdima. Jonathan će mi dio puta pomoći, ali kad stignemo u kotlinu, poći će svojoj kući.

U ruci je držao spencericu. Bio je visok i mršav momak, malo pognutih ramena. Lice mu se u jutarnjoj hladnoći doimalo plavkasto. Veći dio puta jahali smo šuteći.

Ni meni nije bilo do razgovora. Mislili su mi bile drugdje.

Tjeranje stoke kanjonom nije nam zadavalo previše briga. Moglo se kretati samo naprijed.

Nisam mnogo razmišljao ni o zadatku koji mi je predstojao pošto stado dotjeram u dolinu među brdima: pokušat ću utvrditi tko to jaše krajem oko Tamna kanjona.

Jesam li kod ograde doista vidio Moiru? Ako jesam, je li čula moj poziv?

Obuzet nemirom, ljutio sam se na sebe i na nju. Zašto je takva? Zar zbija vjeruje da sam joj ubio oca? Canaval i Chapin otklonili su s mene svaku sumnju, premda ih je još bilo koji su u mene sumnjali.

Obuzet tim mislima tiera sam stoku brže nego što je trebalo. Jonathan se začuđeno osvrtao, ali nije progovorio ni riječi.

U kotlini nalik na amfiteatar goveda su utrčala u travu i uzdignutih glava znatizeljno gledala oko sebe. Odjahali smo u hlad nedaleko, od vode koja se s litica slijevala u kotlinu. Stoka je osjetila da je stigla na novi pašnjak i rastrkala se po kotlini, osjećajući se kao kod kuće.

Tišinu je remetilo samo žuborenje vode. Jonathan počne savijeti cigaretu pogledavši me iskosa.

— Hoćeš li i ti jednu?

— Hvala ... ne.

On kresne šibicom i pripali cigaretu.

— Pripazit ću malo da se koje govedo ne zaputi kući.

Lako smo našli stazu o kojoj mi je Jolly bio govorio. Vodiła je naviše i ja sam se povukao pedesetak metara unatrag da razgledam uspon.

Klisure su na tom mjestu bile visoke oko dvjesta pedeset metara. Staza je bila tako uska i opasna da se njome mogao popeti samo izdržljiv planinski konj, a moj je bio baš takav.

Polako sam krenuo. Približavalo se podne i sunce je pripeklo. Staza me dovede u uski kanjon kojemu su se s obiju strana uzdizale stijene od dvadesetak metara. Polako smo se penjali, konj i ja, a nakon pola kilometra odjednom izbili na visoravan.

Na njoj me je dočekao snažan vjetar. Tlo je bilo gotovo ravno i obraslo rijetkom travom. U daljini su se ocrtavali tamni obrisi smreka i borova doimajući se poput uvis upcrenih ostrica.

Pažljivo sam razgledao kraj oko sebe. Približavao sam se neprijatelju kojem se zacijelo neće svidjeti da ga netko ometa u poslu. Što bi u ovoj divljini tražio pošten čovjek? A ako

su preda mnoom braća Slade, valjalo je dobro otvoriti oči. Momci su vješti i opasni, pogotovu kad se zainate da nekog uhvate ili ubiju.

Oko mene je osim duhijanja vjetra bilo mirno. Nebo bijaše vedro, samo na zapadu nekoliko malih osamljenih oblaka.

Krenusmo dalje. Pogledom sam pažljivo prelazio obzorjem tražeći stijen u obliku sedla. Visoravan se posvuda pružala daleko. Osjetih miris kadulja i cedra. Među travom se tu i tamo pojavljivalo pustinjско crvenkasto cvijeće osuto žarkocrvenim mrljama.

Bilo je ugodno toplo na svježem planinskom zraku. Odjednom sam u daljini spazio stijen u koju sam tražio. Zauzvao sam konja i pogledom pažljivo ispitao sva mjesta s kojih bi mi mogla zaprijetiti opasnost. Sve je bilo mirno i ja sam polako krenuo dalje.

Do stijene sam stigao bez nepritika. Sjahao sam i pustio šivca da pase. Nakon desetak minuta odveo sam ga u prosjek u crnoj lavi. I ja sam bio umoran od naporna puta pa sam legao na travu da se malo odmorim. Zadržijemao sam. Ne znam koliko je vremena prošlo, deset minuta ili pola sata, kad me odjednom prene topot.

Skočio sam na noge, prišao konju umirujući ga tepanjem i tapšanjem po vratu. Jahač je dolazio sve bliže. Iz navlake sam izvukao vinčesterku držajući je u visini boka.

Po štropotu sam zaključio da jahač neće proći mimo našeg skrovišta. Zacijelo jaše stazom na kojoj je Jolly naišao na tragove.

Pazeći da se ne odam nepromišljenim korakom, počeo sam se oprezno penjati. Došavši na vrh odakle je pucao pogled na visoravan, polegao sam i provirio između dva kamena.

Isprva nisam vidio ništa. Zatim sam ugledao konja kako polako korača, a na njemu golemi čovjek.

Morgana Parka!

Na stazi ispred njega nejasno sam vidio i tragove drugih jahača.

To mi je bilo dovoljno. Sišao sam u pukotinu i, povevši šivca za uzdu, zaobišao stijen u do mjesta i s kojeg sam, zaklonjen gromadama kamenja, mogao pogledom pratiti Parka.

Jahao je istim smjerom dvadesetak minuta, potom se, stigavši do ruba crvenkaste klisure, odjednom izgubio.

Pričekao sam nekoliko minuta, u strahu da nije zastao kak, bi provjerio da ga netko ne slijedi. Zatim sam uzjahao i pošao istim putem. Tragovi njegova velikog konja bili su jasni. Oni drugi bijahu stari nekoliko dana.

Sunce je vraški pripreklo. Treperava maglica zastrla je obzorje i svjetlucavim velom obavila planinu Slatke Alice u daljini. Činilo se da je ondje kraj svijeta.

Staza bi se ponekad približila rubu visoravni, odakle se pružao nezaboravan pogled na splet bezbrojnih kanjona.

Dojahao sam do mjesta na kojemu je Morgan odjednom nestao s visoravni. Pretpostavljao sam da je počeo silaziti nekim kanjonom, ali je on nastavio po visoravni, samo niži an terasom.

Poznavao sam taj kraj. Visoravan se prostirala do obronaka planine Slatke Alice, ali je još prije počinjalo nekoliko kanjona.

Park se izgubio kao da ga je progutala zemlja. Dojahao sam do mjesta na kojem su se tragovi razilazili. Zbog krševita tla uz najbolju volju nisam ni mogao otkriti kojim je putem Park odjahao.

Odlučio sam se za strmi puteljak koji je, prema onome što sam čuo od braće Benaras vodio u Otrovni kanjon.

Ušoro sam se našao na usku klanicu. Ako tu na nekoga nađem, morat ću ga ustrijeliti; drugog izlaza nije bilo. Izvukao sam pušku i, zvjerkajući lijevo i desno, krenuo dalje.

Dno kanjona bilo je pokriveno pijeskom i kamenim gromadama različitih oblika i veličina. Okolne stijene strmo su se penjale uvis. Raslinja je bilo malo, ali je dno bilo prekriveno osušenim korijenjem, naplavinama planinskih bujica.

Odjednom sam osjetio dim.

Zaustavio sam konja. Da, bio je to dim zapaljena drva.

Budući da u blizini nije bilo prikladna skloništa, skrenuo sam uskim odvojkom u kojemu je bilo grmlja. Sjahao sam i probijajući se kroz grmlje doveo konja do malog proplanka obrasla

travom. Privezao sam ga za grm i, skinuvši čizme, vratio se istim putem u čarapama.

U kanjonu je bilo zagušljivo vruće. Sav sam bio oznojen. Izbjegavajući trnje, probijao sam se kroz grmlje i stijenje.

Nije bilo ni daška povjetarca. Počeo sam puzati udišući opori miris grmlja. Zaustavio sam se i osluhnulo.

Ponovo sam osjetio dim, a zatim čuo tihi zveket od udara limene posude o kamen.

Nastavio sam puzati. S kamena preda mnom u mene se zabuljio gušter. Vrat mu se našao, a oči gotovo skupile. Otjerao sam ga rukom. Otpuzao sam još desetak metara, i začuo glasove. Oprezno sam nastavio dalje, i sklonivši se za kamen, začuo jasne riječi:

— Zašto se brieš? Nećemo u Hattan.

— On i Slade su spremni... uskoro krećemo.

— Meni se to ne sviđa.

— Vrlo važno. Slade odlučuje. — Ponovo zazveči lim.

— Uostalom, zašto se duriš? Slade će obaviti najteži dio posla prije nego što se mi umiješamo. Na »Two-Baru« su dvojica ili trojica. A toliko ih je i na ranču »Boxed M«.

— Čini mi se da bi onaj div mogao sam obaviti posao.

— A naš novac? Zar ga nećemo? Nastala je tišina. Znoj mi se slijevao niz leđa. Koljeno mi se ukočilo, ali ga nisam smio pomaći. Od lišća nisam ništa vidio pred sobom.

Znojni dlan sam obrisao o košulju i ponovo dohvatio pušku.

— Pinder će napasti danas.

Pinder!

Koga? Naravno, moj ranč! Ja tu ležim u grmlju, a Mulvaney i braća Benaras možda se već bore na život i smrt.

— Tko će udesiti Brennana?

— Ne znam. Možda onaj veliki momak. Uostalom, ispi već jednom kavu, da se operem.

Ponovo je nastala tišina. Oprezno sam se počeo povlačiti. Odjednom mi je pod nogama zapucketala grančica.

— Što je to?

Zadržao sam dah.

— Baš si plašljiv. Smiri se.

— Nešto sam čuo.

— Možda kojota.

— Nisi pri sebi! Da nam se toliko približi usred bijela dana!

Odjeknuli su koraci. Podigao sam pušku, spreman da potrčim prema konju. Gdje su Morgan i Slade? Možda će morati bježati navrat-nanos, a klancem bih se pod neprijateljskom vatrom teško probio.

— Zar ćeš u grmlje? — zakihoće čovjek.

Smiri se, do đavola. Samo ti se pričinilo. Uostalom, ako je netko u grmlju, ti ćeš prvi biti na nišanu.

Koraci se više nisu čuli. Čovjek je očito oklijevao. Točno sam znao gdje se nalazi i iz te ga daljine nisam mogao promašiti. Ma što se dogodilo poslije, jednog ću se protivnika osloboditi.

Čovjek se očito uplašio opomene, a meni je mnogo laknulo kad sam čuo kako se vraća u logor.

Bez neprimika sam stigao do konja. Uzjahao sam ga i krenuo nepoznatim kanjonima.

Saznao sam što me zanimalo. Slade i njegovi momci spremaju se da udare. Sasat će se s Morganom Parkom...

Sutra?

XVII

Već je bilo kasno poslijepodne kad sam pronašao izlaz iz Otrovnog kanjona. Krenuo sam prema istoku i uvečer stigao na visoravan Tamnog kanjona.

Konj je sam pošao prema sjeveru i ja sam mu pustio na volju. Nakon desetak minuta stigli smo do izvora usred šumarka zaklonjena visokom klisurom.

Oboje smo bili umorni. Rasedlao sam sivca, napojio ga i dao mu pregršt suhe trave. Zatim sam ga privezao i ostavio da pase. Premda sam nestrpljivo želio da što prije stigнем kući, konju je bio potreban odmor.

Planine oko mene bijahu tihe i tamne.

Vatru sam zapalio tako da me ne može odati. Zbog nje nisam bio zabrinut. Dovoljno sam se udaljio od staze, a ako se Morganu Parku i prohtije da

se vrati noću, nije bilo opasnosti da me otkrije.

Poslije sam se zamotao u pokrivač. Ali prije nego što sam zaspao, skovao sam ratni plan. Moj su ranč zacijelo već bili napali. Vratit ću im istom mjerom. Napast ću Pinderov ranč!

U zoru, dok je dno kanjona još pokrivala magla, krenuo sam na put odmah nakon doručka.

Ranč CP bio je okružen pitomim zaobljenim brežuljcima. Po njima je bilo trave, niskoga grmlja i nekoliko šumaraka smreke, zaklonjen drvećem, prišao sam ranču.

Doimao se napušteno. Vjetrenjača se lijeno okretala na povjetarcu a u koralu je bilo nekoliko konja. Na vratima se pojavi debeli tamnopusi čovjek, vjerojatno kuhar, i na dvorište prolije vodu iz zdjele.

Stajao je na pragu brišući lice ručnikom, zatim se vrati u kuću. Kad su se vrata za njim zatvorila, dojahao sam na tridesetak metara od ranča, zatim podbo sivca i svom ga brzinom potjerao u dvorište.

Kao što sam pretpostavljao, kuhar je privučen topotom istrčao na trijem, pa prema meni. Kad je ugledao uperenu pušku isprva je problijedio, a zatim pocrvenio. Zaustio je da nešto kaže, ali sam mu već bio priskočio i vezao ruke, otjerao ga u kuću i gurnuo pod krevet. Počeo je zapomagati, pa sam ga morao izvući ispod kreveta i krpom mu začepiti usta.

Zatim sam iz koralu istjerao sve konje. U šupi s alatom našao sam veliku posudu punu baruta kakvim se obično ruše stijene. Ponio sam je u kuću, sa stražnjeg dijela peći odvalio oveći kamen, unutra gurnuo barut, te ga s pomoću fitilja spojio s ložištem.

U kući sam pronašao nekoliko pušćanih metaka, sve ih istresao na ložište i prekrrio pepelom. Zatim sam na sve oprezno stavio nekoliko komada drva, a iznad njih lonac napunjen vodom.

Vratio sam se u šumarak iznad ranča, sjeo na meke iglice ispod smreka, te se umoran od duga jahanja spremio na dugo čekanje. Nekoliko sam puta zadrijemao. Čegrtuša je prošla ni tri metra od mene, a vrane zagraktale visoko u krošnji.

Tada sam ugledao jahače, i već mi je prvi pogled bio dovoljan da ocijenim situaciju.

Ma što se bilo dogodilo na mom ranču, ovi nisu izvojevali pobjedu. Od njih devet dvojica bijahu u zavojima a jedan prebačen preko konja.

Podigao sam pušku pričekavši da sidu padinom i približe se kući. Zatim sam kundak prislonio uz rame i povukao obarač tri puta za redom što sam brže mogao.

Jedan konj zarže, propne se i zbaci jahača. Zatim otrči pedesetak metara i tamo se zaustavi.

Pinderovi ljudi razbježaše se tražeći zaklon, jedni u šupu, neki u kaubojsku spavaonicu a većina u glavnu zgradu.

Najprije sam dvaput zapucao u šupu, zatim sam, pažljivo nišaneći, opalio u šarke na kuhinjskim vratima. Vrata ostadoše na svom mjestu, premda sam bio siguran da nisam promašio.

Ponovo sam nabio pušku i jednim metkom razbio jedan prozor, pa odmah i staklo na drugome. Potom sam pripucao na čovjeka koji je s puškom u ruci izvirio kroz odškrinuta vrata šupe.

Ponovo sam naciljao na gornju šarku i opalio, zatim s dva metka gađao u donju.

Izabrao sam izvanredan položaj. Na oku sam imao cijelo dvorište, ulaze u spavaonicu i šupu, te stražnji dio kuće. Nitko od opsjednutih nije mogao potrčati do grmlja a da se ne izloži mojim mecima.

Vrata su bila otvorena i ja sam kroz njih poslao dva metka. Netko jauknu. Idućim hicem razmrskah jedino cijelo okno na prozoru.

Prolazile su minute. Odložio sam pušku i savio cigaretu. Zatim sam se premjestio na udobnije mjesto.

Iz kuće su nekoliko puta pripucali, ali su meci prošli daleko od mene.

Jedan bradonja sagnute glave potrča prema koritu za napajanje konja. Tu se baci u zaklon a ja mecima probih korito baš iznad glave, tako da mu voda poteče na glavu i ramena.

Čovjek se zacijelo pokušavao domoći obora kako bi me napao sa strane. Tada sam ugledao puščanu cijev. Pažljivo sam naciljao i opalio.

Puška je pala na zemlju. Čovjek iza korita više se nije micao, ali ja još nisam bio siguran jesam li ga pogodio ili samo uplašio. Druge je očito prošla volja da pokušaju išta slično.

Prolazili su popodneveni sati. Bilo je vrijeme da krenem, ali sam još htio vidjeti što će se dogoditi kad netko u kući poželi kave.

Još sam jednom opalio kroz vrata da ih podsjetim kako nisam otišao.

Zatim sam otpuzao do konja, iz torbe izvadio komad sušene govedine a sa sedla skinuo čuturu....

Tek se predvečer iz dimnjaka počeo dizati tanak stup dima. Zadovoljno sam se osmjehnulo, jer je već bilo krajnje vrijeme. Noć im je išla u prilog.

Za opomenu sam opalio kroz vrata, zatim prišao konju i objesio čuturu o sedlo.

Odjednom je odjeknula pucnjava: prasnulo je metak u pepelu, zatim drugo... pa još dva... U kući nastane metež. Netko se pokušava spasiti kroz vrata, ali ga metkom — koji mu zamalo ne otkinu nožni palac — natjerah da se povuče u kuću.

Tren zatim sam priskočio sivcu i uzjahao. Gotovo istodobno je odjeknula zaglušna eksplozija. Plamen je visoko suknuo kroz dimnjak napukao na nekoliko mjesta. Dim i vatra izbiše kroz otvor na stražnjem dijelu kuće.

To mi je bilo dovoljno. Dok sam sivca tjerao prema brdima, za sobom sam čuo viku i jauke. Na brdu sam se okrenuo. Odjeknu prasak. Dimnjak se rušio, a kroz veliku rupu na krovu sukljao dim.

Jimu Pinderu vjerojatno je bilo jasno da je u borbi nastupio preokret. Protivnik mu je uzvratio, i to mnogo uspješnije.

Kloneći se uobičajenih putova i staza, krenuo sam prema ranču. Moji su vjerojatno bili zabrinuti za mene, a možda su u sukobu s Pinderovim kaubojima imali i gubitaka. Jednodnevna opsada Pinderova ranča prčinila mi je veliko zadovoljstvo, ako ništa drugo...

Mulvaney me je ugledao još izdaleka i krenuo mi u susret da mi otvori vrata. Odahnuo sam ugledavši ga čita-

va, a i braća Benaras prošla su neozlijeđena. Dočekali su me pred kućom osmijehujući se zadovoljno.

Jonathan mi ispriča što se dogodilo. Dvojica braće spazila su napadače još dok su na pašnjaku obilazila stoku. Polako su se povlačili prema ranču, pucajući neprekidno na Pinderove ljude. Jednog su ubili a drugog ranili prije nego što je napad na ranč i počeo.

Na ranču im se pridružilo Irac, pa su zajednički, pucajući iz spremnih i nabijenih pušaka, odbili prvi napad.

Ni drugi napad nije uspio. Zatim je među napadačima izbila svađa. Pinder je uzalud tjerao ljude da ponovo krenu u juriš. Naposljetku su pokupili mrtvaca i povukli se dolinom.

Neko smo vrijeme raspravljali o planu obrane. Jonathan se odjednom trgne.

— Zaboga, gotovo sam zaboravio! Miller je ustrijelio Canavala!

— Canavala...

— Pao je tek nakon četvrtog metka.

— Je li mrtav?

— Još je bio živ kad smo saznali novost.

— Kako je prošao Miller?

— Bez ogrebotine.

Miller je... pobijedio Canavala!

Nadglednik na Moirinu ranču bio je čovjek s kojim sam se uvijek sporazumijevao. O svemu je imao hladan, nepristran sud, a cijenio sam ga i kao opasna protivnika. Sad je Moira ostala bez zaštitnika. Možda će joj sada biti potrebna moja pomoć?

Jonathan mi je zatim rekao da mi građani Hattana nisu naklonjeni. Netko ih je protiv mene zacijelo podjario. Širio je lažne glasine kako radim u dosluhu s Bodiejem Millerom i da sam ja inicijator dvoboja u kojem je Canaval poražen.

Vatra je pucketala poigravajući se sjenama na našim licima. Jolly je strazario: posvuda je bilo mirno.

Teško je kad se netko bori sam, ili gotovo sam. A pogotovu nije lako kad se protiv tebe okrene cijelo naselje.

Bodie se neće zaustaviti. Canaval je među revolverašima bio veliko ime, i sad je teško ranjen ili možda umire. Millerovu mržnju prema meni podjarić će i taj uspjeh. Poželjet će da i mene pobijedi kako bi udovoljio taštini.

Nije mi preostalo mnogo vremena. Odmah moram vidjeti Canavala, ako je još živ. S njim ću porazgovarati. O Sladeovima i njihovim planovima.

Miller neće dugo čekati. Mogli bismo se sresti i sukobiti svakog trenutka. A ishod borbe bio je neizvjestan. Što ako od rana ostanem u krevetu nekoliko tjedana?

Ne, odmah ću odjahati na »Boxed M«. Još noćas.

XVIII

Key Chapin je baš bio sjahao pred trijemom kad sam ja ujahao u dvorište. Fox mi je prijeteci prilazio s vinčesterkom u ruci.

— Odlazi, Brennan.

— Došao sam radi važne stvari.

— Odlazi! Ne poteži kolt! Momci te imaju na nišanu.

Nisam se obazirao na prijetnju već sam krenuo prema kući. Fox je ustuknuo, zatim podigao pušku.

— Fox! — prepoznao sam joj glas. — Pusti gospodina unutra.

Kauboj polako spusti cijev. Na čašak sam povukao uzde i pogledao ga.

— Drago mi je što te je zaustavila. Bilo bi te šteta, Fox. Dobar si čovjek.

Zacijelo mi je povjerovao. Pogledao me je zbunjeno, naglo se okrenuo i pošao prema spavaonici.

U Moirininim očima nije bilo ni trunke dobrodošlice. Lice joj je bilo hladno, sabrano.

— Što hoćeš?

— Zar me tako očekuješ?

Nije ni trepnula okom.

— Zar si očekivao nešto više?

— Nisam, Moira.

Izraz oko usana joj se ublaži. Promatrala me je čekajući da nastavim.

— Kako je Canavalu?

— Leži.

— Je li pri svijesti?

— Da... ali, ničiji mu posjet nije potreban.

Uto se s prozora oglasi Canaval.

— Brennan, jesi li to ti?? Uđi, čovječe.

Moira je oklijevala i ja sam na trenutak pomislio da me neće pustiti da uđem. Onda zakorači u stranu.

Ušla je za mnom, a za njom i Chapin.

Pogled na ranjenika me zaprepasti. S upala i blijeda lica gledale se me velike, mutne oči. Canaval mi snažno stisne šaku.

— Čuvaj se onoga malog demona, Matt. Strašno je brz. Pogodio me prvim metkom... prije nego što sam izvikao kolt... Ima proklete živce, a ruke su mu poput napetih opruga.

Ruku mi stavi na šaku.

— Htio sam ti reći da sam nedaleko odavde naišao na tragove čovjeka koji je nosio težak teret. Tragove krupna čovjeka... s malim stopalima...

Obojica smo pomislili na isto. Čuđenje se ogledalo i u Moirininim očima. Morgan je imao malo stopalo. Uto se Chapin iskašlje.

— Brennan, odavde sam se spremao k tebi. Nosim ti poruku. Jučer sam je preuzeo u Silver Reefu.

Bio je to brzojav, još neotvoren. Rasklopio sam ga i pročitao:

ZA BRATA NISAM ČUO MJESECI-
MA STOP MORGAN PARK ODGO-
VARA OPISU PARKA CANTWELLA
KOJEG TRAŽE ZBOG UBOJSTVA I
PRONEVJERE VOJNIČKOG NOVCA
STOP DOLAZIM

LEO D'ARCY

Telegram sam predao Chapinu bez dodatnih obrazloženja. On ga glasno pročitao. Moira, blijeda u licu, saslušala ga bez riječi.

— Sjećam se toga slučaja — progovorih. — Cantwell je bio konjički kapetan. Pronevjerio je dvadeset tisuća dolara, a kad je pronevjera otkrivena, ubio je svoga zapovjednika i pobjegao. Uhapsili su ga, ali je pobjegao iz zatvora ubivši pri tom još dva čovjeka. Prije pet ili šest godina zameo mu se u Meksiku svaki trag.

— Da ipak nije posrijedi zabuna?

— Sumnjam.

Chapin pogleda telegram.

— Smijem li to odnijeti šerifu Tharpu?

Klimnuo sam i ponovo se okrenuo Canavalu. On me pogleda zabrinuto i upita:

— Što to zapravo hoće Park i Boaker?

— Park hoće novac, tako mi je bar na samrti rekao Lyell. Brzo se hoće domoći novca. Ali kako... u tom je problem...

Moira je uporno izbjegavala moj pogled. Očito joj više nije bilo do mene, bez obzira je li još vjeruje da sam joj ubio oca.

U sobi se čulo samo ranjenikovo teško disanje. Napolju je bilo vruće i mirno. Iz grmlja se oglasio cvrčak. Razočaran sam se okrenuo prema vratima. Canaval me zaustavi:

— Kamo ćeš?

Htjedoh mu reći da se vraćam na ranč. Tu više nisam imao što tražiti, a ondje me čekao posao. Odjednom sam se predomislio. Nešto sam morao uraditi prije ičeg drugog, nešto što nikako nisam smio propustiti.

— Potražiti ću Morgana.

Moira mi se naglo okrene. Htjela je nešto zaustiti ali se u posljednji čas predomisli.

— Nemoj! Bio sam prisutan kad je golim pesnicama ubio čovjeka — pokušala me Key Chapin odvratiti od nauka.

— Mene neće ubiti.

— Što sve to znači? — Moira će podrugljivo. — Spopala te djetinjasta, jefitina želja da se osvetiš. Ili se samo hvališ? Nemaš prava odlaziti u grad i izazivati neprilike. Nemaš se prava tući s Morganom samo zato što te jednom izmlatio.

— Ti ga štitiš? — dobacio sam joj ljutito.

Je li ga doista šttila? Možda ga je ljubila? Možda mi je to promaklo! Što sam o tome više mislio, u meni je rastao bijes.

— Ne štitim ga! Koliko se još sjećam vaše prve borbe, tebi je potrebna zaštita.

Nije mogla reći ništa bolje da u meni učvrsti donesenu odluku.

Oči su joj bile raskolačene a lice blijedo. Zapiljili smo se nekoliko sekundi jedno u drugo. Zatim sam se naglo okrenuo i, zalupivši za sobom vratima, izašao.

Meni je potrebna zaštita, meni! Htio sam se raspući od bijesa dok sam sivca tjerao u galop. Na nekom je valjalo iskaliti bijes, bilo kako ... koitom ili šakama ...

Možda mi se posrećilo što sam u takvu raspoloženju iza oštra zavoja doslovce naletio na Sladeovu družinu.

Nisu me ranije čuli jer mi je vjetar puhao u lice. Jurnuo sam među prvu dvojicu zamalo ih izbacivši iz sedla. Zatim je sivac gurnuo Sladeova konja, a ja sam zamahnuo puškom oko sebe. Jahača zdesna tako sam dohvatio po glavi da se srušio kao ošinut gromom. Okrenuo sam se baš na vrijeme da drugom jahaču metkom izbjegnem kolt iz ruke. Slade je jedva obuzdavao pomahnitala konja koji naposljetku udari u bjesomućan trk.

Sve se to dogodilo u dvije-tri sekunde. Bio sam u prednosti jer sam se među njih sručio poput groma, odlučan da pomlatim sve oko sebe.

Cetvrti me čovjek pokušavao skinuti s puškom ali se bojao da u klupku konja i jahača ne pogodi kojega od svojih. Istodobno smo opalili, ali smo obojica promašili.

Sivac je već svojski grabio prema gradu. Putem sam nabio pušku, zadovoljan što sam sebi dao oduška. Ujahao sam u glavnu ulicu i, pobrinuvši se za konja, odmah otišao u restoran.

Mami O'Hara bio je dovoljan jedan pogled da se uvjeri kako tražim gužvu.

— Park je u gradu — upozori me. — Preko u salunu.

To sam htio saznati. Okrenuo sam se, izašao i prešao ulicu. Borba sa Sladeom i njegovim momcima očito me razgoropadila. Izgarao sam od želje da izmlatim čovjeka koji me je udario bez prethodne opomene. Zarekao sam se da se neću smiriti dok mu ne uzvratim.

Zatekao sam ga kako sjedi s Bookedom. Maclaren je bio mrtav, Canaval teško ranjen, i oni se više nisu ustručavali da se zajedno pojavljuju u javnosti.

Odmah sam počeo:

— Booker! — povikao sam. — Ti si doduše sitni fiškalčić, ali se ipak čudim da se upuštaš u poslove s lopovom i ubojicom!

Zinuli su od iznenađenja. Prije nego što se koji od njih pokrenuo, prevalio sam im stol, a Parka šeširom ošinuo po licu.

Zarežao je bijesno i skočio sa stolice, a ja sam ga tako ljevicom zviznuo po zubima da mu na usta poteče krv.

Zateturao je žmirkajući očima, a zatim nasrne. Sumnjam da je i u snu pomišljao kako bi ga netko mogao istući. Zamahnuo je golemom ručeti-
nom i ja sam začuo kako su mi u glavi zabrujala zvona. Drugi sam udarac, na svu sreću, na vrijeme zaustavio laktom. Zatim sam mu u okretu zgrabio desnu ruku i bacio ga preko ramena na šank.

Dok se podizao dohvatio sam ga ljevicom po licu: Udarac je zazvonio poput pljuske, a iz ogrebotine na licu poteče krv.

Potom me on dohvati objema rukama. U trenutku kad sam zakoraćio da mu vratim milo za drago, u ustima osjetih neobičan okus.

Sagnuh se da izbjegnem udarac, a onda mu šaku zabih u trbuh. Odmah sam se pokušao povući, ali je bio brži nego što sam u prvi mah ocijenio. Još sam ga jedanput tresnuo po vilici, zatim smo se našli u zagrljaju. Izvukao sam se udarivši ga odozdo glavom u bradu. Ponovo me šćepao svojim ručtinama i podigao. Zgrabio sam ga za kosu baš kad me žestoko odbacio od sebe. Zauriao je i obojica smo se našli na podu.

Gledaoci su borbu pratili povicima, ali ja ništa nisam čuo. Ustali smo i izmijenili nekoliko udaraca. Odletio sam natraške do šanka, a on me pokušavao praznom bocom tresnuti po glavi. Sagnuh se te mu zabijem šaku u trbuh.

Zateturao je i pao, a kad se pokušao podići, zario sam mu mamuzu u stegno. Zauriao je od boli i jurnuo na mene poput pobješnjela bika.

Borba nas je već izmorila i moj je početni zanos prilično splasnuo. To je bila borba na život i smrt, i ja sam znao da mogu pobijediti samo ako u borbu unesem svu vještinu i posljednjatom snage.

Košulja mi je sva bila u dronjcima. Dočekao sam ga ljevicom. Bio je viši i jači od mene, ali ja sam bio brži.

Obilazio sam ga i poskakivao izbjegavajući udarce. Zatim sam ga udario u trbuh, pa još jedanput. Zatim još dva puta. Zarežao je hvatajući dah a onda mu naposljetku popuste koljena. Obasuo sam ga serijom udaraca posvuda po tijelu.

Pokuša me zgrabiti, ali ga udarac u bradu odbaci unatrag. Zatim zaglavljena kroz vrata na trijem, tamo se sklonio i ostane ležati.

Okrenuo sam se, dohvatio čašu koju mi je netko ponudio i iskapio je nadušak. Srce mi je udaralo kao pomahnitalo a lice mi se sjalo od znoja pomiješana s krvlju. Klonuo sam na šank sav zadihan.

— Pazi!

Okrenuo sam se i ugledao ga raskoračena. Pogodio me u bradu i meni se učinilo da me tresnuo sjekirom. Zateurao sam i dok mi se u glavi još vrtjelo, pogled mi se zaustavi na njegovim nogama. Kako je takav div mogao imati tako mala stopala!

Oborio me drugim udarcem, zatim me nogom tresnuo po licu. Otkotrljao sam se izbjegavši naredni udarac.

Je li to bila njegova runda?

Odjednom sam osjetio kako me netko polijeva vodom. Podigao sam pogled i ugledao Moiru.

Bio sam previše omamljen a da bih se upitao: što ona tu traži?

— Eno ga! — poviče netko.

Park mi se cerekao kroz rasječene usne.

Ustao sam na jedvite jade i nova je runđa započela. Nije mi bilo jasno kako smo se još držali na nogama, poslije tolikih udaraca. Ali ja sam se zarekao da ću ga izmlatiti ili ubiti golim šakama!

Ponovo su počeli pljuštati udarci. Izmakao sam se u stranu i dočekao ga desnim bočnim udarcem. Zateurao je, a ja sam ga dohvatio i s druge strane.

— Prestanite, budale, ili ćete obojica završiti u zatvoru!

Na vratima je stajao šerif Tharp uperivši u nas kolt. U pogledu sam mu pročitao da ne blefira.

U salunu je bilo dvadesetak ljudi. Među njima Key Chapin i... Bodie Miller.

Park natraške pođe prema vratima. Nalikovao je pijancu koji će se svakog časa srušiti ...

Trebao mi je gotovo cijeli sat da lice operem u vrućoj vodi.

Zatim sam otišao u konjušnicu, skiniuo s konja pokrivač i pušku, popeo se na sjenik i ondje se izvalio.

Netko je prolazio ulicom i nešto govorio. Poda mnomo su konji udarali kopitima. Tada sam zaspao ...

XIX

Kad sam se probudio, sunce je sjalo kroz pukotine na krovu. Neko sam vrijeme promatrao ples mušica na sunčanoj zruci, zatim sam se okrenuo na drugu stranu.

Bolilo me svuda po tijelu. Kad sam sjeo, lice sam oprezno opipao prstima. Bilo je natečeno. Tada sam začuo kako netko namješta ljestve i njima se penje.

Ugledao sam mu glavu. Oči su mu bile ispunjene mržnjom i ja sam znao da je Morgan Park došao da me ubije.

Mogao sam jednostavno gurnuti ljestve, ali tu prednost nisam iskoristio. Morao sam ga pobijediti u ravno-pravnoj borbi.

Znao sam da neće biti lako. Bio je natprosječno snažan i izdržljiv, a i začuđujuće brz za svoju težinu.

Kad se uspeo na sjenik, ja sam već bio na nogama. Neko vrijeme smo se mjerili. Usta su mi bila suha. Prilazio mi je polako; nije mu se žurilo. Došao je s jednim jedinim ciljem; da me ubije.

Prvim ga udarcem nisam zadržao. Zatim me dohvati po licu i baci u sijeno. Dok me je obasipao udarcima, oči su mu blještale pakosnim sjajem.

Namjerno sam se spustio u sijeno, pa mu se svom težinom bacio u noge. Zateurao je pokušavajući ih osloboditi. Zatim se svali na pod sjenika. Iskoristio sam priliku i sišao ljestvama.

— Ponovo se tuku! — poviče netko napolju.

I on je već silazio. Borbu je trebalo okončati, jednom zauvijek. Izbjegao sam prvi udarac i tresnuo ga po zubima. Krv mu poteče na usta, i to ga je sad više smetalo nego u početku. Za-

dao sam mu još nekoliko udaraca koji su ga posve omamili. Uzalud je rukama mlatarao oko sebe. Oborio sam ga i pričekao da ustane.

Iza nas se okupila gomila znatiželjnika. Bili su tihi i uplašeni onim što bi se moglo dogoditi.

Park je ustao i nasrnuo spuštene glave. Skočio sam u stranu podmetnuvši mu nogu. Kad se ponovo pridigao, snažno sam ga tresnuo po bradi. Srušio se na lice i više se nije pomakao. Znao sam da je borba završena.

Neizrecivo iscrpljen i sit svega kupio sam šešir i pušku gurnuo u navlaku na sedlu. Nitko nije prozborio ni riječi. Svi su mi se redom zapiljili u izudarano lice i poderano odijelo.

Na vratima me zaustavi šerif Will Tharp.

— Zar vam nisam rekao da se prestanete tući, Brennan?

— A što sam mogao uraditi? Da mu dopustim da mi otkine glavu? Došao je za mnom u konjušnicu.

Šerif odmahne glavom.

— Bit će najbolje da se dobro odmorite. Zatim se na neko vrijeme sklonite iz grada.

Već sam krenuo, a on me ponovo zaustavi.

— Uhapsit ću Parka. Stigla je službeno potvrda vaše poruke.

Tog sam trenutka zaželio samo hladne vode, mnogo litara vode...

Putem do restorana zaokupljala me samo jedna misao: je li mi Moira doista izlila kabao vode na glavu, ili mi se samo pričinilo?

Isprao sam lice i kako-tako uredio odjeću. Zatim sam otišao u restoran i ondje zatekao Chapina.

— Booker je još u gradu. Zašto je došao? — reče mi novinar.

Pitanje me isprva nije zanimalo, ali dok sam srkao kavu, počeo sam o njemu razmišljati. Tu u Hattanu našao sam dom, i sve s tim u vezi moralo me je zanimati. I Moira.

— Je li ono doista bila Moira?

— Bila je.

Ipak sam joj nešto značio! Ponovo sam natio šalicu.

— Pođi dru Johnu Westu da ti se pobrine za lice — predloži Key Chapin.

Na svježem zraku osjetio sam se bolje. Hrana i jaka kava vratili su mi snagu. Sve mi je prijalo: i planinski zrak i toplina sunčanih zraka.

Koračajući nogostupom pitao sam se zašto sam izabrao baš taj grad da se u njemu skrasim, da podignem ranč? Cilj sam djelomično postigao, nedostajala je samo Moira.

Liječnik je stanovao u bijeloj kućici okruženoj cvijećem. Iza ograde, jedine obojene u gradu, rasla su tri vitka jablana.

Na vratima se pojavi ozbiljan sjedokosi starac. Ugledavši me, razvuče usne u osmijeh.

— Vi ste zacijelo Brennan. Upravo sam bio kod onog drugog.

— Kako mu je?

— Ima tri slomljena rebra i vilicu. Još od noćas.

Pregledao me je, isprao i zavio rane, obrativši posebnu pažnju licu. Ustao sam i začopčao opasač. Prsti su mi bili ukočeni. Nekoliko sam puta stisnuo i otvorio šaku.

Što ako naidem na Pindera, ili mi se na putu ispriječi Bodie Miller?

Dohativši sombrero nečeg se sjetih.

— Je li Tharp usporedio Parkove čizme s tragovima koje je našao Canaval? Kladam se da se slažu.

— Mislite li da je on ubio Maclarena?

— Svakako.

Na pragu sam pokušao namjestiti šešir na omotanu glavu. U vrtu su skljojcnule škare kojima je netko obrezivao ruže. Okrenuo sam se i zagledao u oči Moire Maclaren.

Kosa joj je bila smotana u klupko, što joj je izvanredno pristajalo.

— Kako je Canavalu?

— Bolje. Rančem upravlja Fox.

— Fox je dobar momak.

U neprilici sam premještao šešir iz ruke u ruku.

— Hoćeš li ostati na »Two-Baru«? — prva je prekinula tišinu.

— Kuća je dovršena. — Pogledao sam je u oči. — Gotova je... ali prazna.

Naglo je odrezala ružu na prekratkoj peteljci.

— Zar ne živiš u njoj?

— Živim... ali bez tebe.

Ponovo sam se zapiljio u čizme. Bile su izgrebene i bez ikakve boje.

— Zašto to govoriš? Mi nismo jedno za drugo. Ti si ubojica. Promatrala sam te kako se boriš. Ti u tome uživaš!

Imala je pravo.

— Zašto ne? Ja sam muškarac... a muškarci to rade otkad je svijeta i vijeka.

— To ne valja ... niti će ikad valjati.

Šešir sam najzad namjestio na glavu.

— Možda ... ali dokle god bude ljudi poput Parka, Pindera i Millera, netko će im se morati suprotstavljati.

Brzo je podigla pogled.

— Zašto baš ti? Matt, prestani se boriti. Molim te.

Zakoračio sam unatrag premda sam vruće želio da joj priđem i privinem je na grudi.

— To ti nije potrebno! — ljutito je sijevnula očima. — To nema smisla, Matt. Zašto to radiš?

— Zato što sam muškarac. Ja ne živim u ženskom svijetu, već među muškarcima. Oni me ocjenjuju kakav sam. Ako ustuknem pred Millerom, u Hattanu mi nema opstanka. A Miller će ubijati dalje ...

— Zašto ne odeš? Možeš poći u Kaliforniju i tamo se prihvatiti posla. Matt, možeš ...

— Ne, ostajem ovdje.

Rastali smo se u svađi. Jašući na ranč, razmišljao sam o Milleru. Pred očima mi se pojavi njegovo ispljeno, žućkasto lice. Znao sam da ćemo se sastati kad-tad. A ruke su mi bile izudarane, prsti ukočeni ...

Morat ću pripaziti više nego ikad prije. Trenutak nepažnje mogao bi me stajati života.

Kako da živim a da ga ne ubijem?

Ali kad sam ujahao u ranč, misli mi ponovo zaokupi tamnokosa djevojka okružena ružama.

XX

Jonathan Benaras zapilji mi se u lice, sustežući se od nepotrebnih pitanja.

— Malo smo se pograbili. On je izvuкао kraći kraj.

Benaras iskrivi usne.

— Ako je prošao gore od tebe, zacijeloga je ugodno pogledati.

Ukratko sam im ispričao što se dogodilo. Priča im se očito svidjela.

— Tata će se obradovati kad to čuje. Morgana nije mogao smisliti.

— Zao mi je što nisam bio prisutan — reče Mulvaney. — To je morala biti vraška borba.

Za večerom nitko nije progovorio ni riječi. Kad smo povečerali, Jonathan izide s puškom u ruci, a ja s verande prijeđem pogledom po dolini.

Zašto su se Park i Booker sastali? Je li posrijedi srebrna ruda?

Gdje bi je moglo biti? Možda ondje gdje moj ranč graniči s Molrinim? Odlučio sam već sutradan pretražiti kanjone ...

Krenuli smo u zoru: Irac i ja. Momak je bio oštrouman, a znao je o kopanju rude više od mene.

Podne nas je zateklo na visoravni iznad Tamna kanjona. U daljini je treperio zagrijani zrak. Ovlaženim rupcem rashladio sam lice i vrat. Dosad smo bili naišli samo na tragove jelena i vuka.

Odjednom sam ugledao konjske tragove. Mahnuo sam Mulvaneyu koji je na svojoj mulj pretraživao tlo dvjestametara zdesna.

— Stari su nekoliko sati — reče Irac.

— Možda je netko iz Sladeove družine? — rekao sam a da sam u to nisam povjerovao.

Poslije smo po odvaljenom a još vlažnom kamenu ustanovili da tragovi nisu stariji od sata.

Jahali smo prilično brzo, ali sve opreznije. Stigavši na mjesto na kojem se kanjon račvao, naišli smo na nedavno napušteni logor.

Sjahal i smo i odmah utvrdili da to nije bio Slade ili netko iz njegove družine, ljudi navikli na život u divljini. Čovjek ispred nas zapalio je vatru od drva koje se jako dimilo.

Oko izvora je bilo tragova čovjeka malih stopala. Polraj vatre smo našli i nedopušenu cigaru.

Kauboji rijetko puše cigare, a Sladeovi ljudi znaju kakvo je drvo dobro za logorsku vatru.

Htjeli smo krenuti dalje, ali smo zastali u nedoumici. Tragovi su naglo nestali.

Čovjek je došao dovde, napojio konja, nešto pojeo... i iščezao!

Strmim liticama nije se mogao popeći.

— Kao da smo slijedili duha — promrmlja Mulvaney. Pažljivo smo pregledali kanjon, i jedan drugi odvojak. Pozornost su mi privukli tragovi čopora divljih konja. Po njima sam zaključio da je krdo odjednom udarilo u bjesomućan trk.

Što ih je uplašilo? Medvjed? U tim krajevima bili su prava rijetkost. Vuk ih zacijelo nije uplašio, a ni planinski lav.

Znači... čovjek.

Tada sam spazio nešto što mi ponovo privuče pozornost: na grmu manzanite bilo je malo ovčje vune.

Sjahao sam i skinuo je s grma. To nije bila vuna divlje ovce, već dobre pasmine, vjerojatno merimo. A takva nije mogla zalutati tako duboko među kanjone.

Imali smo rješenje: čovjek kojega smo slijedili omotao je vunom kopita svoga konja da prikrije tragove.

— Nije loše smislilo — naceri se Irac. — Ali sad nam ne može pobjeći.

Put nas je dalje vodio prema sjeveru, sve do visoravni na kojoj osim kadulje i osamljenih kamenih litica nije bilo ničega. Vrhunci Modrih planina visoko su se pružali uvis, ali mi oko njih nije bilo oblaka. Između nas i planina prostiralo se prazno bespuće, pravi Danteov pakao.

— Tko će ga tu pronaći! — zdvojno procijedi Irac. — Ni cijela vojska.

— Moramo ga pronaći.

Zaškrljalo sam prema obzorju koje se gubilo u maglici. Polako smo krenuli dalje. Čuo se samo topot kopita, a jedina promjena za natečene oči bile su sjene kanjona u dalekim brdima.

Čovjek je bio negdje ispred nas, u labirintu tih kanjona. Na tragove mu, istina, nismo nailazili, ali su nas neke pojedinosti upućivale da smo na pravom putu.

Sjahali smo i povelj konja i mulu za sobom. Vrućina je postala nepodnošljiva. Pogledao sam Mulvaneya:

lice mu se sjajilo od znoja. Počeo je savijati cigaretu.

— Pravi pakao!

♣ Zatim je potresao čuturu da provjeri koliko mu je ostalo vode. Bućkanje vode izazove mi žeđ, i ja duboko povukoh iz svoje čuture.

Zatim sam pogledom pažljivo prešao slijeva nadesno.

— Ničega!

Nastavili smo put, nakon nekog vremena ugledali komadić vune, zatim ovlaženi pijesak.

— Više nije daleko!

Mulvaney je imao pravo. Približavali smo se... ali kome?

Obrisao sam ožnojeno lice psujući u sebi sve u šesnaest.

— Voda nam je na izmaku.

— Vjerojatno i njemu.

— Zacijelo ne jaše nasumce. Zna kuda ide.

Razgovor je utihnuo. Jahali smo satima njišući se ritmički u sedlima. Po suncu smo zaključili da je kasno poslijepodne. Bio sam vraški žedan, ali se nisam usudio dotaći čuturu. Vrućina i jednolično klimanje na konju uljuljali su me u polusan.

Onda je prasnuo hitac.

To me naglo vrati u stvarnost. Nismo čuli metak, već samo odjek hica. Zatim još jedan.

— Ne gađa u nas.

— Sklonimo se... brzo!

Netko je pucao u kanjonu kojemu smo se približavali. Brzo smo se s brysana prostora uskom stazom spustili nizbrdo, ali smo nevidljivom strijelcu i ovdje bili jasna meta, poput papirića pribodenih za zid.

XXI

Stigavši na dno, naglo smo se postavili podigavši oblak prašine, zatim smo konje potjerali u zaklon, u gust šumarak udaljen pedesetak metara.

U kanjonu je bilo tiho. Negdje pred nama otkotrija se kamen. Osjetih kako mi se iza uha slijeva znoj. Ožnojene dlanove obrisao sam o hlače.

Oprezno sam iz navlake izvukao vinčesterku, pazeći da mi ne zaškripi sedlo. Mahnuo sam Ircu da ostane u šumarku i počeo se probijati kroz grmlje.

Stigavši do ruba, oprezno sam izvirió. Preda mnom je na suncu blistao pijesak, tridesetak metara u jednom i dvadesetak u drugom smjeru.

Negdje je kapala voda. Jezikom sam ovlažio suhe usne i odlučio se, kud puklo da puklo. Potrčao sam prema zasjenjenoj pukotini u stijeni. Nakon desetak koraka stigao sam do oštra zavoja i izvirió.

Šezdesetak metara od mene stajao je osedlani konj spuštene glave. Pogledom sam tražio dalje i ugledao čizmu. Virila je iza velikog kamena.

Promatrao sam je desetak sekundi. Ništa se nije pokrenulo, niti se išta čulo. Oprezno sam krenuo naprijed, spreman da pripucam na najmanji sumnjivi pokret.

Tada sam ugledao čovjeka na zemlji. Očito je bio mrtav. Glava mu je sva bila okrvavljena, a iznad oka jasno se vidjela rupa od metka. Zacijelo nije znao tko ga je ubio, a to mi je bila dovoljna opomena. Nije se valjalo šaliti s tako dobrim strijelcem.

Nešto mi je na mrtvacu bilo poznato. Primakao sam mu se i prepoznao ga po oteklini na glavi. Pripadao je Sladeovoj družini.

Ubojica je vjerojatno pucao iz zasjede, s vrha kanjona. To sam zaključio po mjestima na koja je metak ušao u lubanju i iz nje izišao. Pogledao sam naviše, tražeći na vrhu kanjona mjesto najprikladnije za zasjedu.

Dozvaó sam Mulvaneya. Zagledao se u mrvaca.

— To je netko drugi.

— Sladeov čovjek.

Pažnju mi objednom privuče jasan otisak čizme.

— Mulvaney, evo traga čovjeka koji je ubio Maclarena!

— Ali Park je u zatvoru!

Irac se zagleda u trag. Znao je da sam svojedobno pregledao trag na koji je bio naišao Canaval.

— Bio je...

Moj sivac podignu glavu. Dlanom mu odmah prekrih nozdrve da ne zar-

že i pogledah u smjeru kojim je on gledao.

Ni stotinjak metara od nas, privezan kočicom usred busenja oštre pustinske trave, stajao je sivosmedí konj. Okrenuh se Ircu.

— Možda je čovjek kojeg slijedimo mislio da se oslobodio potjere i sad je uvjeren da mu više ne prijeti opasnost.

Konje smo sklonili u procjep među stijenama i zatim se uspjeli na visoravan. Odande je pukao pogled na sve strane. Pod južnim rubom kamenitog zida ugledao sam nekakve ruševine, a iza nje splet dubokih kanjona.

Odjednom sam ugledao čovjeka kako izlazi iz nekakve pukotine u stijenu noseći na leđima punu vreću. Zatim je spusti na zemlju, skine kaput i pijukom stane nešto raditi oko otvora kroz koji je bio izišao. Počne se rušiti kamenje, a kad se prašina slegla, otvor u stijenu bio je zatrpan.

Čovjek se pažljivo ogleda, alat sakrije iza kamenja, pokupi pušku i vreću, te krene prema nama. Bio je obučen u prašnjave crne hlače, a na glavi imao maleni šešir. Lice mu nisam vidio, niti sam ga po íčem mogao prepoznati.

Izgubio nam se s vidika, i desetak minuta nije se čuo nikakav zvuk.

Počeli smo silaziti u kanjon, uvjereni da nas odozgo, s vrha nitko ne može vidjeti. Upravo smo skretali prema udubini u kojoj smo ostavili konje kad se kanjonom prolomi prasak. Jedan... pa drugi hitac...

Najprije smo se pogledali; naslutivši ono najgore, potrčali smo prema konjima.

Mulvaney ih je ugledao prvi. Nikad ga dotad nisam čuo da psuje.

Moj konj i Irčeva mula ležali su ispruženi u lokvi krvi. Čuture su nam bile ispražnjene i izudarane kamenjem. A do najbližeg ranča bilo je dvadesetak kilometara kroz najsiroviji kraj na kugli zemaljskoj.

— Vodu ćemo naći, ali u čemu da je ponesemo? Je li momak znao da smo mu baš mi na tragu? — upita, Mulvaney.

— Ako je odavde, zacijelo mi je prepoznao sivca. Riječi su mi bile pune gorčine. To mi je bio dosad najbolji konj.

Biblioteka kriminalističkih romana

**Izlazi svakih 14 dana
(u ponedjeljak)
Cijena 7 dinara**

O protivniku sam saznao nešto više: bio je nemilosrdan. Konje nije otjerao, već ih je postrijeljao. Bio je oprezan, ali i smion. Silaskom do konja izložio se opasnosti.

— Da pogledamo mjesto koje je zatrpao kamenjem — predložio sam.

Već se gotovo smračilo kad smo raskrčili kamenje i saznali tajnu: Mulvaney je udario pijukom u stijenu i oči su mu zasjale od uzbuđenja.

— Srebro! Veća žila od one u Silver Reefu!

U ruci mu je blistao grumen rude. Znači, zbog toga je bio ubijen Rud Maclaren i toliko drugi.

— Stavi ga u džep i krenimo. Pred nama je dugačak put.

— Odmah!

— Još noćas... dok je hladno.

Dok smo koračali mračnim kanjonom, sjene su postajale sve dulje. Razgovarali smo vrlo malo. Preko kanjona u kojem je bila ruševina, pa preko planinskog sedla, put nas je doveo do izvora.

Ondje smo se odmorili i napili vode. Kuda dalje, zaokupilo me.

Logor u kojemu sam svojedobno vidio Sladeove momke, nije bio daleko. Prema onome što sam prisluškivanjem saznao, za logor osim njih zna samo Morgan Park. Vjerojatno su još tamo, zajedno s konjima.

Hodali smo oko pet sati, uglavnom dnom kanjona. Još je trebalo prijeći visoravan Tamnog kanjona. Ali ne... logor je bio baš u kanjonu kojim smo prozili.

Čuli smo kako netko pjeva još prije nego što smo ugledali vatru. Židovi visoka kanjona pojačavali su zvukove.

Sjedili su oko vatre, njih trojica. Jedan je pjevušio čisteći pušku.

Spazili su nas tek kad smo se približili vatri. U ruci sam držao vinčestersku, a Mulvaney svoj »top«.

Slade nije bio budala. Sjedio je mirno, držeći ruke daleko od koltova.

— Tko je tamo?

Lica su nam bila zaklonjena šesirima, a djelomično nas je zaklanjalo i grmlje.

— Ja sam Matt Brennan i nisam došao da se obračunavamo. Potrebna su nam dva dobra konja. Ili nam ih posudite ili ćemo ih sami uzeti.

— Naše konje — nastavio sam nakon kratke stanke — ustrijelio je isti čovjek koji vam je ubio čovjeka.

— Lotta!

Slade me je gledao u oči razmišljajući o neugodnoj vijesti. Činilo se da ni njima nije do gužve. Kako bilo da bilo, moja ih je vinčesterska natjerala da budu mirni kao bubice...

— Lotta je ustrijelio čovjek kojeg smo slijedili; pogodio ga je među oči. — Šešir sam malo gurnuo na potiljaka — Zatim je pobio naše konje.

— Proklet bio svatko tko ubija konje! — promrsi Slade. — Tko je to bio?

— Tragovi su mu slični Parkovim. Ali ovaj je u zatvoru.

— Nije više. Pobjegao je prošle noći. S prozora je istrkao željeznu šipku, ukrao konja i izgubio se.

Ipak, ono nije mogao biti Park. Nije bio ni približno tako krupan. Svejedno Parkovim bijegom situacija se izmijenila.

— Što ćemo s konjima?

— Uzmite ih, mi se ionako čistimo odavde.

— Imate li rezervnih?

— I tučet. U našem poslu nikad nije dovoljno svježih konja. — Slade se naceri i nalakti na kamen. — Zaboravimo što je bilo, Brennan.

— U redu, samo pazi što radiš.

— Naravno. Što bih drugo pred tim vašim cijevima? Kakav samo top ima tvoj ortak! U cijev bih mu mogao gurnuti šešir.

Mulvaney je otišao po konje i uskoro ih doveo. Već su bili osedlani.

Ugledavši sedla Slade iskrivi usne, ali ne reče ni riječi.

— Znaš li još kakvih novosti?

Revolveraš se osmjehne, a u pogledu mu bljesne nešto pakosno.

— Znam. Miller se razmeće gradom. Svima priča da si mu ti sljedeći zaloga.

— Bodie je poznati žderonja. Neka pripazi da ne pokvari želudac.

Uzjahali smo.

— Konje ćemo ostaviti u konjušnici u Hattanu.

— Znam bolje mjesto — reče Slade. — Ostavite ih u boralu iza Amstrongova ranča.

Konji su bili svježiji i mi smo ih odmah potjerali u kas. Bilo nam je dra-

go što smo ponovo u sedlima, ali pred nama je još bio dugačak put.

Jahali smo ne razgovarajući. Zvijezde su već počele blijedjeti, a nebo na istoku obojilo se najprije sivo, a onda blijedožuto. Vrhovi planina postali su ružičasti, a uskoro je iznad krovova Hattan Pointa izišlo sunce.

XXII

Ujahali smo u gradić koji kao da je u tišini nešto iščekivao. Nama je bio potreban odmor, a sjenik je bio pun sijena.

Poslije dva sata kao da me nešto bocnulo i prenulo iza sna. — Ostavio sam Mulvaneya da se mirno ispava, lice poprskao vodom i krenuo u restoran Mame O'Hara. S vrata sam najprije ugledao Moiru, zatim Keya Chapina.

— Zao mi je — reče Chapin. — Upravo smo saznali novost.

Po začuđenom izrazu moga lica vjerojatno je zaključio da ja još ništa ne znam.

— Izgubio si »Two-Bar«.

— O čemu to govoriš?

— Jake Booker je podnio zahtjev na tvoj ranč. Navodno je otkupio sva prava od nećaka staroga Balla. Ali to nije sve. Podnio je zahtjev i na »Boxed M«.

— S kojim pravom?

— On tvrdi da ranč nikad nije pripadao Maclarenu, već njegovu šurjaku koji je mrtav. Booker je pronašao rođaka toga šurjaka i od njega kupio imanje.

— To je najobičnija pljačka!

— Ako sve preda sudu — Chapin zamišljeno zavrti glavom — neće ti biti lako.

Booker je bio vješt odvjetnik, i zahtjev na moj ranč mogao bi, bez obzira na iskaze mojih svjedoka, imati čvrstu osnovu.

Chapin mi je objasnio da je Booker svoje pravo na Molrin ranč temeljio na tome što je prije nekoliko godina Maclaren, teško ranjen, svoj ranč pi-

smeno prenio na svog šurjaka, a poslije tu odluku nikad nije poništio.

Moira je bila blijeda, a za to je imala razloga. Uspije li Booker u naumu. Moira više neće biti bogata vlasnica ranča, nego će drugdje morati potražiti posao. Bilo mi je poznato da je Maclaren mnogo uložio u zemlju i da je imao malo gotovine.

— Što više — nastavio je Chapin — Booker je sudskim rješenjem postigao da vam se u banci zamrzne sav uloženi novac i zabrani prodaja stoke dok se slučaj ne riješi.

Sjeo sam i zamislio se. Booker ne bi trošio novac na zahtjeve da mu uspjeh nije bio siguran.

Čovjek je vrlo lukav, stotinjak milja uokolo nije mu premca. Sve je započelo sukobom među stočarima, a sad se završava vještom krađom nadriodvjetnika. A ni ja ni Moira nismo imali novaca da se s njim uhvatimo ukoštac.

Dok sam srkao kavu koju mi je donijela Mama O'Hara, Chapin mi ispriča da je šerif u pratnji pukovnika D'Arcyja otišao potražiti Parka na njegovom ranču.

— Trebalo je da pođu u Tamni kanjon — rekao sam.

— Zašto?

— Ondje ćete ga naći.

Doručujući, sređivao sam misli. Park je slobodan i zacijelo izgara od želje da me ubije. Bodie Miller je vjerojatno u gradu. Nešto je valjalo uraditi, i to odmah, jedino što ja Bookeru nisam bio dorastao u njegovu poslu.

Moira je tiho razgovarala s Chapinom.

— Moira — podigao sam pogled. — Bit će najbolje da odmah obavijestiš Canavala o svemu što se dogodilo.

Ona me ni tad ne pogleda.

— Zašto da ga nepotrebno uzbuđujem? Ionako mi ne može pomoći.

— Poslušaj me, molim te. Ili još bolje: neka ga Fox u pratnji kaubojja dovede kolima.

— Ali ja.

— Uradi što sam ti rekao. — Oštrina mojih riječi očito ju je iznenadila. Pogledi su nam se sreli.

— Moira — rekao sam blago — ranč još možeš spasiti. Kad Canaval dođe,

reći mu što se dogodilo. On će pred svjedocima potpisati izjavu.

— O kakvoj to izjavi govoriš?

— Poslušaj me, Moira.

Spustio sam šalicu i počeo savijati cigaretu. Dok sam to radio, pažljivo sam kroz prozor gledao ulicu. Milleru nije bilo ni traga.

Međutim, opazio sam nešto drugo: umornoga sivosmeđeg konja privezanog za ogradu korala.

— Čiji je to konj?

Chapin pogleda kroz prozor.

— Nemam pojma.

— Bookerov. Jutros ga je jahao — reče vlasnica restorana izvirivši kroz prozor.

I Booker ima malo stopalo!

Kad sam se vratio u konjušnicu, Mulvaney je upravo silazio sa sjenika. Saslušao me i požurio da pribavi odmorna konja.

Prolazeći pokraj restorana, na vratima zatekoh Chapina.

— Pošalji po Canavala, imat ćemo zanimljivu predstavu. Neka dođe i Pinder.

— Matt, nešto si nam prešutio?

— Bit će dovoljno da spasim »Boxed M«. A možda pronađem i Maclarenova ubojicu.

Obišao sam sve trgovine i salune, ali Millera nije bilo nigdje.

Vratih se u restoran i Chapinu i Moiri ukratko objasnih svoj plan. Moira bijaše iznenađena, premda je nešto od svega toga i prije znala.

— Možda upali — složi se Chapin. — Pokušajmo.

— A šerif Tharp?

— Bit će uz nas, Matt.

— Onda je sve u redu. Sastanak je sutra ujutro.

— Ma nemojte! — Odmah sam prepoznao glas za leđima, tih i podrugljiv. — I meni će se sastanak svidjeti.

Bio je to Bodie Miller.

Kad sam se okrenuo, on se smijuljio, ali samo usnama. Oči su mu bile hladne. Oči ubojice.

Sunce se ujutro pojavilo na nebu bez ijednog oblaka. Pustinju i grad počela je pritiskati vrućina a i nekakva neuobičajena mirnoća, neka vrsta opreza koja ljude prisiljava da hodaju

na prstima iz straha da i najmanji sum sve ne poremeti.

Izšao sam na praznu ulicu i na trenutak se osjećao kao u napuštenom gradu. Čulo se samo škripanje mojih čizama dok sam koračao nogostupom. I odjednom, kao da je taj zvuk prekinuo čaroliju, iz saluna iziđe pipničar i počne mesti pred vratima.

Prepoznavši me, on mi klimne, brzo završi posao i strugne u salun.

Iz pokrajne uličice oprezno izvirio čovjek s vedrom u ruci. Uvjerivši se da nikoga nema na vidiku, brzo prijeđe na drugu stranu ulice.

Sjeo sam na stolac ispred saluna i zagledao se u daleke plavičaste planine. Što ako već za nekoliko minuta poginem?

Jutro mi se baš nije učinilo najprikladnijim za tako nešto, ali, zar je ikoga vrijeme za to prikladno?

Mulvaney je projahao ulicom i krenuo prema konjušnici. Vratio se pješke već nakon nekoliko minuta, natovaren oružjem kao da sâm kani zapodjenuti pravi rat.

— Momci će stići za sat-dva. Jolly je već u gradu.

Žena na katu susjedne kuće naglo se odmakne od prozora kao da ju je netko odjednom pozvao.

— Ako se Crvenko umiješa — reče Irac rastegavši usta — prepusti ga meni.

— Tvoj je.

Čovjek s vedrom ponovo pretrča cestu prolivavajući vodu.

Šerif se još nije bio vratio. Uzalud sam pogledom tražio Pindera, Millera ili Parka.

Mama O'Hara prekrila je stol bijelim stolnjakom, a i jelo koje je donijela, doimalo se nekako drugačije, svečnije.

— Trebalo bi da se stidite — reče mi strogo. — Djevojka je zbog vas probdijela pola noći.

— Zbog mene?

— Zabrinuta je zbog vašeg susreta s Millerom.

Uto se otvore vrata i na njima se pojavi Moira. Kosu je smotala u klupko na potiljku, a oči na blijedu licu bile su joj neobično krupne.

Iza nje uđu Key Chapin i pukovnik D'Arcy, kojeg sam odmah prepoznao.

1
Ponedjeljak

DOKTOR
LJUBAVNO-LJEČNIČKI
ROMAN
Izlazi svakih 14 dana (u
ponedjeljak)
Cijena 6 dinara

TRAG
BIBLIOTEKA
KRIMINALISTIČKIH
ROMANA
Izlazi svakih 14 dana
(u ponedjeljak)
Cijena 7 dinara

GORDANA
LJUBAVNO-POVJESNI
ROMAN
MARJE-JURIĆ ZAGORKE
Izlazi svakog tjedna (u
ponedjeljak)
Cijena 3 dinara

2
Utorak

ŽVOT
LJUBAVNI ROMAN
Izlazi svakog tjedna (u
utorak)
Cijena 4 dinara

3
Srijeda

SUPER STRIP
ALAN FORD
Izlazi svakih 14 dana (u
srijedu)
Cijena 5 dinara

SUPER STRIP
BIS
BIBLIOTEKA IZABRANIH
STRIPOVA
Izlazi svakih 14 dana (u
srijedu)
Cijena 8 dinara

VRTIREP
STRIPOVI ZA DJECU
Izlazi svakih 14 dana (u
srijedu)
Cijena 5 dinara

4
Četvrtak

5
Petak

LASO
WESTERN ROMAN
Izlazi svakog tjedna (u
petak)
Cijena 4 dinara

6
Subota

TIMOTHY TATCHER
BIBLIOTEKA
HUMORISTIČKO - KRIM
NALISTIČKIH ROMANA
Izlazi jednom mjesečno
(25)
Cijena 10 dinara

Za njima se pojavi Booker sa samoza-dovoljnim izrazom oko očiju.

Još nisu ni sjeli a na vrata nahrupi Jim Pinder.

— Drago mi je što te vidim, Jim. — Moje su ga riječi očito iznenadile. — Čini se da smo se nas dvojica borili za druge.

Zastao je na vratima i redom znati-željno pogledao prisutne. Chapina je poznavao, a o pukovniku je zacijelo već čuo. Ako je poznavao i Bookera, ničim to nije pokazao.

Okrenuo sam se i pogledao Bookera.

— Ovo je pomirbeni sastanak, Boo-ker. Danas u ovom kraju prestaju bor-be.

Promatrao me je polako žmirkajući očima. Koža na licu bila mu je čvrsto zapeša preko jagodica. Moje riječi su ga uznemirile, u to nije bilo sumnje. Njega je od svih prisutnih najviše za-nimalo što će biti dalje.

— Ja ne znam ni za kakvu pomirbu — reče Pinder. — Došao sam jer sam bio uvjeren da hoćeš prodati ranč.

— Nije riječ o prodaji — zavrtio sam glavom. — Ranč je moj i ja ću ga zadr-žati. Okupili smo se da uspostavimo mir i red. I šerif je za to, a Chapin zastupa sve trgovce i druge poslovne ljude. Svi su za mir, a ti, Jim, ako sad odeš, u kupnju ćeš morati u Silver Ruf. Ovaj će ti grad biti zatvoren. Mi zainteresirani od sutra ujutro prekida-mo neprijateljstva.

— Ali ti si mi ubio brata.

— On je mene progonio, a to je ne-što drugo, Jim. Promisli, ova te borba skupo stajala. I tebi je potreban no-vac kao i svima nama. Ako ne potpi-šeš zajednički dogovor, nećeš moći ot-premati stoku.

Jim se namršteno zapiljio u stol. Napokon reče:

— Razmislić ću o svemu, a za to mi je potrebno vrijeme.

— Deset minuta.

Rančer podigne pogled i zagleda mi se u oči. Znao je da brže povlačim kolt. Osim toga, ja sam predlagao da prekinemo neprijateljstvo.

Na usnama mu, se pojavi nešto na-lik na osmijeh.

— S tobom nije lako, Brennan — reče slegavši ramenima. — Pristajem.

— Hvala.

Nakon kraćeg oklijevanja prihvati mi ispruženu ruku i krepko je stisne. Mama O'Hara natoči mu šalicu.

On pogleda šalicu s kavom, zatim mene.

— Morat ću otjerati stoku. Jedini put vodi preko pojilišta na tvom ima-nju.

— Pa što? Zacijelo ti neće trebati više od sedam dana da je otjeraš pre-ko doline — odgovorih.

Uto se otvore vrata i na njima se pojavi Fox, podupirući Canavala. Pre-dradnik je bio blijed i mršav, ali mu je pogled bio bistar i živahan.

— Neka se gospodica Moira potpiše u moje ime — reče Canaval. — Ona je vlasnik ranča. Ja se slažem sa sporazu-mom.

— I ti se potpiši — tvrdoglavio sam. — Ništa se ne smije propustiti.

Bookeru je najzad bilo dosta neizv-jesnosti.

— Sve to nema nikakva smisla, kao što svi dobro znate. Oba ranča pripa-daju meni i vi ih morate napustiti u roku od dvadeset i četiri sata.

Uto i šerif uđe u restoran. Sjedne i šuteći izvađi lulu.

— Varaš se, Booker. Mi ostajemo na rančevima. Nećeš nas otjerati.

— Ti mi se prijetiš! — Odvjetnik se obradovao šerifovoj prisutnosti.

Polako sam u šalicu ulio kavu.

— Na temelju čega polažeš pravo na »Boxed M«? — Na temelju kupoprodaj-nog ugovora — odgovorio je samouvje-reno. — Ranč je bio prenesen na revol-veraša Jaya Collinsa. On je mrtav a naslijedio ga je nećak od kojeg sam imanje kupio.

Pogledao sam Canavala. On mi odgo-vori blijedim osmijehom i klimne.

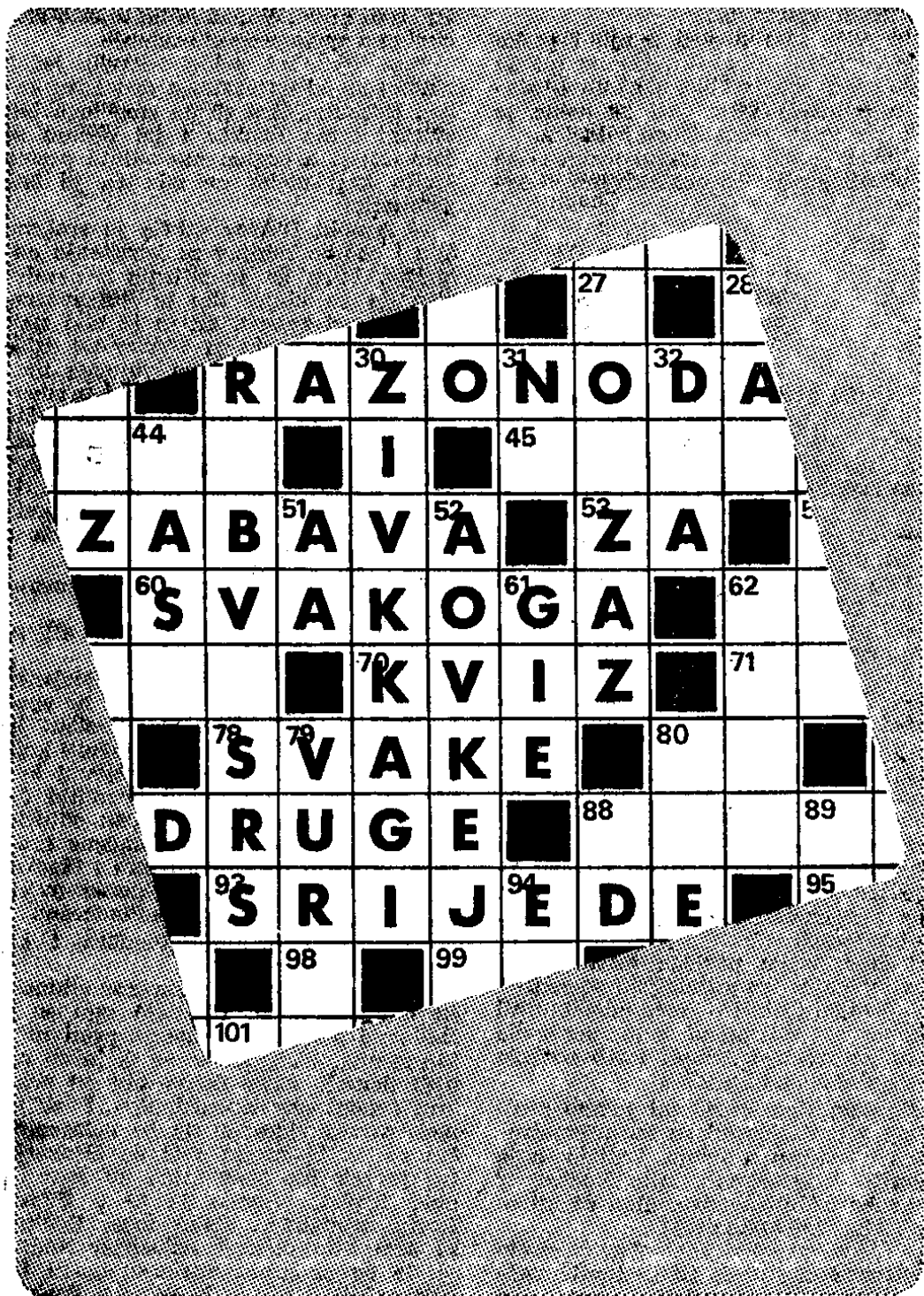
— Dopustite da vam predstavim Ja-kea Collinsa.

Booker se zapilji u Canavala. Zausti da nešto kaže, ali mu preko usana pri-jeđe samo nerazgovjetno mucanje. Svi-ma je bilo jasno da nije posumnjao u moje riječi.

Moira je raskolačenih očiju zurila u svoga ujaka.

On joj klimne osmjehnuvši se.

— Zato sam toliko znao o tvojoj maj-ci. Ona je bila jedina osoba koju sam stvarno volio... dok nisam sreo nećaki-nju...

— Majka mi je pričala o tebi, ali nikad nisam vjerovala...

Odvratio sa m pogled s nje i preko stola pogledao Bookera. Za manje od minute od prve polovine njegova plana nije ostalo ništa. Ali za mene je bila isto toliko važna druga polovica.

Booker je zdvojno tražio način kako da ublaži posljedice neočekivana otkrića.

XXIII

Prvi čin predstave je uspio, ali kako dalje? Oslonio sam se na iznenađenje, uvjeren da će Booker povjerovati kako još nisam izbacio sve adute. A ja za drugi dio priče nisam imao dokaza.

— Što se tiče »Two-Bara«, svjedoci će na sudu posvjedočiti da ga je Ball ostavio meni. Uostalom, za tebe to ionako više nije važno.

Sad je već bio zabrinut. Odalo ga je jedva zamjetljivo treptanje očiju.

— Kako to misliš?

— Bit ćeš obješen, Booker. Zbog ubojstva.

Nitko ne reče ni riječi. Booker samo duboko uzdahne.

— Ubio si Ruda Maclarena jer nisi bio zadovoljan Parkovom sporošću. Iz zasede si ubio i Sladeova čovjeka. Tragovi tvoga konja odvest će nas na poprište zločina i ako misliš da porota neće povjerovati indijanskom tragaču, ljuti se varaš.

Booker redom pogleda prisutne, ali ne sretne ni jedan prijateljski pogled.

— Sve su to laži — reče odmahnuvši rukom. — Maclarena sam poznavao samo po viđenju. Nisam imao razloga da ga ubijem, a ni prilike.

Bio sam siguran da mi jedino Mulvaney vjeruje. Ostali su me promatrali s nevjericom u očima. Valjalo ih je uvjeriti, i to odmah. Ako Booker iz ove sobe iziđe slobodan, plan će mi se srušiti kao kula od karata.

— Ne znam kako je Booker izmamio Maclarena one noći, ali to i nije važno. Booker ga je ustrijelio, prebacio preko konja i leš ostavio na mojoj

zemlji. Još jednom mu je opalio u glavu kako bi me domamio na mjesto zločina i na mene prebacio sumnju.

Tom Fox mi priđe zdesna, jedan kauboj stane uz vrata, a drugi iza Jakea Bookera. Čini se da smo toga bili svjesni samo Booker i ja. Njemu se čelo oznoji a pogled mu odluta prema šerifu koji ničim ne oda da je išta zamijetio.

— Arnold D'Arcy otkrio je srebrnu žilu i podnio zahtjev za korištenje nalazišta. Park ga je slijedio s namjerom da ga ubije. Bio je ljubomoran, kao što svi znamo, ali to je bilo sporedno. Pazio je da ga D'Arcy ne ugleda i u njemu prepozna vojnoga bjeGUNCA osuđena zbog ubojstva i pronevjere. Zato ga je slijedio do nalazišta srebrne rude i ondje ubio. Ali budući da je D'Arcy već bio podnio zahtjev za to nalazište, Park je pričekao da dozvola korištenja istekne, a ni onda se nije usudio da svoje ime poveže s mladićevim...

I tako sam malo pomalo gradio svoju pretpostavku.

Nisam imao mnogo dokaza, ali se sve logično uklapalo u cjelinu.

— Poslije je Park otišao Bookeru, koji je pronašao kupca, nigdje ne spominjući Parkovo ime. O nalazištu je vjerojatno znao još samo činovnik koji je registrirao D'Arcyjev zahtjev i kojeg je mladić vjerojatno podmitio da o svemu šuti... Booker je pak odlučio da se zakonskim putem domogne rančeva. U borbi između Pindera i Maclarena, Park se naoko priklonio ovom potonjem, ali je šurovao i s Pinderom.

Pogledao sam Jima Pindera i on potvrdi klimanjem.

— Tad sam se u tu zamršenu situaciju umiješao i ja. Uortačio sam se s Ballom i poremetio ranotežu protivničkih strana, a izgledi da će se jedan od njih domoći »Two-Bara« bili su svakim danom sve nepouzdaniji... Park je ipak čvrsto vjerovao da će pobijediti, što se ne bi moglo reći za Bookera. On je čak bio posumnjao da sam ja ubio Lyella, premda je to u Silver Reefu zanijekao... Osim toga, Booker se sâm htio domoći nalazišta. Nadao se da će Morgana Parka uhapsiti ili netko ubiti. Naslutio je da se u Parkovoj prošlosti krije nekakva tajna...

Prolazili su mjeseci a Park je oklijevao da podnese zahtjev za korištenje nalazišta. A ono je bilo na granici dvaju rančeva...

— Sve su to najobičnije laži! — presiječe me odvjetnik, sada već uvjeren da nemam čvrstih dokaza.

Fox se podboči o stol.

— Nama je i to dovoljno, Booker.

Booker problijedi.

— Mene štiti zakon. Tu je i šerif... Nijedna me porota neće osuditi na temelju običnih pretpostavki. A tragove o kojima Brennan govori... mogao je zamesti vjetar.

Što sam na to mogao reći? Osjetio sam znatiželjan Canavalov pogled, zatim i šerifov.

— Zašto se s njime nateženo? — procijedi Fox. — Svi znamo da je lopov. Pustite ga. Maclaren je bio dobar gazda, a ja sam bio s Canavalom kad su pronađeni oni tragovi. Ja nisam Apaš, ali ipak dobro čitam tragove. Samo ga pustite. Znam zgodno stablo pokraj ceste.

Jake Booker raširi prste po stolu. U pogledu mu se osjećao strah. Znao je da bi o dokazima satima mogao raspravljati s Tharpom, Canavalom, Chapinom ili sa mnom. Ali kako da razuvjeri Foxa?

Kauboj se okrene čovjeku pored vrata.

— Joe, nabavi konja. Bit će nam potreban.

Tharp počne puniti lulu duhanom. Key Chapin se nasloni na stolac. U prostoriji zavlada tišina.

Booker je na moje optužbe odgovorio samouvjerenim prezirom. Znao je da mu na sudu ne bih mogao nauditi. Vješto bi se obranio služeći se pomanjkanjem dokaza.

Ali Fox je uradio ono što meni nije uspjelo. Ubojici se zagledao u oči i u njima pročitao istinu.

Booker je bio vješt spletkar, ali hrabrošću se nije mogao pohvaliti. Tharp je šuteći odbijao kolutove dima. Chapin je od svega očigledno prao ruke, a ja sam rasplet prepustio Foxu.

Booker je bio uplašen. Mi drugi možda smo i blefirali, ali Fox nije. Odvjetnik iskrivi usne a na čelu mu se pojave kapi znoja.

— Ne... ne...

Pogleda nas grozničavim pogledom prelazeći s jednoga na drugoga; naposljetku ga zaustavi na meni.

— Ne možete dopustiti da me objesi. Ne smijete bez suđenja!

— Tko je sudio Maclarenu?

Booker stane očajnički kršiti prste. Bijeg mu ne bi uspio; spriječio bi ga svijetlokoži kauboj za leđima. Pred sobom je imao Foxa, odlučna i nepopustljiva. Nitko nije poduzimao ništa da spriječi nasilje.

— Park ga je ubio — promuca Booker.

Napokon je progovorio. To nas je moglo približiti istini, premda smo znali da Park nije mogao ubiti Maclarena.

— Gdje je Park?

— Mrtav je... prilikom bijega nastradao mu je konj. Zatim je otišao Pinderovu Apašu i ponudio mu novac za njegova vranca. Apaš ga nije htio prodati i Park ga je oborio pesnicom. Apaš ga je zatim metkom skinuo sa sedla.

— Jesi li bio prisutan? — upita pukovnik D'Arcy.

— Jesam... leš ćete naći u jaruzi zapadno od Bitter Flatsa. Park se bio zaputio u Reef.

Booker je čekao što ćemo na to reći, ali nitko ne prozbori ni riječi. Znao je da ako šerif ode, nitko neće spriječiti Foxa i njegove momke da ga zgrabe. A do stabla pokraj ceste nije bilo daleko.

— Reci nam istinu — obrati mu se Chapin. — Ako ti omogućimo suđenje, možda se izvučeš.

— Kako da se izvučem? — promrsi odvjetnik gorko.

— Poživjet ćeš nekoliko tjedana. — skresam sam mu u brk. A ovako?

Mirno se sjedio piljeći preda se.

— Nemam što priznati. Ubio ga je Morgan Park.

Šerif Tharp ustane.

— Pozvali ste me da zaključimo primirje. Svi ste za to da se obustave neprijateljstva. Je li tako?

Potvrdili smo klimanjem, Canaval, Pinder i ja.

— U redu. Ja na nekoliko dana odlazim sjeverno od Hattana. Čeka me važan posao.

Booker je tek nakon cijele minute shvatio da će tako biti prepušten na milost i nemilost kaubojima. Izbezumljeno je počeo zvjerati na sve strane. Čovjek iza njega se pomače i na podu zaškripi daska.

Key Chapin ustane i pruži ruku Canavalu.

— Dopusti da te otpratim preko ulice. — Zatim se okrene djevojci. — Hoćemo li?

Molra ustane. Katie O'Hara već se bila izgubila u kuhinji. I Jim Pinder ustane, suho se osmjehujući.

Svi krenuše prema vratima. Booker je pogledom uzalud tražio pomoć. Bio je opkoljen kaubojima željnim osvetite... Pred restoran su već bili doveli konja...

— Čekajte!

Skočio je na noge sav obliven znojem.

— Tharp! Ne ostavljajte me. Ne smijete me ostaviti!

— Zašto? To nije moj posao.

— Ali... suđenje! Što je sa suđenjem?

Šerif slegne ramenima i mirno reče:

— Kakvo suđenje? Ne mogu vas uhapsiti jer nemam dokaza. Sami ste to rekli. Ja tu doista nemam nikakva posla, Booker.

Fox izvuče kolt a plavokosi zgrabi odvjetnika za ruke. Ustuknuo sam do zida ruku ispruženih niz bokove.

— Pričekajte, Tharp...

Šerif zasta na pragu pa se okrene.

— Ja sam ga ubio. Sve ću priznati.

Na stolu su bile prazne kartonske porice u koje bi mama O'Hara umetala jelovnike. Položio sam ih pred Bookera, zatim mu primakao tintarnicu i pero.

— Piši!

Malo je oklijevao ponikavši pogledom. Prsti su mu zadrhtali.

— U redu.

Sjeo je čim ga je kauboj pustio i Tharp se vratio u restoran. Šerif i ja šuteći smo izmijenili poglede dok je pero škripalo po kartonu.

Na vratima se pojavi Jonathan Benaras.

— Bodie Miller je otišao iz grada.

Pred restoranom sam zatekao samo Molru.

— Hoćeš li se vratiti na ranč? — upita me.

— I revolveraš katkad poželi dom. — Nogu sam već bio stavio u stremen. — Jesi li kupila opremu?

— Još nisam, ali...

— Vjenčat ćemo se i bez nje.

Prasnuli smo u smijeh. Pustio sam uzde i stegao je u zagrljaj naočigled sviju koje je prizor izmamio iz kuća. saluna i trgovina.

XXIV

Osjećao sam se sretnim. Na pašnjaci-ma je zavladao mir i odsad ćemo svi živjeti životom dobrih susjeda. Livade će nam davati dobro sijeno, stoka se gojiti. Sagradio sam kuću kojoj je nedostajala samo žena da je učini pravim domom. Bio sam sretan, kao da je cijeli svijet moj.

Morgan Park je mrtav. Poginuo je kao što je i živio, vjerujući da se svuda može probiti svojom snagom.

Bio sam na putu kući. Trebalo ju je hitro urediti za dolazak nevjeste.

Ispred mene je preko puta pretrčao štakor i izgubio se među stabljikama kadulje. Ujahao sam u jarugu obraslu borovicom i usred puta ugledao — Millera.

Smijao se iz svega glasa, a oči su mu bljeskale prijeteci. Dugačka neuredna kosa padala mu je neuredno preko ovratnika.

Njegov ridokosi drug stajao je pokraj puta čuvajući konje.

— Nije zgodno što ću te srediti baš sada kad si na vrhuncu slave.

Nisam poznavao čudi konja kojega sam jahao. Nisam znao kako će reagirati kad pripucamo. Bodie zacijelo neće čekati da sjašem. Nije bio siguran dolazim li sâm.

Naglo sam podbo konja i natjerao ga na revolveraša. Istodobno sam, zaklonjen konjem, skočio na zemlju, potrčao dva koraka i povukao koltove.

Opalili smo istoga trenutka, ali sam ja vjerojatno bio brži za djelić sekun-

de, premda sam gađajući malo oklijevao.

Zapeklo me je iznad ključne kosti, kao da me odjednom ubolo tisuću malih iglica. Bodie je zateturio, raskolačenih, užasnutih očiju, a na grudima mu se rascvjeta krvava ruža.

Kao da je sâm đavo ušao u me: pošao sam prema njemu dok su mi oba kolta rigala vatru.

— Ha, to ti se ne sviđa! — urlao sam. — Sad znaš kako se čovjek osjeća kad ga netko puni olovom. Htlo si dokazati da si brži, nevaljali derane!

Zurio je u mene, ali ne reče ni riječi. Preko sivkasta lica i okrvavljenih usana protegla se brazgotina — trag metka koji ga je bio okrznuo. Pravo je čudo što se još držao na nogama.

— Žao mi je, Bodie. Zašto nisi ostao kod krava?

Zakoračio je korak unatrag i ispuštio kolt. Htjede nešto zaustiti, ali mu tada popuste koljena i on padne na zemlju.

Pogledao sam ridokosog. Piljio je u beživotno tijelo kao da ne vjeruje očima. Zatim me pogleda.

— Mogu li otići... — Oči su mu bile ispunjene strahom.

— Možeš.

Uzjahao je i još jednom pogledao revolveraša na zemlji!

— Čini se da nije bio dovoljno brz?

— Nitko to nije, pogotovu s olovom u trbuhu.

Odjahao je, a ja sam promatrajući leš ostao sâm, obasjan popodnevnim suncem.

Nisam ga na tom mjestu htio zateći pri povratku, pa sam ga otkotrljao u udubinu pokraj puta i preko njega naslagao hrpu kamenja.

Zatim sam u hladu bora od grana napravio križ, te na daščici koju sam našao pokraj puta, urezao natpis:

HTIO JE ISPROBATI KOLIKO JE BRZ

Ridokosi će jednom, tko zna gdje, uz logorsku vatru ispričati što se dogodilo. Priča će putovati dalje, ali za to će trebati vremena, a meni je bilo dosta revolveraške slave.

Malo me je peklo u ramenu, ali rana me nije zabrinjavala. Sam ću se za nju pobrinuti kad stignem kući.

Preda mnom su se nazupčane vrleti oštro ocrtavale na vedrom nebu. Sunce je zlatom bojilo vrhunce, a poslijepodne je već prelazilo u večer. Jahao sam na svoj ranč, prepuštajući se ugodnoj večernjoj svježini i mislima na sutrašnje vjenčanje.

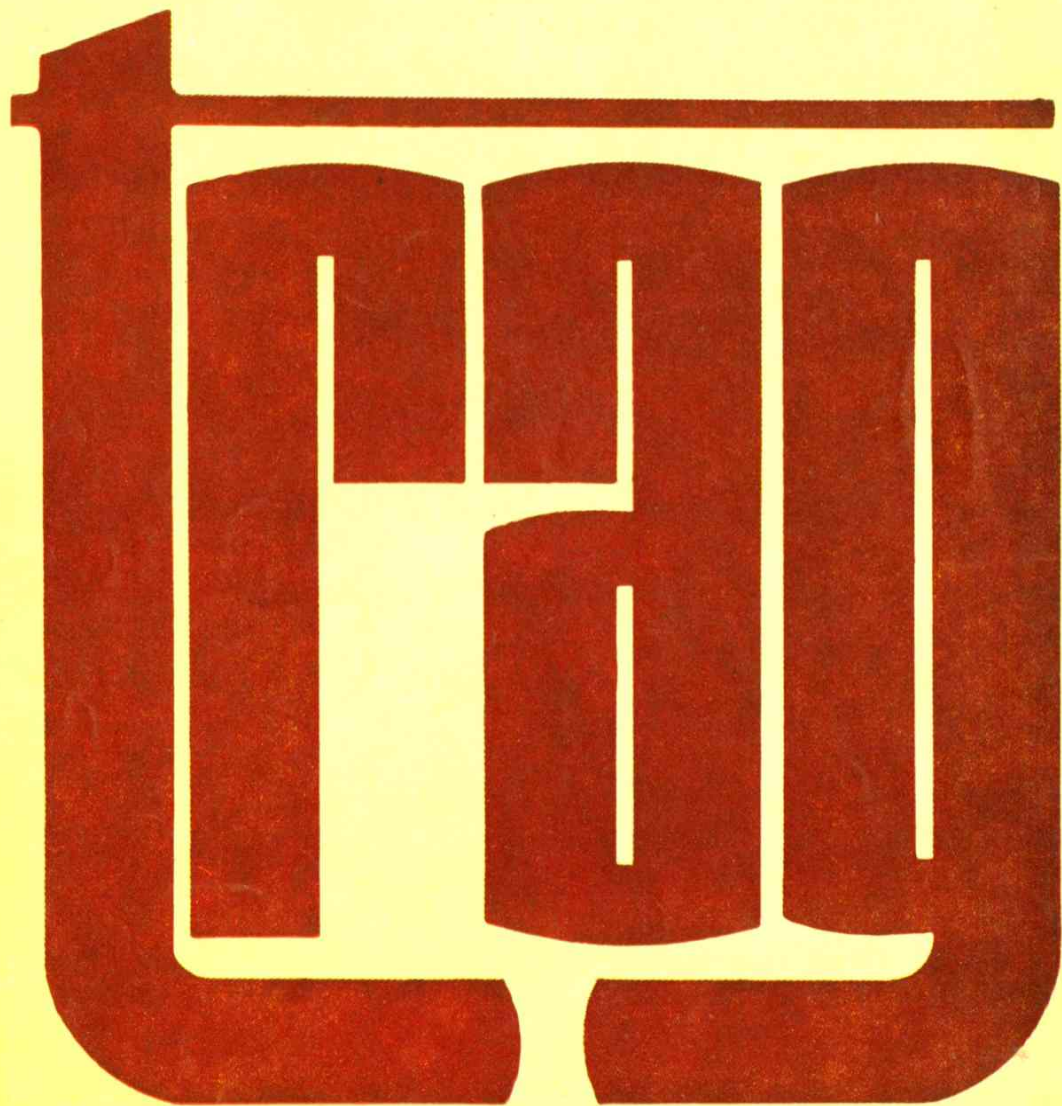
DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANC
91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA
92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA
93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR
94. Robert Ullman: SANSA ZA BENA
95. Shepard Rifkin: PUT KINGA FISHERA
96. L. L'Amour: DOLINA MIRA
97. H. Haton: KONJANICI IZ PAKLA
98. B. Arthur: DVA REVOLVERA
99. Dudley Dean: TVRD ORAH
100. D. B. Newton: POVRATAK OSVETNIKA
101. H. S. Sharon: OSVETA BUNTOVNIKA
102. H. S. Sharon: PLJACKA U LOS ALAMOSU
103. J. T. Edson: ČOVJEK KALIBRA 44
104. Matt Chisholm: POBJEDA MCALLISTEROVIH
105. Lee Martin: ZLODUH SANTA RITA
106. Robert Ullman: KOLORADO KID
107. Bill Fargo: OTMJENI PLJACKAŠI
109. Frederick H. Christian: DOUSNIK
110. U. H. Wilken: GROBAR JOE
111. Louis L'Amour: OPASAN PUT
112. G. F. Unger: UNAJMLJENI REVOLVERAŠ
113. Frederick H. Christian: SUDDEN U ŠKRIPCUI
114. Lee Floren: REVOLVERI IMAJU RIJEČ
115. F. G. Unger: UMRIJETI ZA VIRGINIJU
116. Matt Chisholm: KRVAVE OKLADE
117. Marshall Grover: TREĆA PLJACKA
118. J. T. Edson: VRIJEME OBRAČUNA
119. U. H. Wilken: NA ZMIJSKOJ RIJECI
120. J. H. Edson: U SUSRET BORBI
121. Matt Chisholm: TRAGOVI BARUTA
122. Scott F. Scott: NESTALA KOČIJA
123. Louis L'Amour: NEUSTRASIVI BORAC
124. H. S. Sharon: TVRDOGLAVI ŠERIF
125. Jonny Pegg: BEZIMENI BORAC
126. L. L. Foremen: GRINGO
127. G. F. Unger: KILRAINOVA BORBA
128. Frederick H. Christian: SUDDEN ISTRAZITELJ
129. Mat Chisholm: MCALLISTER U OPASNOSTI
130. Louis L'Amour: OBRAČUN KOD ŽUTOG BRDA
131. G. F. Enger: TRAG VODI U PAKAO
132. Matt Chisholm: LEGENDA O MCALLISTERU
133. Louis L'Amour: USAMLJENI
134. G. F. Unger: BIJEG IZ STUPICE
135. Thorne Douglas: TKO DA VIŠE
136. Louis L'Amour: SREBRNI KANJON

U PRIPREMI:

137. Frank Gruber: JAHACI ZORE

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKIH
ROMANA**